

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, ul. Toruńska 2 w Gdyni, Skwer Kościuszki 24, I ptr.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie, 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.00 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicą 9.25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Redakcja 3316, 3326, Administracja 3315 — Oddział w Bydgoszczy 1299.

Założyciel Jan Teska.

Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420.

Numer 168

BYDGOSZCZ, niedziela dnia 25 lipca 1937 r.

Rok XXXI.

Poznańskie w geografii politycznej Polski

W Warszawie wychodzi wcale ciekawy tygodnik pod tytułem „Polityka“. Dawniejsza nazwa brzmiała: „Bunt Młodych“. Mimo buntowniczej nazwy pismo to nie jest bynajmniej buntownicze i jest wyrazem młodych polityków konserwatywnych, którzy są zarazem pilsudczykami. Znajdują się w nim często ciekawe artykuły, a ich konserwatyzm wyraża się najczęściej — jedynie łokciową długiścią. „Polityka“ sili się często na oryginalność, co jej się nie zawsze udaje.

Do takich oryginalnością tchnących wypracowań należy wielki, naokoło 700 wierszy, artykuł „Wawel i Doboszyński“ z podtytułem „Geografia polityczna Polski“. Część skreśliła cenzura, ale i reszta jest dość ciekawa, bo autor próbuje określić charakter duchowy poszczególnych dzielnic Polski. A więc: Warszawa jest faszystowska, dlatego, że z wszelkim faszystwem związany jest centralizm i etatyzm, a na tym Warszawa zarabia (— i robi „kanty“).

Faszystami są pułkownicy i sanacja, endecy i młodzież narodowa i cała lewica (na modłę komunistyczną). W reszcie b. Kongresówki z powodu małego wyrobienia politycznego ludności jest idealny teren dla rządów starsościńskich.

Małopolskę cechuje światopogląd emerytalny i rozgorzyczenie na Warszawę, która ją bardzo źle traktuje. Tym się tłumaczy marsz Doboszyńskiego na Myślenice i uwalniający wyrok jako objaw buntu przeciw polityce warszawskiej.

A teraz b. dzielnica pruska. Wprawdzie w artykule jest mowa tylko o Poznaniu, ale wiadomo, że wielu pisarzy tym określeniem obejmuje także Pomorze. Śląsk potraktowany jest dość sympatycznie, bo według autora i Korfanty i Grażyński kierowanym przez siebie ruchom umieli nadać pewne oblicze. Gorzej w tym obrazie geopolitycznym wygląda Poznańskie. „Polityka“ tak o tej dzielnicy się wyraża:

„Jest to jedyna bodaj dzielnica, w której rządu dusz nie sprawuje zdeklarowana (podupadła) inteligencja, w której frazesy, obliczone na inteligentną konsumpcję, nie biorą. Ale widocznie klimat Polski nie sprzyja rozwojowi idei poznańskich. Nie biorą. Nie mają rozmachu. Prasa poznańska jest trzęs province. Poza burżuazyjnością ma mało oblicza. Nie jest totalistyczna, nie jest demokratyczno-parlamentarna. **Poznańskie wciąż czeka na tego, czy tych, którzyby je duchowo zdobyli.** Jedyna próba wytworzenia pewnej własnej doktryny politycznej, wypływającej z ducha społeczeństwa wielkopolskiego — to był Z. M. N. (Związek Młodych Narodowców — sanacyjny). Próba, jak się zdaje, dość anemiczna, która nie okazała dostatecznego formatu, raczej zawiodła tych, co w niej pokładali znaczniejsze nadzieje“.

(Podkreślenia i objaśnienia w nawiasach nasze. — Red. „Dz. Bydg.“).

Obraz powyższy jest wyrazem zarówno trafnej obserwacji jak małego zrozumienia warunków, w których rozwija się życie b. dzielnicy pruskiej. Przede wszystkim małej znajomości historii tej dzielnicy, która przyczyniła się do stworzenia takiego a nie innego

(Ciąg dalszy na stronie 2-ej).

Cztery ustawy śląskie w sejmie.

Komisje wszystkie projekty przyjęły.

(Od własnego sprawozdawcy parlamentarnego).

Warszawa, 24 lipca.

Wczoraj o godz. 11 wicemarszałek Podoski otworzył posiedzenie Sejmu. Po załatwieniu formalności odesłano do komisji prawniczej projekty ustaw: o rozciągnięciu na obszar Górnego Śląska przepisów o języku urzędowym sądów, prokuratur i notariuszy oraz o zniesieniu fideikomisu pszczyńskiego. Do komisji rolnej odesłano projekty ustawy o rozciągnięciu na Górny Śląsk przepisów o wykonaniu reformy rolnej oraz rozporządzenia Prezydenta R. P. o przejmowaniu na własność państwa gruntów za niektóre należności pieniężne.

Posiedzenie trwało piętnaście minut. Natychmiast po posiedzeniu zebrały się komisje dla rozważenia projektów ustaw.

Komisja prawnicza przyjęła projekt ustawy o języku w sądownictwie itd. z drobnymi, redakcyjnymi zmianami. Przyjęto również projekt ustawy w brzmieniu komisji o zniesieniu fideikomisu pszczyńskiego.

Na komisji rolnej obszerniejsza dyskusja rozwinęła się przy projekcie ustawy o rozciągnięciu na Górny Śląsk przepisów o wykonaniu reformy rolnej. Mówcy poszczególni wskazywali, iż drobnym dzierżawcom na Górnym Śląsku przez długie lata gnębieni byli przez pruskie ustawy. Chłopi, na skutek przesładowań pruskich utracili ziemię, która przeszła w posiadanie wielkiej własności. Krzywdy doznane należy wyrównać.

Posel gen. Żeligowski wypowiedział się za reformą rolną w jak najszer-

szym zakresie. Chłopi bowiem biorąc udział w powstaniu śląskim wierzyli, iż po przejściu Górnego Śląska w ręce polskie otrzymają z powrotem utraconą niegdyś ojcowiznę.

Pos. Kopeć zgłosił rezolucję, która wzywa rząd do opracowania projektu ustawy o uwłaszczeniu drobnych dzierżawców, przy czym czynsz, nadmierne płacony przez długie lata, winien być zaliczony na poczet ceny kupna.

Obydwie ustawy przyjęto z drobnymi zmianami redakcyjnymi. (r)

Interpelacje.

Do łaski marszałkowskiej przyjęte zostały następujące interpelacje:

Ukraińcy w wschodniej Małopolsce nieposkromieni.

Na piątkowym posiedzeniu sejm pos. Żyborcki zgłosił interpelację w sprawie akcji terrorystycznej na terenie powiatu podhajeckiego. Interpelant stwierdza, że w ostatnich miesiącach wzrosła zaczepność ukraińskich czynników terrorystycznych. Interpelant przytacza szereg faktów, jak: zniszczenie godła państwowego w szkołach i zniszczenie portretów Prezydenta R. P. i marszałka Pilsudskiego, zamordowanie we wsi Stądniczy osadnika polskiego Jana Tomasiaka za to, że nie chciał sprzedać swojej ziemi w ręce ukraińskie. Następnie posel przytacza fakty zamachów na przedstawicieli policji itd.

Interpelant przytacza także odezwę, utrzymaną w tonie wrogim do społe-

czeństwa polskiego. Odezwa ta wydana jest przez czynniki nacjonalistyczno-ukraińskie. Ostro zwraca się ona przeciwko osadnictwu polskiemu, nie szczegółając brutalnych słów w stosunku do osadników polskich. Odezwa zapowiada wreszcie

„narodowo-ukraińską rewolucję“.

Na odezwie podpisane są następujące ugrupowania: Undo, Ukraińska Narodowa Odnowa, Komitet Obrony Ukraińskiej Ziemi, wreszcie podpisana pod tą odezwą jest również ukraińska parlamentarna reprezentacja.

Interpelant zwraca się do rządu o zapewnienie bezpieczeństwa ludności polskiej. (r)

Na tym posiedzenie zakończono.

Następne posiedzenie odbędzie się prawdopodobnie we wtorek, tj. 27 bm.

Długi Ullenowskie.

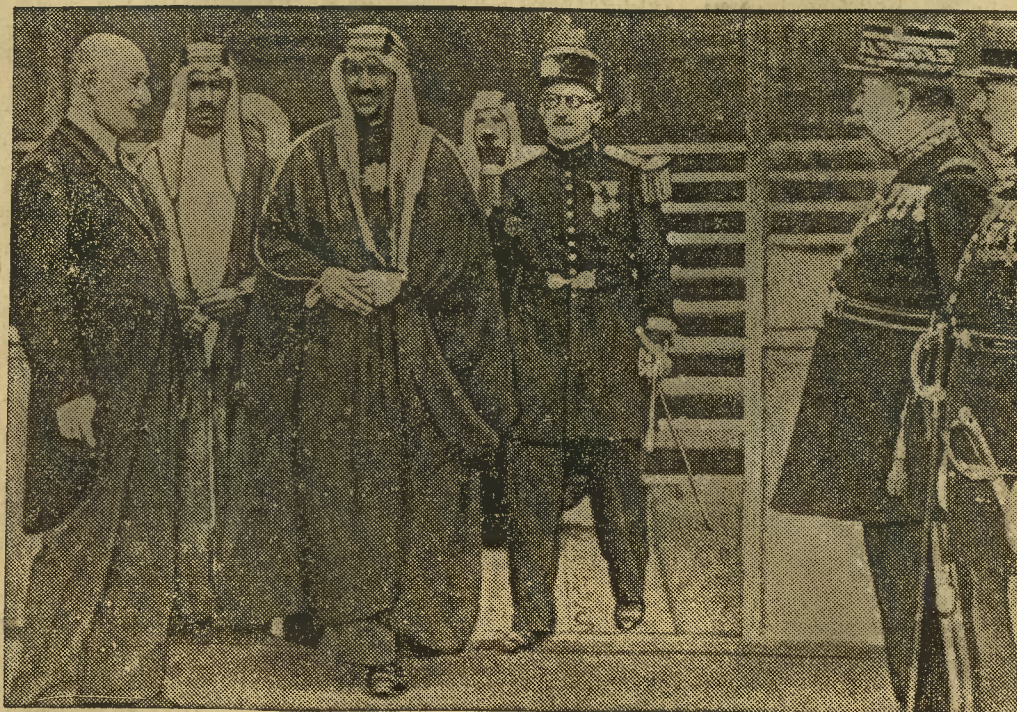
Swojego czasu kilka miast polskich zaciągnęło tzw. pożyczkę Ullenowską na cele inwestycyj miejskich. Pożyczka ta udzielona była na niezwykle uciążliwych warunkach. Miasta, które ją zaciągnęły popadły w ciężką sytuację finansową. Do miast tych należą: Lublin, Piotrków, Radom, Częstochowa, Zgierz, Otwock, Sosnowiec, Kielce, Dąbrowa Górnicza i Ostrów Wlkp. Długi z tej pożyczki wynoszą 9 milionów dolarów. Ponadto dochodzą obciążenia w wysokości 42 mil. zł z tytułu konwersji zaległych procentów pożyczki.

Pos. Świątopelk-Mirski złożył w tej sprawie do prezesa Rady Ministrów interpelację, zapytując, jakie środki zamierza rząd przedsięwziąć, aby zwolnić wyżej wymienione miasta z ciężarów ullenowskich.

120.000 zł na odnowienie zamku wawelskiego.

W Krakowie odbyło się posiedzenie Komisji odnowienia zamku. Rektor Szyszko-Bohusz, pod którego przewodnictwem komisja obradowała, przedstawił plan prac na rok bieżący. Przewiduje on odnowienie komnaty znajdującej się między salą „Pod ptakami“ a salą artylerii. Na odnowienie zamku wyasygnował rząd 120.000 zł, a więc kwotę trzykrotnie wyższą niż lat ubiegłych.

Król Arabów u prezydenta Francji.

Prezydent Francji Lebrun przyjął bawiącego obecnie w Paryżu króla Arabii Ibn Sauda i wydał na jego cześć śniadanie oficjalne. Honory francuskie dla króla Arabów mają swoją wymowę polityczną w chwili, gdy Arabowie zwracają się przeciwko Anglii w związku z zamierzonym podziałem Palestyny.

Poznańskie w „geografii politycznej Polski”.

(Ciąg dalszy).

obrazu jej życia politycznego. Cechą bodaj najcharakterystyczniejszą tej dzielnicy była zawsze wielka solidność w życiu gospodarczym i uczciwość w życiu politycznym. Obie zaś jakby kłama łączący głęboki patriotyzm, dokumentujący się czynami, a nie tylko szumnymi frazesami. Unifikacja z resztą Polski obniżyła wartość tych cech w skali ogólnopolskiej. Frazeologia, której dziś Wielkopolanie ani Pomorzanie nigdy sprostać nie mogli, zagłuszyła wartości dodatnie, a nowe, które gwałtem importować chciano, nie chciały się przyjąć. Fakt ten jest bezsporny i dowodzi słuszności twierdzenia X. Baranowskiego o odrębności charakteru Wielkopolan (i Pomorzan). Ponieważ zaś inne dzielnice Polski okazały się odporne wobec tych wartości, które zachód Polski mógł wnieść do wspólnego skarbcza ideowego, przeto wytworzyła się jakby pustka na dawnej granicy zaborczej, poprzez którą porozumienie jest bardzo trudne i przez którą pojęcia poznańskie o państwie przedostać się nie mogą.

Autor wspomnianego artykułu ma więc rację, że „klimat Polski nie sprzyja rozwojowi idei poznańskich”. Nie znaczy to jednak, abyśmy się z nim zgodzili, że ma tu przyjść jakiś prorok czy mesjasz, który naszą dzielnicę wyprowadzi z rzekomego bezwładu duchowego i wprowadzi ją na szerokie wody ogólnopolskie. Dopóki trwać będzie dotychczasowy system rządów, odgradzających się od narodu, nie ma mowy o tym, aby dotychczasowa postawa Wielkopolan i Pomorzan zmienić się mogła. Można z tego społeczeństwa wyluskać jednostki, ale ogół postawy swej nie zmieni. W tym są zgodne wszystkie stare ugrupowania polityczne, choć między sobą toczą boje ideowe.

A co do prasy, która ma być „très province” tzn. ma rzekomo charakter bardzo prowincjonalny (autor chce powiedzieć: niski poziom), to życzymy samej Warszawie, aby miała taką prasę, jaką ma zachodnia Polska. Ociekające krwią i głupimi sensacjami czerwoniaki nie miałyby powodzenia na tym terenie. W społeczeństwie solidnym również i prasa musi być solidna. Doświadczyli tego rozmaite żydziaki i ludzie im pokrewni, którzy chcieli na grunt tutejszy przefflancować warszawskie metody prasowe (nie mamy na myśli kilku poważnych organów prasowych w Warszawie). Sromotna klapa przekonała ich, że tu nie jest pole do kombinatorstwa prasowego. Mszczą się za to i urabiają nam złą opinię gdzie tylko mogą, ale nas to nie wzrusza. Wierzmy bowiem, że z czasem jednak znajdą się u steru ludzie, którzy zrozumieją ducha zachodniej Polski, tak jak rozumiało go wielu rodaków z innych dzielnic, którzy dłuższy czas wśród nas przebywają. Wtedy b. dzielnica pruska odegra w życiu państwowym Polski tę rolę, jaką dla jej dobra dawno odgrywać była powinna.

Koronacja króla Egiptu.

W końcu bieżącego miesiąca odbędą się w Kairze uroczystości koronacyjne młodego króla Egiptu Farouka I.

Bombardowanie Madrytu.

Natarcie powstańców na froncie madryckim osłabło.

Madryt, 24. 7. (PAT). Wczoraj około godziny 7 rano artyleria powstańców ostrzeliwała Madryt. Pociski gęsto padały w centrum miasta.

Havas donosi, że podczas rannego bombardowania Madrytu 12 osób zostało zabitych a znaczna ilość rannych.

Powstańcy przegrupowują wojska.

Madryt, 24. 7. (PAT). Agencja Havasa donosi: na froncie Brunete, Ruijorna, Villanueva de la Canada napór powstańców osłabł. Akcja wojsk rządowych na Naval Gamella zmusiła, jak się zdaje, powstańców do przegrupowania wojsk na ich lewym skrzydle. Lotnictwo rządowe dokonało kilku lotów zwiadowczych nad strażami tylnymi powstańców.

Madryt, 24. 7. (PAT). Agencja Havasa donosi: wojska rządowe odparły atak powstańcy na odcinku, położonym na zachód od drogi do Estramadury. Powstańcy ponieśli w tej akcji znaczne straty w ludziach i materiale wojennym.

Wszyscy mężczyźni w szeregach.

Pampeluna, 24. 7. (PAT). Z rozkazu gubernatora wojskowego mężczyźni od lat 30 do 45 obowiązani są do wstąpienia do hiszpańskiej falangi celem pełnienia służby na tyłach frontu. Wszyscy ci, którzy po upływie 15 dni do partii nie przystąpią, uważani będą jako nieprzychylnie usposobionych do ruchu powstańczego i poniosą odpowiednie konsekwencje.

Konfiskata 11 milionów pesetów.

Madryt, 24. 7. (PAT). Z polecenia dyrekcji policji przeprowadzono rewizję w jednym z madryckich banków. Skonfiskowano przeszło 11 milionów pesetów w gotówce i klejnotach.

Gil Robles na widowni.

Przywódca partii katolicko-społecznej w Hiszpanii Gil Robles ma zająć stanowisko ministra spraw zagranicznych w rządzie gen. Franco. Gil Robles był już niegdyś ministrem wojny.

Czesi w szeregach czerwonych.

Praga, 24. 7. (PAT). Komunistyczne „Slovenske Zvesti” komunikują, że na froncie hiszpańskim powstała nowa czeska formacja, walcząca po stronie rządu walencckiego pod nazwą „baterii im. Józefa Majka” (ochotnik słowacki, który poległ pod Madrytem). Jest to już obecnie trzecia czeska formacja komunistyczna po batalionie Jana Zyski z Trochowa i baterii Klemensa Gottwalda.

Sukcesy powstańców.

Salamanka, 24. 7. Pod Navalgamellą i Majadahondą, dwu najbardziej na zachód i wschód wysuniętymi punktami frontu czerwonego, wrzynającego się w linię narodowe pod Madrytem, zdobyły wojska narodowe w piątek ważne stano-

wiska, które mają umożliwić odcięcie linii czerwonych.

Samoloty gwałtownie bombardowały wszystkie odcinki frontu madryckiego.

Kto wtrąca się do spraw hiszpańskich?

Paryż, 24. 7. (PAT). We francuskich kołach politycznych i prasowych panuje żywe poruszenie z powodu doniesień prasy berlińskiej o rzekomej wysyłce 800 żołnierzy francuskiej Legii Cudzoziemskiej do Hiszpanii. Oficjalne koła francuskie są szczególnie dotknięte tym, że agencja niemiecka podtrzymała swe zarzuty pomimo kategorycznego zaprzeczenia ogłoszonego przez rząd francuski. Protest zgłoszony w tej sprawie przez ambasadora francuskiego w Berlinie François Ponceta spotyka się z jednomyślną aprobatą całej prasy francuskiej, która ze swej strony wysuwa oskarżenie, że lotnicy niemieccy przelatują nocą ponad terytorium francuskim, udając się do gen. Franco i podejrzewa Niemcy, że informacje obecne prasy berlińskiej mają na celu utrudnienie rokowań londyńskich.

Włosi bojkotują wystawę paryską.

Zarzuty wytaczane przeciw Niemcom są o wiele ostrzejsze, niż przeciw prasie włoskiej, która częściowo przedrukowała informacje o owym batalionie francuskim. „Oeuvre” donosi, że władze włoskie rzekomo od kilku dni odradzają swym obywatelom wyjazd do Francji, motywując to zarówno kwestiami dewizowymi jak i antywłoskimi nastrojami we Francji. Dziennik twierdzi, że od kilku dni ani jeden obywatel włoski nie przekroczył granicy francuskiej. Ze strony francuskiej interweniowano już nawet w tej sprawie, lecz że prawdopodobnie nie uda się uzyskać żadnych wyników, dopóki nie wyjaśni się sytuacja w Londynie.

W Chinach zawarto porozumienie, ale... Japończycy ściągają do Chin północnych coraz więcej wojska.

Nankin, 24. 7. (PAT) Koła chińskie zwracają uwagę, że mimo porozumienia załatwiającego wypadek pod Lukucziao, wojska japońskie pozostają nadal w okopach i nic na razie nie wskazuje na to, aby oddziały japońskie miały zamiar wrócić do swoich garnizonów w północnej Mandzurii, Korei i Japonii. Pod Fengai i Tientsinem zebranych jest obecnie 7000 piechoty japońskiej, 1200 kawalerii, 40 samolotów i czołgów. Pod Tientsinem Japończycy niwelują teren na lotnisko. Japoński ambasador Kawagoe pozostaje w Tientsinie zamiast wrócić do Nankinu.

Powyższe fakty zdaniem kół chińskich świadczą, że Japończycy nie zamierzają ewakuować swoich wojsk, a nawet przystąpili do ściągania dalszych oddziałów wojskowych do Chin północnych. Prasa chińska twierdzi, że mimo zapewnień pokojowych w por-

tach japońskich odbywają się gorączkowe ladowania transportów wojskowych i sprzętu wojskowego.

Jest nadzieja że będzie dobrze...

Tientsin, 24. 7. (PAT) Przedstawiciel sztabu japońskiego oświadczył, że wczoraj z rana ewakuowano z Pekinu i okolicy 2.200 żołnierzy 37-mej dywizji chińskiej. Polepszyło to położenie i pozwala żywić nadzieję, że dalsza poprawa nastąpi pod warunkiem nieinterwencji Nankinu oraz odwołania wojsk chińskich, posuwających się w kierunku prowincji Szan-Tung i Szan-Si oraz zagrażającym prowincji Hopei. Jak sądzą, ewakuacja 37-mej dywizji z okolic Pekinu będzie musiała potrwać około tygodnia. Straty japońskie podczas ostatniego zatargu wynoszą 25 zabitych i 55 rannych.

Japonia zadowolona z ustępstw Chińczyków.

Tokio, 24. 7. (PAT) Agencja Domei donosi: Komunikat ministerstwa wojny wyraża zadowolenie z powodu osiągnięcia miejscowego porozumienia pomiędzy chińskimi i japońskimi władzami wojskowymi. Komunikat głosi, że poza ukaraniem winnych wywołania incydentu, układ z dnia 19 bm. zawiera następujące punkty: 1) usunięcie ze stanowisk osób, zakłócających przyjazne stosunki; 2) zdecydowanie walki z komunizmem, 3) zwalczanie antyjapońskiej propagandy oraz wrogości wobec Japonii działalności różnych organizacji. Władze chińskie samorzutnie zaproponowały wycofanie z Pekinu 37-mej dywizji odpowiedzialnej za wybuch ostatniego incydentu, aby udaremnić możliwości powtórzenia się tego rodzaju incydentu na przyszłość.

Zupełny spokój dokoła Pekinu.

Tokio, 24. 7. (PAT) Według doniesień z Pekinu, w Chinach północnych panuje zupełny spokój. Postanowienia lokalnych układów z dnia 11 i 19 bm. są stopniowo wykonywane przez radę polityczną prowincji Hopei i Czahar. Japońskie koła rządowe zadowolone są ze stanowiska władz lokalnych w Chinach północnych i zdecydowane są prowadzić nadal politykę nie zaostrażania a lokalizowania zatargów, obserwując dalszy rozwój sytuacji. Do dnia 20 bm. pomiędzy Tokio i Nankinem nie było żadnej wymiany not.

Hitler nie ogłosi kościoła narodowego.

Berlin, 24. 7. (PAT). Berlińskie koła poinformowane zaprzeczają kategorycznie pogoskom prasy londyńskiej, jakoby na tegorocznym dniu partyjnym w Norymberdze kanclerz Hitler miał zamiar ogłosić nowy niemiecki kościół narodowy, mający zjednoczyć wszystkie wyznania z wyjątkiem mojżeszowego.

42 PASTORÓW W ARESZCIE.

Proces przeciw pastorowi Niemoellerowi. **Berlin, 24. 7. (PAT).** Jak słycać zam-

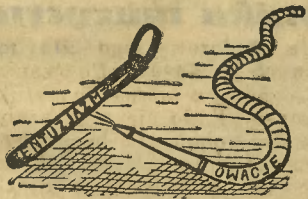
knięto już dochodzenie przeciw znajdującemu się w areszcie przewodcy „Bekentnisskirche” pastorowi Niemoellerowi. Proces odbędzie się przypuszczalnie w przyszłym tygodniu. Z oskarżenia wycofano jakoby początkowy zarzut rzekomej zdrady stanu, gdyż okazał się on bezpodstawny. W toku dalszej akcji władz państwowych przeciw „Bekentnisskirche” aresztowano w Szpandawie 4, a w Brandenburgii 3 pastorów. Ogółem w areszcie ma znajdować się w tej chwili 42 pastorów tego kościoła.

DZIEŃ bez kłamstwa

Jakby wyglądał najgorszy dzień w dziejach świata?

Bydgoszcz, 25 lipca.

Lubimy świętować. Chęć do manifestowania radości leży zapewne w naturze ludzkiej. A gdyby nawet nie leżała, to już odpowiednia władza się postara, żeby tak było. Rzecz po to są paliki gumowe i sikawki strażackie, aby z narodów krzesać odpowiednią ilość entuzjazmu.

W rezultacie gdziekolwiek na świecie brakuje chleba, ale nigdzie nie brakuje entuzjazmu. Nawet tam, gdzie chleba jest najmniej, entuzjazmu jest najwięcej. Na przykład w Rosji Sowieckiej — tam wszystko, co robi poczciwy Stalin, wszystkim jednako się podoba. Ledwie zdąży rozstrzelać jakiegoś generała czy komisarza, a już wszędzie uchwalają wyrazy zachwytu i radości z powodu zlikwidowania jeszcze jednego „wroga ludu”.

Na poczcie w Moskwie towarzyszą Głupotkin pcha się gwałtownie do okienka.

— Cóż wy, towarzyszu, nie widzicie, że ogonek jest? Czy wy z GPU, że tak się pchacie?

— Nie, ja z telegramem do „batuszki” Stalina. Z gratulacjami, że znowu trockistowskich szpiegów posłał pod „ściankę”.

— I tak wam śpieszno?

— A jakże! Mogę przecież nie zdążyć! Zanim telegram dojdzie, może już sam Stalin okaże się wrogiem ludu... A co?

Wszyscy prędko ustępują miejsca towarzyszowi Głupotkinowi i spoglądają na niego z wdzięczną ufnością:

— A może to naprawdę kochanego batuszkę Stalina „czort” zabierze...

Dzień prawdy.

Nie ma prawie tygodnia, żeby nie było jakiegoś „tygodnia”, nie ma dnia, że-

by się obeszło bez uroczystego „dnia”. Właśnie dlatego, że lubimy świętować,

obchodzimy tydzień dziecka, matki, dziadka. Być może, że odbędzie się w niedługim czasie — tydzień teściowej. Polegać on będzie w pierwszym rzędzie na tym, że przez cały tydzień nikt nie opowie żadnego starego kawału na temat teściowej. Teściowa odetchnie, ale rzeni się z nich morderczego dla bliźnich nałogu, — należy z brodatymi kawałami walczyć choć w niektórych odciśnięciach. Dowcipy z brodami są bowiem co najmniej równie zbędne, jak żydzi z brodami...

Wiele „dni” już ludzie dobrej woli i dobrego nosa zorganizowali, ale nikt jeszcze nie pomyślał o tym, aby na odmianną raz urządzić — „dzień prawdy”.

Mówi się często, że kłamstwo ma krótkie nogi. W praktyce okazuje się, że z prawdą jest jeszcze gorzej, bo ta — w ogóle nóg nie ma.

„Dzień prawdy” przydałby się na całym świecie. Byłoby to urządzenie męczące i kłopotliwe, nie mniej jednak bardzo zabawne.

W dyplomacji

byłoby w tym dniu najśmieszniej.

Mężowie stanu zeszliby się na jakiejś konferencji międzynarodowej i nie wiedzieliby, co sobie nawzajem powiedzieć. Rozeszliby się zresztą jeszcze prędzej, bo w „dniu prawdy” nie wolno było olgiwać nawet siebie samego. Wobec czego musieliby chyba pójść po zasiłek dla bezrobotnych...

Paru dyplomatów usiłowałoby popełnić samobójstwo. W papierach pozostawionych przez jednego z nich znalazłoby taką notatkę:

Życie wydaje mi się bez sensu. Nie kłamać choćby przez jeden dzień — to jest ponad moje siły. Dziś widzę, że cały dorobek mojego życia idzie na marne. To jest jedyna prawda, na którą umiem się zdobyć!

Na drugi dzień dyplomata żył jednak dalej. Okazało się, że nawet w „dniu prawdy” nie potrafił nie kłamać...

W Niemczech

w „dniu prawdy” ulice opustoszały. Nikt nie miał odwagi wyjść na miasto, bo nikt nie mógł się zdobyć na to, aby, nie kłamać, wykrzyknąć „Heil Hitler!”

Jedynego młodego człowieka, który pozdrowił „S. A.-manna” podniesieniem ręki triumfalnie oprowadzano po Berlinie. Jednak triumfalny pochód w bardzo krótkim czasie rozwiązano, bo okazało się, że jego bohater, podnosząc rąj jeszcze większą ulgę odczują ci, którzy bez żadnej winy ze swojej strony muszą ciągle tych samych kawałów słuchać. Dopóki więc na całym świecie nie ogłoszą tych, co odgrzewają używane dowcipy, za „wrogów ludu” i faszystowsko-trockistowskich szpiegów i niezawodną metodą moskiewską nie wykończą w górę, ścisnął w garści — kamień...

Hans Esel chciał zjeść kawałek chleba z masłem. Gdy wreszcie dostał trochę masła i obliżując się, wziął się do jedzenia, pierwszy zaraz kęs wypluł z niesmakiem. Mimo, że to był „dzień prawdy” dano mu „ersatz”, jeszcze gorszy na codzień.

Jedne jedyne armaty były ponad wszelką wątpliwość prawdziwe.

We Francji

od samego rana wybuchły rozruchy antysemityczne. Na szczybie wieży Eiffla powieszono — Bluma. Powiesili go socjaliści.

Na wystawę międzynarodową nikt nie

Dobra zwijka (gizła) decyduje o zdrowotności i smaku papierosa.
MOKKA-ALTESSE
unieszkodliwiają nikotynę.
14454

poszedł. Wiadomo przecież, że na żadnej wystawie prawdy się nie pokazuje. Frank podskoczył w górę, bo biedni rentierzy wyciągnęli złoto z pończoch.

Komunistyczna „Humanité” ogłosiła wykaz zasiłków, otrzymanych od Kominternu. Okazało się, że gra nie warta jest świeczki, bo bolszewicy o wiele więcej wyciągają z Francji.

W gazetach

wszystko było do góry nogami! Liga Narodów poszła na emeryturę.

Wojna w Hiszpanii skończyła się w parę godzin, bo po prawdzie to nie było się ani o co ani za co bić.

Japonia oficjalnie wypowiedziała wojnę Chinom i przestała się zgrzywać z dążeniami pokojowymi.

Mussolini nie wygłosił ani jednej mowy.

Artykuły wstępne zostały we wszystkich pismach skasowane. Polska Agencja Telegraficzna nie przyniosła tego dnia ani jednej depeszy o spontanicznych akcesach i protestach, o entuzjastycznych akademiach i manifestacjach.

W dziale sportowym nie było o czym pisać, bo okazało się, że nie było ani jednego sportowca-amatora. Znalazł się

wprawdzie jeden, który nie brał pieniędzy za wyczyny sportowe, ale ten znowu się upił i zrobił straszną awanturę na boisku.

Ponieważ cały dzień miał być bez kłamstwa, oczywiście sanacyjna „Dziennik” ze względów od redakcji niezależnych w ogóle się nie ukazał.

W Polsce

— bylibyśmy zapomnieli dodać — „dzień prawdy” został zakazany jako przedsięwzięcie „antypaństwowe”... (hak).

Były poseł Idzikowski stanie przed sądem we wrześniu.

Władze śledcze w Warszawie kończą już dochodzenie w sprawie nadużyć byłego zastępcy dyrektora departamentu podatkowego ministerstwa skarbu, Pawła Michalskiego i byłego działacza BB na terenie rzemieślniczym, posła Idzikowskiego. Akt oskarżenia przygotowany będzie jeszcze przed jesienią, a w końcu września lub października odbędzie się rozprawa sądowa.

Niemcy kradną nam Kopernika i jeszcze obrzucają nas obelgami.

Ostatnie dni są świadkami wzmocnionej kampanii niemieckiej za odebraniem Polsce — Kopernika. W monachijskim pochodzie pod hasłem „2000 lat kultury niemieckiej” wieszono postać „Niemca” von Coppernicka, a prasa niemiecka zajmuje się tą sprawą, nie szczędząc ordynarnych ataków na Polskę.

Ostatnie głosy prasy niemieckiej na ten temat są wręcz nieprzyzwoite.

„Berliner Tageblatt”, donosząc, że w niemieckim pawilonie na wystawie paryskiej umieszczono „dokumentaryczne dowody” niemieckiego pochodzenia Kopernika, co stanowić ma odpowiedź na umieszczenie w pawilonie polskim posągu wielkiego astronoma, pisze o „polskim fałszowaniu historii”.

Organ partii narodowo-socjalistycznej i ministerstwa propagandy, „Angriff”, idzie jeszcze dalej w napastliwości:

„Podczas gdy szmugiel dewiz jest

we wszystkich krajach surowo karany — pisze dziennik min. Goebbelsa — to rabunek dewiz duchowych — dowodzący braku zaufania do własnej waluty — dziwnym trafem nie jest przewidziany w prawie międzynarodowym. Czyżby wolno było kraść wielkich mężów?”

I na dowód przytacza „Angriff” „anektowanie” przez Polskę Kopernika, aby w konkluzji oświadczyć, że wystawienie posągu „niemieckiego uczzonego” w polskim pawilonie jest czymś niesmacznym, przypomnąjącym do złudzenia kulturalną kleptomanię!

Kopernik był Polakiem — jest to fakt niezbity, stwierdzony przez historię. Niemcy nie mają rzeczowych argumentów, bo ich mieć nie mogą, więc tylko się złością.

A wiadomo: kto się złości, nie ma racji!

Inna rzecz: jak ta kampania się mieści w ramach obowiązującej przecież przyjaźni polsko-niemieckiej?

Z Wielkopolski i Pomorza

NASZ SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

Inowrocław.

Biblioteka miejska czynna jest codziennie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Biblioteka Tow. Czytelników Ludowych mieszcząca się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17—19-tej.

— **Biblioteka Kolejow. Przyp. Wojsk. w świetlicy „Ogniska”** przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19-tej.

Kartka sanitarna, tel. 276, czynna dzień i w nocy.

Nocny dyżur pełni apteka „Pod Lwem”.

Repertuar kin:

Słońce: „Czy Lucyna to dziewczyna”.
Sylowe: „Flip i Flap — mistrzowie gięty”.

Świt: „Pięć dziewczynek z Kanady”.

Podczas obławy policyjnej sporządzono 44 donosy karne na rowerzystów, jeżdżących chodnikami ulic. Najwięcej tych wypadków zanotowano na ul. Poznańskiej i św. Ducha. Karygodnej jazdy na chodnikach używa nie tylko łobuzeria, ale i poważnie obywateli naszego miasta.

Gen. Sikorski bawi na Kujawach. Na wyjazdach letniskowych bawi w swym majątku ziemskim w Parchaniu pod Inowrocławiem gen. Władysław Sikorski. Generał, ubrany po cywilnemu, można często spotykać na ulicach w Inowrocławiu i nieraz w parku zdrojowym.

Powiesiła się w stodole. Żona rolnika w Szadłowicach (pow. Inowrocław) Jadwiga Dahms w nieobecności domowników powiesiła się w stodole. Cierpiała ona od dłuższego czasu na rozstrój nerwowy z powodu ciężkich warunków materialnych, w jakich znajdowali się Dahmsowie. Kupili oni 6 ha roli i nie mogli spłacić ciężkiego na tej posiadłości długu hipotecznego w kwocie 3000 zł, ani uzyskać również dzięki temu przezwyciężenia.

Tajemniczy osobnik pokłił nożem całą rodzinę. Do Emila Beckera w Starej Wsi przyszedł nieznaną osobnik, aby zakupić wiśnie. Po ustaleniu ceny wiśni za 1/2 kg na 15 gr i zerwaniu wiśni w ogrodzie oraz zapakowaniu ich do teczek przez nieznaną osobnik, Becker domagał się zapłaty za wiśnie. Osobnik tłumaczył się, że nie ma pieniędzy i dopiero jutro zapłaci za wiśnie. Wówczas Becker chciał mu odebrać wiśnie. Nieznajomy w tej chwili wyciągnął nóż z kieszeni i zadał Beckerowi cios w rękę. Na krzyk Beckera przybiegła na pomoc jego żona, 10-letni synek i służąca. Osobnik kolejno zadał wszystkim ciosy nożem w rękę. Służąca, która również otrzymała cios w rękę, chwyciła za kołek i uderzyła nim kilka razy po głowie napastnika tak, że upadł on nieprzytomny na ziemię. Becker i rodzina pozostawili go na ziemi w ogrodzie. Gdy nieznaną odzyskał przytomność, poszedł krwią zbroczony przez pola w kierunku Jaszczółowa. Dotychczas go nie odnaleziono i nie wiadomo, jak się nazywa. Becker, żona, syn i służąca udali się celem opatrunku lekarskiego do Gnieńkowa.

Pozegnanie kolonii dzieci ze Śląska niemieckiego. W auli szkoły wydziałowej przy Al. Sienkiewicza odbyło się pożegnanie kolonii 31 dzieci ze Śląska Opolskiego. Po odśpiewaniu przez dzieci pieśni „Myśmy przyszlnością narodu” przemówił prezes Tow. Kolonii Wakacyjnych p. dr Bydalek, prosząc dzieci, aby nie zapomniły, że są członkami jednej wielkiej rodziny polskiej i zarazem podziękował za subwencje staroście i miastu oraz p. dyr. Tokarskiej za troskliwą opiekę. W końcu wniósł okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. Jej Prezydenta i marsz. Śmigłego-Rydza. Z kolei przemawiali serdecznie wicestarosta p. Śmietanko i ks. prob. Handke. Odśpiewaniem hymnu „Jeszcze Polska nie zginęła” i „Boże coś Polskę” zakończono uroczyste pożegnanie. Podczas kolacji rozdzielono zebrań przez radnego Jurkowskiego u miejscowego kupiectwa podarki jak: koraliki, śpiewniki, skróty historii i literatury polskiej. Zarządowi Tow. Kolonii Feryjnych i paniom miłośniczkom należy się całkowite uznanie za troskliwą opiekę nad dziećmi.

KRUSZWICA. Kino Ziemowit: „Złoty skarb”.

— Podczas burzy, która szalała w środę 21 bm. około godz. 12-tej w nocy, grom uderzył w wieżę kościoła kolegiackiego. Wieża została częściowo uszkodzona. Burza nad samym miastem trwała krótko.

— Tegoroczne regaty międzyklubowe, organizowane przez miejscowy klub wioślarski „Gopio” pod protektoratem dowódcy O. K. VIII p. generała Thommée w dniu 25 bm. zapowiadają się wspaniale. Jak nam wiadomo, w regatach weźmie udział 14 towarzystw i to m. in. z Bydgoszczy, Torunia, Włocławka, Poznania i Skarżyska, ogółem około 190 zawodników — 40 osad. Początek o godz. 14.30. Komunikacja dogodna. Zatem wszyscy na regaty do Kruszwicy.

MOGILNO. (mk) We Wronowach powstał pożar u rolnika Jana Bekera. Spłonęła stodoła, dwie szopy i narzędzia rolnicze. Pożar powstał w czasie mlócenia. Straty wynoszą 5.900 zł. — W Strzelnie-wybudowaniu powstał wskutek wadliwej budowy komina pożar u rolnika Fiałkowskiego. Spłonął dom mieszkalny z sprzętami, stodoła i chlew. Straty wynoszą 3.700 zł.

— W związku z pożarem w zabudowaniach Hugona Krügera, rolnika w Radłowie, aresztowano jako podejrzanego o podpalenie parobka niej. Jerzego Sajkowskiego. Po przesłuchaniu podejrzanego przez sąd, osadzono go w więzieniu śledczym w Mogilnie.

WĄGROWIEC. (a) Wobec szczupłości

miejsca w rzeźni miejskiej, magistrat przystąpił do budowy nowej i większej rzeźni. Budowę powierzono p. Hieronimowi Grochowiczowi, budowniczoemu z Wągrowca. Budowa ma się rozpocząć w przyszłym miesiącu. Kilkunastu bezrobotnych znajdzie pracę.

— **Miejscowe Stowarzyszenie pań i mężów św. Wincentego a Paulo** obchodziło w ub. poniedziałek tradycyjną uroczystość. W dniu tym odprawił ks. prob. Wróblewski mszę św., podczas której biedni przystąpili wspólnie do Komunii św. Po nabożeństwie ugoszczono biednych skromnym śniadaniem.

WIELEŃ. W środę 4 sierpnia rb. odbędzie się w mieście Wieleniu nad Notecią jarmark na konie, bydło i trzodę chlewną.

Wspaniałe uroczystości w Górnej Grupie. Konsekracji nowego kościoła dokonał ks. biskup Okoniewski.

Świecie. (t) Wielkie uroczystości miały miejsce ub. niedzieli we wsi Górna Grupa, położonej nad ruchliwą szosą bydgosko-gdańską.

Nadludzki wprost wysiłkiem wybudowała sobie niedawno temu nowoutworzona parafia grupka, składająca się prawie zupełnie, bo w 90%, z ludu robotczego, piękny, w nowoczesnym stylu utrzymany kościół. W czterech latach udało się parafii z swym dzielnym duszpasterzem ks. prob. Burdym na czele doprowadzić świątynię do takiego stanu, że obecnie mogła nastąpić jej konsekracja przez J. E. ks. biskupa Okoniewskiego. Oczywiście, wieś jak i kościół i plebania były godnie przystrojone. U granic parafii witał arcyksięcia Kościoła przedstawiciel władzy państwowej p. wicestarosta świecki Prokopowicz. Przed kościołem, gdzie ustawily się towarzystwa, wojsko i tłumy wiernych, powitał ks. biskupa miejscowy wójt p. Kikulski. Dziewczęta wzięły kwiaty. W kościele witał arcybiskup przez ks. prob. Burdyn. Następnie przemówił ks. biskup do wiernych, podnosząc ich ofiarności dla sprawy Bożej.

Wieczorem urządzono akademię na placu, którą zainaugurował przemówieniem wstępnym prezes parafialnej Akcji Katolickiej p. Niedzielski.

Nazajutrz już o godzinie 8-jej rano rozpoczęła się konsekracja kościoła, którego patronką jest św. Teresa od Dzieciątka Jezus. Uroczystą sumę celebrował ks. prałat Działowski z Pieniążkowa, dziekan nowski. Po nabożeństwie odbył się wspólny obiad. O godz. 2-jej po południu ks. biskup opuścił Grupę.

Trzeba podnieść, że udział wiernych z bliższych i dalszych okolic w tej tak rzadkiej uroczystości był naprawdę tłumny, a przebieg dnia niezwykle podniosły, jak również trzeba podkreślić, iż uroczystość była świetnie zorganizowana.

PRUSZCZ. Na skutek ogólnego wycieńczenia zasłabił i upadł na chodnik ul. Głównej bezrobotny biuralista Gramowski z Chodzieży.

— W ub. poniedziałek po południu przed składem kolonialnym Niemki Elfriedy Dejadowej w Wąldowie pod Pruszczem znęcał się w okrutny sposób nad koniem rolnik Arthur Lemke z Zbrachlina. Uderzył on konia kilka razy w brzuch. Barbarzyńskim wyczynem Lemkego powinny się zająć władze policyjne i na podstawie ustawy o ochronie zwierząt przykładnie go ukarać.

— W szkole powszechnej w Łowinie odbyła się konferencja kierowników placówek oświatowych rejonu Pruszcza, której przewodniczył kierownik szkoły p. Fr. Cichowski z Pruszcza. Po złożeniu przez poszczególnych kierowników placówek oświatowych sprawozdań, omówiono program pracy w przyszłym roku szkolnym. W ożywionej dyskusji nad tą kwestią zabierali głos: ks. wikary Piątkowski z Serocka, naczelnik poczty p. Zieliński z Pruszcza i pp. kierownicy szkół.

OSIE. (t) W naszej parafii urządzono w dniu św. Wincentego dzień chorych i biednych. W przeddzień wieczorem odbyły się uroczyste nieszpory i ks. kapelan Michałowski ze Świecia wygłosił piękne kazanie. Następnie obodzy parafii jak i członkowie przystąpili do spowiedzi. Nazajutrz zwieziono z parafii około 70 chorych i umieszczono ich w prezbiterium. Uroczyste nabożeństwo z błogosławieństwem Najśw. Sakramentem Ołtarza odprawił miejscowy proboszcz ks. Bruski. Podczas mszy przystąpili chorzy i wszyscy biedni oraz panie ze stow. do Stołu Pańskiego. Po nabożeństwie zaś podejmowały panie wszystkich biedaków wspólną kawka w sali p. Hübnera. Tutaj przemówił do zebranych w serdecznych słowach miejscowy ks. proboszcz. Dzień chorych w parafii oskiej był piękną uroczystością, obfitującą w rozczulające i budujące momenty.

ŚWIECIE. (t) Plaga mszyc, jaka tego lata nawiedziła i nasz powiat, spowodowała, że w niektórych okolicach nie będzie żadnego sprzętu grochu. Dosłownie żadnego, gdyż mszyce zniszczyły świeże strączki i rolnicy nie spodziewają się nawet zbioru wysiewu.

KOWALEWO POM. Z niewyjaśnionych na razie przyczyn wybuchł groźny pożar u roln. Budniewskiego Wincentego w Ładach i na skutek silnego wiatru przeniósł się na całe zabudowania. Pastwą groźnego pożaru padły m. in. wszystkie budynki wraz z maszynami rolniczymi, kilkoma furami zboża i siana, meble, garderoba, pościel i drobne narzędzia rolnicze. Z inwentarza żywego, spaliło się 9 sztuk świń. Straty są ogromne, tym bardziej, że ubezpieczenie w

całości ich nie pokryje.

— Niej. Umiński Jan, będąc już znanym, chciał zarobić parę złotych. W tym celu zawarł bliższą znajomość z panną Z. z Szychowa i tytułem pożyczki na posag rzekomo na zakup mebli, wyłudził od naiwnej dziewczyny 270 zł i ulotnił się. W tych dniach odpowiadał przed sądem, który skazał go na karę więzienia przez 1 rok.

STAROGARD (jw.) Śmiało kradzieży dokonano w ub. środę w godzinach popołudniowych na szkole urzęd. pocztowego p. Łuczowskiego, zam. przy ul. Lubichowskiej. Złodziej, korzystając z nieobecności domowników i nieuwagi sąsiadów, którzy przyglądali się pogrzebowi śp. radcy Cesarza, włamali się do mieszkania, przerzucili zawartość wszystkich szaf i schowków w poszukiwaniu za gotówką i skradli garderobę męską i damską, obuwie oraz biżuterię, łącznej wartości 600 zł. Sprawy zabrali tylko lepszą garderobę i obuwie, a pozostawili ubrania i sukienki noszone oraz bieliznę dziecięcą.

— Cena za chleb została obniżona z dniem 22 bm. na 32 gr za 1 kg chleba żytnio pytłowego z mąki 70%, na 29½ gr za chleb z mąki 82% i na 27 gr za chleb żytnio razowy z mąki 95%.

— Powiatowy lekarz weterynarii p. dr Marczyński wyjechał na urlop. Zastępstwo objął lek. wet. p. Roman Drzał z Kościerzyny, który urzęduje w poniedziałki, środy i soboty przy ul. Skarszewskiej 13.

CHELMŻA. (e) Z dniem 20 bm. rozpoczął p. burmistrz Barwicki z Chelmży urlop wypoczynkowy przez okres 5 tygodni. Zastępstwo objął p. wiceburmistrz Leśniewicz.

— W niedzielę 18 bm. jezioro chelmżyńskie pochłonęło trzecią w tym roku ofiarę ludzką, którą padł Józef Rutkowski, pochodzący z Brodnicy. Rutkowski, będąc zatrudniony w charakterze robotnika przy kopalni w żyda Blumenzweiga w Chelmży, udał się w niedzielę wcześniej rano do jeziora w celu pławienia koni. W pewnej chwili jeden z koni polnął w głąb jeziora, a Rutkowski, chcąc ratować konia, popłynął za nim i sam utonął. Rutkowski pracował kilka lat u żyda Blumenzweiga, który w chwili śmierci zalegał mu z zapłatą za pracę około 300 zł. Gdy żona tragicznie zmarłego zwróciła się do żyda Blumenzweiga o wypłatę zaległego zarobku, to ten odmówił, wskutek czego p. Rutkowska zmuszona była udać się do inspektora pracy. Tak wygląda wdzięczność żyda dla robotnika, który podczas pracy u niego postradał życie.

WĄBRZEŃNO. Kino „Słońce” wyświetla film p. t. „Szczyt miłości”.

— Nieczynna od dłuższego już czasu fabryka wyrobów gumowych Pe-Pe-Ge, oddział w Wąbrzeźnie, przystąpiła do wysył-

ki reszty maszyn z tego oddziału do Łodzi. Maszyny nabyła jedna z tamtejszych fabryk kaloszy. Obecnie maszyny demontuje się pod dozorem p. bud. Gaszyńskiego. Jak się dowiadujemy, samym gmachem zainteresował się poważny przemysłowiec z Torunia, który rzekomo ma wystąpić jako reflektant na kupno obiektu.

CHELMNO. (lm) W ub. tygodniu odbyło się w lokalu p. Winiarskiej nadzwyczajne zebranie tow. śpiewu „Harmonia”, które zainicjował prezes dr Wasielewski. Protokół z ostatniego zebrania odczytał sekretarz p. Chmielewski. Po przyjęciu dwóch nowych członków czynnych, wygłosił prezes obszernie sprawozdanie z jubileuszowego zjazdu Pom. Związku Kółek Śpiewaczych w Toruniu. Sprawozdanie to, nie pozbawione akcentów mocnych, wywołało ożywioną dyskusję, w której zabierali głos pp.: Mamel, Lamparski, Chmielewski i inni. Sprawozdanie kasowe z wieczorku jubileuszowego zdał skarbnik p. Pająkowski, apelując o zrealizowanie zaległości składek miesięcznych. Sprawozdanie końcowe dyrygenta p. B. Wardzińskiego, którego praca na polu śpiewaczym podniosła tow. śpiewacze do poziomu godnego pochwały i uznania, zakończyło to zebranie.

J. E. ks. biskup Okoniewski w Chelmży z okazji poświęcenia kaplicy Błg. Juty

Chelmża. W dniu 21 bm. odbyło się w Bielczynie koło Chelmży poświęcenie kaplicy Błg. Juty, która stanęła z inicjatywy ks. infułata Szydzika oraz dzięki ofiarności miejscowych parafian. Kaplica stanęła w wiosce Bielczynie, położonej w odległości około 3 km od Chelmży, na miejscu, gdzie błg. Juta przed około 300 laty spędziła ostatnie dni swego żywota.

O godz. 3 po południu wyruszyła z Chelmży procesja do Bielczyn. W procesji tej brały udział różne bractwa i stowarzyszenia kościelne, organizacje społeczne oraz liczne rzesze wiernych. Wieś Bielczyna przygotowała się wspaniale, stawiając liczne bramy triumfalne. Przed kaplicą zebrało się około 2 tysięcy wiernych z księdzem infułatem Szydzikiem na czele, który powitał też przybyłego ks. biskupa Okoniewskiego. Ks. biskup Okoniewski dokonał aktu poświęcenia kaplicy, po czym przemówił do zebranych wiernych, wyrażając m. in. wielkie zadowolenie i radość z dokonanego przez parafian dzieła, jako też z wielkiej czci, jaką żywią parafianie dla błg. Juty. Ostatni przemawiał ks. infułat Szydzik, który wyraził podziękowanie wszystkim, którzy przyczynili się do pomocy przy wzniesieniu kaplicy. Podczas aktu poświęcenia pieśni religijne wykonał chór chelmżyński „Cecylia” pod batutą organisty p. Dorawy.

Grudziądz.

Pogotowie pożarnicze tel. 11-11.
Nocny dyżur pełni: Apteka pod Orłem, 3 Maja 37, tel. 13-60; Apteka pod Gryfem, Legionów 33, tel. 15-24.

Repertuar kin:

Apollo: „Caliente miasto miłości”.
Gryf: „W zamieci żelaza i ognia”, film wojenny.
Orzeł: „Abecadło miłości”.

Kalendarzyk teatralny. Poniedziałek 26 bm. godz. 20.15: „Zemsta nietopierza”, klasyczna operetka Straussa w pierwszorzędnym wykonaniu świetnego zespołu operetki Teatru Wielkiego w Poznaniu.

Kradzież w rzeźni miejskiej. W niewyjaśnionych dotąd okolicznościach skradziono z tutejszej rzeźni miejskiej większą ilość uroczyste nieszpory i ks. kapelan Michałowski został mistrz rzeźniczy Jan Rolirad (Toruńska 26), który natychmiast zgłosił kradzież w komisariacie policyjnym.

14-letni pasażer na gapę. Na tut. dworcu przytrzymał 14-letniego pasażera, który podróż ze Lwowa do Grudziądza odbył koleją bez biletu. Przytrzymanym chłopcem jest niej. Ignacy Daszyński.

„Dzień konia” w Grudziądzu. W Grudziądzu odbył się t. zw. „Dzień konia” jako doroczny pokaz i konkurs koni i wozów rolników pow. grudziądzkiego i świeckiego. Liczne zebrana publiczność śledziła z zainteresowaniem wyczyny zręczności poszczególnych zaprzęgów na specjalnie wybudowanym torze, żywo oklaskując zwycięzców. W pokazie wziął również udział niedawno zorganizowany pluton p. w. konnego „Kra-kusów” w barwnych mundurach pod dow. chor. rez. B. Lewickiego, wójta gminy Grudziądź Wieś, w ilości 36 jeźdźców, wykazując doskonałą sprawność. Komisja sędziowska pod przewodnictwem mjr. Stupczyńskiego przyznała szereg cennych nagród i dyplomów. „Dzień konia” wykazał, że społeczeństwo pomorskie doskonale rozumiało ważność zagadnienia, jakim jest dla obrony kraju zapewnienie odpowiedniej klasy koni na wypadek wojny oraz odpowiedniego stanu zaprzęgów cywilnych.

Z zagadnień rolniczych.

Co się dzieje z rezolucjami?

(w) Ostatnio odbyło się kilka walnych zebrań zorganizowanego rolnictwa, na których wygłaszano interesujące referaty i powzięto mnóstwo rezolucji i uchwał, zmieniających do pewnych zmian i ulepszeń w całokształcie gospodarki rolnej.

W rezolucjach tych często chodzi o drobiazgi, które jednak są bardzo dokuczliwe dla ludności wiejskiej i wprowadzają poważne rozdrażnienie wśród ludności. Przy dobrej woli możnaby usunąć te bolączki bez żadnych trudności. Nikt rozsądny bowiem nie zaprzeczy, że sprawa legalizacji wag i ciężarków, czy też uproszczenie przepisów budowlanych lub obniżenie opłat za pozwolenie na posiadanie broni, obniżenie kosztów przemiału zbóż, zwiększenie ilości stacji kopulacyjnych ogierów i wiele innych podobnych drobiazgowo możnaby załatwić korzystnie dla rolników i bez szkody dla państwa.

Rezolucje te, z małymi tylko zmianami powtarzają się już od kilku lat (np. załatwienie sprawy legalizacji wag i ciężarków domagają się organizacje rolnicze już dwadzieścia lat temu) i wędrują one zawsze do biur panów referentów w poszczególnych ministerstwach, którzy mają je przestudiować i zrobić z nich właściwy użytek. Przeważnie jednak dzieje się tak, że panom referentom nie chce się po prostu czytać tych rezolucji. W rezultacie rezolucje spoczywają sobie spokojnie na półkach, a rolnicy czekają cierpliwie całymi latami na załatwienie poruszonych w nich spraw. To samo dzieje się z różnymi memoriałami, wysyłanymi przez organizacje rolnicze. A przecież tak rezolucje jak również memoriały są oparte na dokładnej znajomości stosunków w rolnictwie i doskonale odzwierciedlają sytuację wsi. Odnosi się przeto wrażenie, że **bolączek i potrzeb rolników nie traktuje się dość poważnie i uczciwie**, chociaż przy różnych okazjach deklamuje się o konieczności stawiania frontem do wsi oraz o tym, że rolnicy jako najliczniejsza warstwa w kraju muszą mieć należyty wpływ na politykę gospodarczą. Okazuje się, że są to wszystkie puste słowa bez treści i bez większego znaczenia; jednym słowem — bujanie gości.

Tak pozostać nie powinno. **Czas najwyższy, ażeby zmieniono dotychczasowe metody, ażeby wreszcie ktoś odpowiedzialny za tę wielką gałąź naszej gospodarki narodowej, jaką jest rolnictwo, zainteresował się bliżej życiem, troskami i potrzebami zniszczonego długoletnim kryzysem rolnictwa i zaczął usuwać te wszystkie bolączki rolnictwa, które usunąć można i należy.** Czas najwyższy, aby rezolucje i memoriały rolników traktowano poważnie. Nie dla zabawy bowiem uchwała się i wysyła te rezolucje, ani nie na to, by leżały na półkach względnie w biurkach biurkratów, tylko po to, by odnośne władze dowiedziały się, co rolnictwo boli, czego rolnictwu potrzeba.

Dość często czytamy w prasie o różnych herbatkach, mających na celu wystuchanie w sprawach gospodarczych opinii czynnika społecznego. Po co to, na co? Wystarczy dokładnie rozpatrzyć rezolucje i memoriały organizacji gospodarczych, które są wyrazem opinii ogółu.

Czy u nas już w ogóle nic nie można zrobić bez tych herbatek, rautów, parad itd.?

Sprawa długów w b. landzafacie.

Poznańskie Ziemstwo Kredytowe w Poznaniu jako instytucja powiernicza byłych ziemstw pruskich (Westpreussische Landschaft, Neue Westpreussische Landschaft, Ostpreussische Landschaft) zawarło — jak donosi prasa poznańska — z tymi ziemstwami umowę, na mocy której przechodzą hipoteki, zapisane dla byłych ziemstw pruskich, na nieruchomościach w Polsce położonych, na własność Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, które zwróci się niebawem do dłużników z propozycją spłaty wzgl. konwersji przejętych przez siebie hipotek ziemstw pruskich. Ponieważ akty konwersyjne mogą zawrzeć tylko sądownie zapisani w księdze wieczystej właściciele obciążonych hipotecznymi nieruchomości, należy zaważać uregulować tytuł własności, o ile dotychczas nie został uregulowany.

Sekciarstwo na Pomorzu powoli zamiera.

Świecie. (t) Na Pomorzu mamy sporo rozmaitych sekt, przeważnie jednak protestanckich. Siły tych sekt jednak stopniowo słabną. Najstarszą sektą to bodaj menonici, osiedli na nizinach nadwiślańskich, gdzie mają kilka zborów. Najliczniejsza sekta to baptyści. Dziś pragniemy zwrócić uwagę na jedną sektę, powoli zanikającą, która posiada obecnie już tylko jedno skupienie. Są to wyznawcy staroluteranizmu, posiadający swój „dom modlitwy“ w okolicy, zamieszkałej przeważnie przez ludność niemiecką. Tutaj odbywają się śluby szczególnie uroczyste. Liczba wyznawców staroluteranizmu jest niska.

TAJEMNICA MIRACHOWA...

W sercu Kaszub siedziba nieznanych ksiąząt przed tysiącem lat.

W prześlicznej okolicy wśród olbrzymich lasów, leży w samym sercu Kaszub nieduża wioska Mirachowo, które kiedyś przed laty tysiącem było siedzibą nieznanych ksiąząt pomorskich. Jest to odkrycie zupełnie nowe, gdyż znane dotąd nawet najstarsze dokumenty i kroniki nic o tym nie wspominają.

ŚLADY POTĘŻNYCH MURÓW I BASZT.

Niedawno temu odkryto tu zupełnie przypadkowo ślady jakiegoś starożytnego olbrzymiego zamczyska, który stał kiedyś w bardzo odległych, niepamiętnych czasach na jednej z dwóch wysokich wysp mirachowskich. Miejsce to znajduje się niedaleko nadleśniczówki, na południowy zachód. Cała ta wyspa o rozmiarach 1000x200 m otoczona była potężnymi murami i wystającymi na zewnątrz wysokimi basztami.

RÓW NAOKOŁO POZAMKOWISKA.

Ślady baszt, usypów i wąskich przejść przez fosse, jak również miejsce mostu zwanego — można tu jeszcze dzisiaj bez wielkiego wysiłku dostrzec. Najciekawsze, że małe strumyk okalający pozamkowską tutejszą ludność jeszcze do dzisiaj nazywa „Rów“. Pierwsze wiadomości o Mirachowie pochodzą dopiero z lat 1220—1266, kiedy to za czasów Świętopelki sędziano w Śmielnie, owej kolebki ksiąząt pomorskich,

został przeniesiony do Mirachowa. Co było przed tym, o tym nie wspominają żadne zapiski.

GRÓD „POKÓJ CHOWAJĄCY“.

Już sama tylko nazwa wskazuje, że Mirachowo jest jedną z najstarszych osad słowiańskich na Pomorzu. Mir-a-cho-w oznacza bowiem tyle co pokój — (zgoda), chowający — a Mirachowo oznacza siedzibę sędziego. Ponieważ zaś w owych odległych czasach, kiedy to jeszcze nie znano wiary Chrystusowej, sędziami byli tylko kapłani-ksiąźta, a ksiądz i książe oznaczało to samo — więc nie ulega wątpliwości, że Mirachowo było przed tysiącem lat siedzibą nieznanych dotąd w historii ksiąząt pomorskich.

CUDA ŚWITEZI MIRACHOWSKIEJ.

Ze względu na cudne położenie, jak i zblizoną roślinność, przystojni wędrowcy nazwali tutejsze jezioro Mirachowska Świtę. Przy jeziorze leży olbrzymi kamień, mający 17 m obwodu, porośnięty rzadkim mchem górskim. Latem pełno czarnych bocianów, żurawi, głuszców. Nierzadko nawet i okazalono złotwa można tu spotkać. Bardzo ciekawym jest rezerwat torfowiska wrzosowego, tak bardzo charakterystycznego dla Kaszubszczyzny.

A. S.

Niezwykła uroczystość w Rzadkowie

Rzadkowo jest wielką wioską w powiecie chocholskim. Domy ciągną się dwoma nieprzerwanymi sznurami. Ważniejsze z nich to młyn i szkoła trzyklasowa. Jest też stary park z dębami, które pamiętają kilkanaście dziesiątek lat. Wśród nich znajduje się malowniczy dwór, dawna rezydencja magnata hr. Grabowskiego. Najukochańszym jednak i największym zabytkiem Rzadkowie jest maleńka kapliczka, jedyna chyba w Polsce pod wezwaniem Matki Boskiej Anielskiej. Ufundowała ją pani Grabowska w 1850 roku.

Rzadkowanie to lud dzieln i pracowity. Sami od kilku pokoleń zasiedziali żadni gospodarze. Czekali ich w dniach ostatnich niezwykła uroczystość. W dniu 27 czerwca br. miał ich ziomek ks. Kazimierz Piosik złożyć Bogu pierwszą bezkrwawą ofiarę. Po raz pierwszy jak tylko istnieje Rzadkowie! A tu w kolo kapliczki ziemia rozkopana, bo w najbliższych dniach ma się odbyć poświę-

enie kamienia węgielnego pod nowobudujący się kościół. Jest bowiem już od roku utworzona nowa parafia. Wielka praca spadła na mieszkańców cichej wioski. Tak rzadką uroczystość, jaką są prymicyje, trzeba przecież godnie święcić. Niemordowanie pracował p. Bronisław Kaja, a z nim inni gospodarze. Wzniesiono oltarz obok kaplicy, dziedziniec doprowadzono do jak najlepszego stanu, postawiono bramę triumfalną, a drogę od domu państwa Onufrowskiego Piosików aż do kaplicy (około 500 m) obsadzono brzoškami. Nadeszła oczekiwana niedziela, skapano w blaskach promieni słonecznych. Zaroiła się setkami ludzi spokojnie dotychczas ulica. Ze wszystkich stron nadjeżdżali powózki z nowymi gośćmi. Przed godziną 11-tą zebrały się delegacje towarzyszów z sztantarami, a tłum osiągnął liczbę 9 tysięcy. W otoczeniu liczego duchowieństwa i rodziny wyszedł drogi wszystkim prymicyjant. Powitała go okoliczno-

Ostatnie kłosy.

Kiedy kończą się żniwa. — Zwyczaje żniwiarzy polskich.

Kiedyż rolnik ma się weselić i Bogu pokłonić, i ziemi błogosławić, a ludziom za pomoc dziękować, jeśli nie wtedy, gdy pod dachem swoim zgromadzi owoce pracy mozolnej i zabiegów całorocznych? To też wszystkie prawie ludy rolnicze uroczystości kończą każdego roku zbiory plonów, a obchodem tym towarzyszyły i towarzyszą obrzędy stare jak plęg, którym człowiek zaczął uprawiać ońgś dziewczęce pola.

Rozmaite są zwyczaje związane ze ścięciem ostatnich kłosów. Zboże niejako ucieleśnia się w tych ostatnich kłosach, które zazwyczaj ścina się obrzędowo, niesie do domu, by je starannie przechować, a następnie wysiewa się z nich ziarno, aby w ten sposób zapewnić ciągłość roślinności i pomysłne plony na rok następny. Ostatnie kłosy przybierają najrozmaitsze nazwy, najczęściej zwierzęce; szeroko rozpowszechnione są np. nazwy **przepiórki i kozy**. Nazwy te pochodzą najczęściej z faktu, że mniejsze zwierzęta, np. przepiórki rzeczywiste przebywają w zbożu i wraz z postępem robót żniwiarzskich coraz dalej kryją się w polu, by wreszcie dopiero z ostatniej kępkki uciec.

Kępkę ostatnich kłosów pozostawia się nieczęsto na polu lub ścina się uroczysto, by następnie uwić z niej wianek dożynkowy.

„Przepiórka“ i „Pępek“.

Jakże taka „przepiórka“, „koza“ itp. wygląda? Na przykład na Mazowszu w wigilie dnia, kiedy ostatni łan pszenicy ma być żęty, żniwiarzy wybierają na polu miejsce najlepiej widoczne z najbliższej drogi, aby tam ustroić przepiórki. W tym celu wśród **rzyska** pozostawiają sporą kępkę i żną dalej, aby dopiero pod sam wieczór, kiedy już całe zboże jest żęte, do niej powrócić. Wszyscy teraz obżynają kępkę z wszystkich stron, dopóki z niej nie pozostanie kilka zaledwie garści. To pozostałe zboże dzieli na trzy części i z każdej plotą po jednym warkoczem, które potem ra-

niesie następnie przodownik na kosie (dawniej przodowniczka niosła go na sierpie). W niektórych miejscowościach pep oznacza dokonczenie sprzetu poszczególnych zbóż — i tak obnosi się „pepek“ po życie, jęczmieniu, owsie, nawet po tatarce i okopowinach. Dopiero też po zebraniu wszystkich zbóż następuje ogólny „wieniec“ (wielkopolska nazwa dożynek).

Fuder
ABARID

12238

NADAJE CERZE PANI ŚWIE-
ZOŚĆ I POWAB MŁODOŚCI.
JEST ON NAJPEWNIJSZYM
SPRZYMIERZENIEM
URODY I POWODZENIA.

ściowym wierszem **Wacława Senskówna**. Potem uroczystym pochodem, z pieśnią na ustach udano się do kaplicy. Ksiądz prymicyjant odprawił solenną mszę św. Podniesie kazanie wygłosił proboszcz parafii Smiłow **ks. Geldner**. Pienia mszalne wykonał chór mieszany z Rzadkowa. Po mszy św. ksiądz prymicyjant udzielił rodzinie i zebranym błogosławieństwa i rozdzielił pamiątkowe obrazki. Po południu w domu znacznych rodziców prymicyjant w gronie licznej rodziny i znajomych wzniósł kilka toastów na cześć ks. Piosika, jego rodziców oraz na cześć dzielnych Rzadkowiek. Piękny wierszyk wygłosiła też **Jadzia Welsgandówna**. Wzruszające do łez słowa wypowiedział w końcu ksiądz prymicyjant, skierowując je głównie do swoich kochanych rodziców.

Tej uroczystości Rzadkowanie nie zapomną. Dzieło wybudowania nowego kościoła wkrótce już doprowadzą do końca.

Kaszubskie zwyczaje przy sianokosach

Na wybrzeżu polskim i w głębi Kaszub odbywają się obecnie sianokosy, które w obrzędowości ludowej mają swój szczególnie odrębny charakter. Sianokosy na ławkach półwyspu helskiego, czy w głębi Kaszub rozpoczynane są **modlitwą**. Praca trwa z przerwą jednogodzinną do godziny 12-ej. O tej porze chodzą po świecie — zdanem Kaszubów — różne dobre i złe duchy. Żaden kosiarz także nie będzie się wtedy kapał, bo go „złe“ wciągnie do wody i utonie. **I na koszoną ławkę już wtedy wejść nie można, gdyż słycać jak „złe“ płacze jak małe dziecko, a łąka aż się trzęsie od harców różnych duchów.**

Dziewczęta grabiące siano po raz pierwszy zwa się „brakówkami“ i muszą się przed podrzucaniem do góry wykupić i dopiero wtedy przyjmowane są do grona dziewcząt pracujących.

Na Kujawach — jak opisuje Kolberg — w ostatnim dniu żniw kosiarze, upatrywający sobie zwykle leniwą dziewczynę, której umyślnie nikt nie przychodzi z pomocą, zmuszają ją do urznięcia własną ręką ostatniej garści zboża. Chciałaby się ona od tej czynności i wywinąć, lecz wszyscy żniwiarze i żniwiarki, ukończywszy swą robotę, otaczają ją i nie pozwalają się uchylić, a nawet w razie oporu jeden z parobków gwałtem jej sierp w ręce przytrzymuje, gdy drugi sierpem tym kieruje i żyna ostatnią garść zboża. Zwykle cała ta niechęć — boć to wstyd dla dziewczyny ścinać pepkę — jest udana. Na Warmii przy wiązaniu ostatnich sнопków wesółość panuje wielka i uciecha, gdyż żadna dziewczyna nie chce zawiązać ostatniego sнопka zwanego pepkiem...

„Wieniec“.

Ostatnie kłosy czy też — jak częściej — ostatni sноп przybierają czasem postać ludzką i nazwę **baby lub dziada**. Na Pomorzu (pow. brodnicki i tucholski) wiążą żniwiarze ostatni sноп w formie bałwana, ubierają go w bluzę, fartuch i czepek lub chustkę i nazywają babą lub starą babą. Na Kaszubach ostatni sноп w kształcie chłopca zwie się starym. Na Górnym Śląsku ostatni sноп olbrzymiego wymiaru wiezie się na wozie przystrojonym zielenią. Nosi on nazwę **staruchy, babki lub koguta**.

Sprzet zboża kończy uroczysty obrzęd, zwany: dożynki (w Małopolsce), okężne (na Mazowszu) lub wieńcowe (w Wielkopolsce i na Pomorzu). Główną częścią tego obrzędu jest przyniesienie gospodarzowi wieńca dożynkowego. Wieniec z kłosów dojrzałego zboża, uwity na ostatek żniwa w kształcie korony, jest pięknym symbolem plodów rolnych i pracy rolnika, koroną, która wyrosła na niwie jego potem zroszonej, ma zdobić przez cały rok mieszkanie pracownego gospodarza.

J. Bar.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 24 lipca 1937 roku.

KALENDARZYK

Dziś: Kunegundy księżnej.
Jutro: Jakuba ap.
Wschód słońca o godzinie 4.07.
Zachód słońca o godzinie 20.05.

Stan pogody.

Pogoda zmienna i chłodniej.

W dalszym ciągu nad Polską intensywnie przepływa powietrze polarno-morskie, powodujące właściwy mu typ pogody: chłodno, silny porwisty wiatr i piętrzące się chmury kłębiaste, dające burze i przelotne opady. Temperaturę o godz. 14 zanotowano: 10 st. na Kasprzym Wierchu, 16 w Poznaniu, 17 w Toruniu, 18 w Bydgoszczy, 19 w Gdyni, 20 w Warszawie, Wilnie, Białymstoku i Grodnie, 21 w Dęblinie i Cieszymie, 22 w Łodzi i Brześciu n. B., 23 we Lwowie, 24 w Przemyślu, 25 w Tarnopolu i Łucku. Dziś rano w Bydgoszczy nadal pochmurno i chłodno. — Przewidywany przebieg pogody: W całym kraju pogoda o zachmurzeniu zmiennym typu kłębiastego z przelotnymi deszczami i skłonnością do burz, zwłaszcza w godzinach popołudniowych. Chłodniej. Dniem temperatura około 20 st.

DYŻURY NOCNE APTEK od 19—25 lipca:

1) Apteka Centralna, ul. Gdańska 27, telefon 3994.
2) Apteka pod Lwem, ul. Grunwaldzka nr 37, telefon 3191.

DYŻUR W KOLEJOWEJ PRZYCHODNI LEKARSKIEJ pełni w niedzielę, dnia 25 lipca — dr Kube, ul. Gdańska 36, tel. 1840.

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

Muzeum Miejskie otwarte codziennie od godz. 9 do 16. W niedzielę i święta od 11 do 14.

Wyśmienite lody waniliowe, czekoladowe, cytrynowe i truskawkowe poleca cukiernia R. Stenzel. (8752)

— Osobiste. Bydgoszczanin p. Bronisław Szczechowski, b. wychowanek gimnazjum klasycznego, uzyskał na Uniwersytecie Poznańskim dyplom lekarski.

— Osobiste. Znany lekarz-okulista p. dr K. Szymanowski powrócił z wywczasów i przyjmując jak dotąd przy ul. Gdańskiej 5.

— Następcą p. R. Schmidta na stanowisku naczelnika warsztatów kolejowych w Bydgoszczy mianowany został p. inż. Rudnicki z Warszawy, który już objął urządowanie. Nowego naczelnika poprzedziła doskonała opinia.

— Srebrne gody małżeńskie obchodzili w ub. tygodniu budowniczy p. Feliks Kowalski i jego małżonka Stanisława z Poklekwskich. Pan Feliks Kowalski za zasługi na polu organizacji kół śpiewaczych otrzymał niedawno złoty medal. Jubilat jest od szeregu lat prezesem towarzystwa śpiewaczych okręgu bydgoskiego. Na intencję jubilatów w kościele ks. ks. Misjonarzy mszę św. odprawił ks. Kołodziej. Ad multos annos!

— Czyn godny pochwały. Nie często trafia się, żeby pracodawcy okazywali swoje uznanie pracownikowi w takiej formie, jaką mamy ostatnio do zanotowania. W środę 21 bm. w kościele farnym pobłogosławiony został związek małżeński p. Edmunda Stelmacha z p. Klarą Król. Otóż panna młoda jest długoletnią gosposią u pp. Janickich, znanych obywateli bydgoskich, u których odbyły się gody weselne i została za jej sumienne wypełnianie obowiązków odpowiednio wyposażona na nową drogę życia.

— Koło Kobiece LOPP nr 1 zawiadania w szóstki członkinie, że w niedzielę, 25 bm. o godz. 15-tej na boisku za Szkołą Podchorążych odbędą się skoki ze spadochronem. Prosimy wszystkie panie z rodzinami o wzięcie udziału w powyższej imprezie.

Stonie ognisko...

Przedstawiciele Bydgoszczy z wizytą u harcerzy w Kaczorach.

(hk) Harcerze bydgoscy, obozujący od trzech tygodni, nad granicą niemiecką w Kaczorach (pow. chodzieski) mieli we wczorajszy piątek 23 bm. swój wielki dzień. Do obozów przyjechali z wizytą oficjalni a harcerskiemu sercu mili goście: p. wiceprezydent miasta Śpikowski, ks. kanonik Schulz, p. dr Nieduszyński, którym towarzyszył komendant harcerzy bydgoskich harcistrz dyr Matuszewski i przedstawiciel Redakcji „Dziennika Bydgoskiego”.

Gościom zorganizowano serdeczne przyjęcie. U bramy czekała drużyna honorowa, cały ośrodek zebrał się karnie, aby wyrazić swą wdzięczność dla przedstawicieli władz i społeczeństwa miasta, które dba i troszczy się o swoją młodzież. Radość wzrosła wielokrotnie na widok... czekolady, którą p. prezydent Śpikowski przywiózł harcerzom w obfitym prezencie.

Zwiedzanie obozu pozwoliło się przekonać o wysokim poziomie sztuki obozowania u harcerzy bydgoskich. Zresztą o tym, jak żyją i jak skutecznie pracują harcerze w

Kaczorach, napiszemy w osobnym reportażu.

Wieczorem zapłonęło ogromne ognisko, dookoła którego zgromadzili się licznie obok harcerzy — mieszkańcy Kaczor. W nastrój ogniska wczuł się p. prezydent Śpikowski, którego gawęda była pięknym nawiązaniem nici wspomnień między dawnymi a nowymi laty. O obowiązkach harcerza, katolika i obywatela, mówił serdecznie ks. kan. Schulz. Płynęła pieśń harcerska, pomysłowe produkcje harcerzy wypełniały program ogniska, które pochwlebnie świadczyło o wychowawczym oddziaływaniu obozu w Kaczorach.

— Tow. Ośw. Religijne pod wezw. św. Ignacego. Tow. podaje członkom i sympatykom do wiadomości, iż w niedzielę 25 bm. odbędzie się w salach i ogrodzie p. Kowalskiego przy ul. Wrocławskiej 7 wielki koncert, połączony z zabawą ludową od godz. 15-tej począwszy.

Wycieczka bydgoska w Ciechocinku i Toruniu.

Wspólna fotografia w ciechocińskim parku zdrojowym i przy pomniku Trauguta.

Wygodne i modne, srebrem poiększające autobusy bydgoskiej spółki komunikacyjnej Tatarskiego i Zakrzewskiego, zabrały ub. niedzieli ponad 50 bydgoszczan na wycieczkę do Ciechocinka. Wycieczkę zorganizował zarząd cechu zegarmistrzów, złotników i jubilerów, za co mu się należy uznanie, gdyż była to podróz niezwykle pouczająca i urozmaicona, stosunkowo nie droga.

W drodze do Ciechocinka uczestnicy w godzinach dość wczesnych obejrzeli ciche miasteczko Służewo, a jako kontrast ożywiony Aleksandrów Kujawski, rojący się od przekupniów. W Ciechocinku udano się najpierw na mszę poranną do kościoła katolickiego, następnie na śniadanie do kawiarni w parku (jest to filia bydgoskiego „Kryształ” i toruńskiej „Italii” braci Haasów). Łazienki, tętnie — stojące od 115 lat, przed kilku laty zbudowany basen kąpielowy i zupełnie nową pijalnię, zdobną w 2½ metrowy norblinowski kielich, z którego wytryskują: Krystynka, Tereska i Anusia (wody lecznicze), zwiedzono w towarzystwie członków komisji zdrojowej, którzy gościom udzielali objaśnień. Niemile uderzyło bydgoszczan rozpięcie się wszędzie zubożonych żydów i nieomal doszłoby do awantury, tacy oni tu narzucający się. Mieszkańcy Ciechocinka są prawie wszyscy zaleźni od żydów, ponieważ kuracjusze polscy znajdują się w mniejszości. Są tutaj wykwinęte lokale koncertowe, gdzie dla chrześcijan w ogóle nie ma stolików. Z zadowoleniem jednak stwierdzamy, że tam gdzie bydgoszczanie byli na smacznym obiedzie (u Różnowskiego „Pod Oleandrami”) nie pokazał się ani jeden krągulec, więc dopiero można było odetchnąć.

Drogę powrotną obrała wycieczka przez

Otoczyn i Podgórz. W Podgórzu podziwiano z hłiska wieżę radiową, robiąc „zakłady” co do jej domniemanej wysokości. Stanowiąca „u Gracjana” w Toruniu zatelefonowano do rozgłośni, która odpowiedziała, że wieża razem z podstawą jest 160-metrowa. Ci, którzy zakład przegrali, stawiali wyborne piwo „Śmietankę Pomorską”, zaś paniami i dzieciom kupili toruńskich pierogów.

W Toruniu zegarmistrzowie bydgoscy towarzysko zetknęli się z kolegami toruńskimi i spędzili w ich gronie miły wieczór. Omawiano przy tej sposobności wytyczne przyszłej współpracy rzemiosła bydgoskiego z rzemiosłem pomorskim.

Według informacji udzielonych przedstawicielowi naszego pisma przez dyrektora pomorskiej izby rzemieślniczej p. Biszofa, powiększone województwo pomorskie zyska około 10 tysięcy rzemieślników, w tym 3 i pół tysiąca rzemieślników-żydów. „Wspólny front” rzemiosła polskiego z doświadczonymi na polu pracy społecznej bydgoszczanami, nie tylko jest wskazany, ale staje się palącą potrzebą!

Wywody słuszne p. Biszofa poparł o-kolicznościowym przemówieniem: prezes rzemiosła bydgoskiego p. Piotr Godek, starszy zegarmistrzów p. Henryk Kaszubowski i podstarszy toruński p. Grodzki.

Wyniki wycieczki „krajoznawczej”, jak widzimy — mogą być dla obu stron pozytywne. Torunia przy serdecznym zetknięciu się z bydgoszczanami puścili w niepamięć wzajemne urazy o siedzibę województwa. Redaktor Nowakowski (z „Dziennika Bydgoskiego”) zakończył spór toastem „Kochajmy się” — parafrazując bez żalu: Przyszła kora do powroza.

Nasza Bydgoszcz — do Pomorza.

Informacje „Orbisu”

- Pociąg popularny do Gdyni niedziela 25 lipca. Cena zł 8.60.
- Pociąg wycieczkowy do Chmielnik (Brzoza) niedziela 25 lipca. Cena zł 1,—.
- Tydzień Bydgoszczy od 31 lipca do 8 sierpnia. Ulga kolejowa do Bydgoszczy 50% w obie strony, na podstawie kart uczestnictwa w cenie zł 1,30.
- Autokomunikacja do Łęgrowa 1 sierpnia: odjazdy od godziny 13-ej, co 10 minut z ulicy Jagiellońskiej, obok poczty głównej. Cena tam i z powrotem zł 1,—.
- Pociąg wycieczkowy do Smukały i Opatkowa Bydgoskich Kolei Powiatowych, codziennie od godz. 8,25. Zniżka 50%.
- Tanie pobytu ryczałtowe Orbisu Augustów, Charzykowo, Druskieniki, Jastarnia, Kazimierz n/W., Krynica, Werki, Wisła, Worochna, Jareczne, Zakopane, Zaleszczyki, Inowrocław, Niemirów.
- Lato na ziemiach wschodnich. Tanie przejazdy do 30-go września. Ulga 75% w drodze powrotnej.
- Wycieczka morską do Helsinek 6. VIII. — 9. VIII. m/s Piłsudski. Cena od zł 100,—.
- Wycieczka morską do Kopenhagi 7. 8. — 10. 8. s/s Kościuszko. Cena od zł 80,—.
- Wycieczka morską do Sztokholmu S/S Kościuszko od 8-go do 12. IX. Cena od zł 90,—.
- Wycieczka zagraniczna do Królówca na Targi Wschodnie od 14 do 19. VIII. Cena zł 85,—.
- Wycieczka autokarowa do Jugosławii od 3 do 27 sierpnia. Cena zł 530,—.
- Wycieczka do Warny od 1 do 30 sierpnia. Cena zł 370,—.
- Wycieczki lotnicze do Berlina, wyjazd w dowolnym terminie. Cena łącznie z paszportem i wizami zł 280,—.
- Akredytywy i paszporty ulgowe do Czechosłowacji, Austrii, Rumunii, Szwecji, Jugosławii, Finlandii, Łotwy, Węgier i Italii
- Sprzedż kart okrętowych na linie całego świata.
- Pielgrzymka do Lourdes i Lisieux od 29. 9. do 9. 10. Cena zł 410,—.
- Zapisy i informacje w „Orbisie”, ul. Dworcowa, 2, telefon 36-67. (14465)

Okręgowy zjazd Ch. Z. Z. w Bydgoszczy.

W niedzielę, 25 lipca br. odbędzie się w naszym mieście doroczny zjazd delegatów Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego okręgu pomorsko-nadnoteckiego. Program zjazdu ustalono, jak następuje: O godzinie 8-ej rano zbiórka wszystkich oddziałów Ch. Z. Z. na placu Poznańskim, skąd nastąpi wymarsz w pochodzie do kościoła na Bielawki. Po nabożeństwie wyrusza pochod do sali p. Kocerki („Rzeźnia Miejska”) ul. Jagiellońska 49, gdzie odbędzie się uroczysta akademicka z przemówieniem p. posta i prezesa zarządu głównego Ch. Z. Z. Urbasńskiego z Warszawy na temat: „Zasady, sposoby działania i rezultaty prac Ch. Z. Z.” Po akademii przerwa obiadowa. O godz. 14-ej otwarcie zjazdu delegatów.

Chrześcijańska Demokracja

Wzywa się wszystkich członków naszych kół do gremialnego udziału w dorocznym zjeździe Ch. Z. Z. okręgu Pomorsko-Nadnoteckiego w dniu 25 lipca br. Zbiórka o godz. 8 na Placu Poznańskim do pochodu na nabożeństwo do kościoła Księż Misjonarzy na Bielawkach. Po nabożeństwie obrady w sali p. Kocerki (Rzeźnia Miejska).

Zarząd Okręgowy (—) Beyer, prezes.

Kalendarzyk zebrań Ch. D.

KOŁO WILCZAK—OKOLE.

Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę dnia 24 lipca rb. o godz. 7½ wieczorem w sali p. Kowalskiego (dawnej Kleinert) przy ulicy Wrocławskiej nr 7. Interesujący referat wygłosi p. redaktor Kołodziejczyk. Poza tym na porządku obrad ważne sprawy. Obecność wszystkich członków konieczna.

Zebranie zarządu 24 bm. punktualnie o godz. 18-tej, tamże. Komplet zarządu obowiązkowy.

Bydgoskie Koleje Powiatowe.

Rozkład jazdy ważny od 15 maja do 10 września 1937 r. Odjazd pociągów z Bydgoszczy w niedzielę i święta do:

Koronowa	8.10, 11.05, 14.00, 18.30, 21.00, 23.35
Wierzbucina	10.25, 22.10
Lasu, Opatkowa i Smukały	8.10, 8.25 W, 11.05, 11.40, 12.30 W, 12.30, 14.00, 14.40, 15.20, 16.20, 17.30, 18.30, 21.00, 22.10, 23.35
Smukały Dolnej	8.25 W, 14.00, 14.40, 17.30
w dni powszednie do:	
Koronowa	8.10, 11.05, 12.30*, 14.00, 16.00, 18.30, 21.00
Wierzbucina	11.40*, 13.30*, 15.30**, 19.35*
Wąwelska	13.30*, 19.35*
Opatkowa i Smukały	8.10, 8.25 W, 11.05, 11.40*, 12.30*, 13.30*, 14.00, 15.30**, 16.00, 18.30, 19.35, 21.00
Smukały Dolnej	8.25 W.

Objaśnienie znaków: * Pociągi kursują w środy i soboty, ** Pociągi kursują w soboty, *** Pociągi kursują w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki, W. Pociąg wycieczkowy, kursuje codziennie, wyjazd z Bydgoszczy o godz. 8,25, przy przejazdach tym pociągiem pasażerowie korzystają ze zniżki 50% od biletów normalnych — powrót może nastąpić tego samego dnia dowolnym pociągiem. (8300)

Pierwsza setka kandydatów na wyjazd do Krynicy.

Ogromne zainteresowanie konkursem letniskowym „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO”.

Jak wszystkie nasze dotychczasowe konkursy, również i nasz ostatni konkurs letniskowy wywołał ogromne zainteresowanie wśród czytelników, a szczególnie czytelników „Dziennika Bydgoskiego”. Tak bez żartów, przede wszystkim pięć pięknych szturmujących po prostu redakcję i każda z pań chciałyby spędzić miesiąc w Krynicy, w jednym z najpiękniej położonych i luksusowych pensjonatów w „Szczerbcu”. Nagroda ta ufundowana przez wydawnictwo „Dziennika Bydgoskiego” jest istotnie nadzwyczajna.

Już w pierwszym dniu wpłynęło do redakcji z Bydgoszczy i prowincji około 200 trafnych rozwiązań szarady. Kilku naszych

KLAWIOL wróg odcisków

czytelników, wyrażając swą radość z powodu urzędzenia nowego konkursu, poza trafnym rozwiązaniem szarady, nadesłało zarazem redakcji naszej szereg miłych słów. Wierszokleta p. Tadeusz Pawlak taki np. dodaje wierszyk:

„Hejże! rozwijaj się dalej „Dzienniku”,
Co stoisz mocno na polskości straży! —
Niech wzrośnie nakład Twoich egzemplarzy
Jako te gwiazdy na niebie bez liku.

Nie od razu oczywiście, wobec wielkiej liczby nadesłanych rozwiązań, możemy podać wszystkie nazwiska, lecz kolejno je zamieścimy. Dziś zamieszczamy poniżej pierwszą setkę osób biorących udział w konkursie: 63 pań i 37 panów:

1. Tadeusz Pawlak, Sienkiewicza 56; 2. Danuta Chrzanowska, Długa 2; 3. Natalia Titenbrun, Kołtataja 26; 4. drowa Marta Hłowiecka, Gdańska 36; 5. Janina Bielecka, Plac Poznański 2; 6. Kazimiera Janowiczowa, Jagiellońska 28; 7. Stanisława Kaiseirowna, Żuławy 9; 8. Anastazja Kurasińska, Chwytwo 22; 9. Irena Sieberzówna, Kor-

deckiego 15; 10. Henryk Brzozowski, Orla 36; 11. Henryk Marchlewski, Lubelska 14; 12. Władysława Sulewska, Grodzka 5; 13. Marian Sikorski, Artyleryjska 10; 14. Barbara Baranowska, Grunwaldzka 207; 15. Bronisław Müller, Kościuszki 31; 16. Sabina Zimoch, Niedźwiedzia 7; 17. Teresa Sarnowska, Konopna 4; 18. Witold Łukaszewicz, Chwytwo 13; 19. Wacław Domała, Unii Lubelskiej 12; 20. Kazimierz Gruchala, Wełn. Rynek 10; 21. Joanna Janowska, 20 Stycznia 18; 22. Teofila Janowska, Babia Wieś 23; 23. Jeanetta Ewertowska, Siemiradzkiego 4; 24. Zofia Jarecka, Grudziądzka 3 Nowe n. Wisłą; 25. Waleria Duszyńska, Długosza 14; 26. Helena Grzelowa, Bocianowo 23; 27. Zbigniew Kwiatkowski, Toruńska 21; 28. Mieczysław Zalewski, Tucholska 15 Koronowo; 29. Ludwik Koszel, Pestalozziego 16; 30. Stanisław Gospodarczyk, Urząd pocztowy (Bydgoszcz 2); 31. Marcin Górski, Garbary 26; 32. Henryk Rutkowski, Seminaryjna 4; 33. Stefania Deblessem, Osada 22; 34. Elwin Sulewski, Poznańska 1; 35. Kazimiera Majewska, Pomorska 14; 36. Henryk Sadecki, Seminaryjna 4; 37. Renata Gołębiewska, 3-go Maja 11 Kartuzy Pom.; 38. Bronisława Smejowa, Marsz. Piłsudskiego 25 Chojnice; 39. Jadwiga Dańkowska, Kościelna 28 Barcin; 40. Maria Smejanka, Marsz. Piłsudskiego 25 Chojnice; 41. Jan Piorkowski, Ładownia 3 Chełmża; 42. Rajmund Dobrowolski, Wileńska 12; 43. Helena Kierzkowska, Wł. Jagiella 17 Mogiło; 44. Franciszka Schröder, Słowackiego 7 Świecie nad Wisłą; 45. Stanisław Bagiński, Kijowska 12; 46. Zofia Droesslerówna, Unia-Cukrowni pow. Chełmno; 47. H. Trzczińska, Plac Zamkowy 6 Tuchola (Pomorze); 48. Izzydor Borzyszkowski Zblewo (Pomorze); 49. Aldona Pawłowska, Marsz. Focha 2 Chelmo; 50. Mieczysław Ropel, Sobieskiego 1 Kartuzy (Pomorze); 51. Joanna Florczykowa, Poprzeczna 10 Gdynia; 52. Sylwester Parzybok, Lidzbark Ratusz; 53. Elżbieta

Jaroszyńska, Ślaska 3; 54. Monika Grzechowiak, Czarnieckiego 12; 55. Janina Tesche, Gdańska 111; 56. Alfons Brzostowski, Brzoza, pow. Bydgoszcz; 57. Pelagia Radzyńska, Poznańska 1; 58. Mieczysław Polewicz, Pl. Pierackiego 7 Tczew; 59. Robert Kolka, Wzgórze Wolności 1 Kartuzy; 60. Czesława Zygarłowska, Korzenińskiego 9 Gdynia — Kamienna Góra; 61. Henryka Bemerówna, Rynek 1 Damasławek; 62. Helena Tryznińska, Śniadeckich 46; 63. Alina Klikowiczowa, Świętojańska 2; 64. Alfons Krause, Chwytwo 11; 65. Jan Galbiński, Jackowskiego 20; 66. Anna Gąszzak, Dworcowa 71; 67. Erwin Kwiatkowski, Długosza 6; 68. Jadwiga Jaroszówna, Chełmińska 24; 69. Marta Putz, Gdańska 55; 70. Zdzisław Grochowski, Zamojskiego 13; 71. Maurycy Huzarski, Słowackiego 1; 72. Adam Mager, Król. Jadwigi 35 Inowrocław; 73. Helena Sokłowska, Nowodworska 40; 74. Mieczysław Wielewicki, Kwiatowa 22 Grudziądz; 75. Irena Bilecka, Wileńska 8; 76. Monika Jarasz, Łazienna 1 Toruń; 77. Janusz Goliński, Sienkiewicza 1; 78. Maria Drzewiecka, Gdańska 64; 79. Stawa Nazymska, Gdańska 34; 80. Barbara Świątkówna, Pomorska 1; 81. L. Kitowska, Pomorska 1; 82. Leon Michalski, Lipowa 14; 83. Stanisław Śniegocki, Chrobrego 17; 84. Leon Cywiński, Kordeckiego 16; 85. Zofia Lewińska, Cieszkowskiego 9; 86. Wanda Ryszewska, Toruńska 6; 87. Maria Rollówna, Kordeckiego 26; 88. Konstancy Grzywna ppoz; 89. Leokadia Kolodziejczyk, Wiatrakowa 12; 90. Melita Nowakowska, Pestalozziego 9; 91. Wincenty Świątki, Dąbrowskiego 33; 92. J. Drażkowski, Staszica 3; 93. Stefania Lamparska, H. Frankiego 3; 94. Wanda Majtkowska, Leśna 6; 95. Konrad Jesionowski, Średnia 21; 96. Jan Kwiatkowski, Gdańska 192; 97. Lucja Bularczycówna, Mazowiecka 4; 98. Stanisław Husiewicz, Sowińskiego 2; 99. Jan Koźlak, Garbary 8; 100. Lucja Stachowiak, Garbary 8.

PROSZKI MIGRENO-NERVOSIN
KOGUTER zaskowronia
GRYPA, PRZEZIĘBIENIE BÓLE GŁOWY, ZĘBÓW itp.
Zadajcie oryginalnych porównań tylko z KOGUTKIEM
13901

Czytelnicy nasi mają głos:

Prawda o Orłowie.

Uprzejmie proszę o łaskawe umieszczenie w swoim poczytnym piśmie tych kilku słów, które są następstwem artykułu „Na marginesie”, a następnie z dnia 14. 7. „Wyjaśnienie”. Nie pisałam na pierwszy artykuł, chociaż miałam ochotę odpowiedzieć, ale teraz to już czuję się w obowiązku, ponieważ w tym „Wyjaśnieniu” jest gruba nieprawda, bo składanie winy na Związek Pensjonatów. Tymczasem prawdą jest najprawdziwszą, że przewodniczył prezes Stow. P. O. p. Nowacki i zebranie zwoływało Tow. Przyjaciół Orłowa, że zarząd Tow. P. O. absolutnie stracił kredyt i zaufanie u ogółu obywateli miejscowych, że chcąc ratować swoje finanse stworzyło sekcję pensjonatów i tym sposobem rozbiła pracę Zw. Pensjonatów Nadmorskich koło w Orłowie i dezorientuje ogół, gdyż nikt nie rozumie, dlaczego istnieje sekcja i Zw. Pensjonatów i dlatego tak łatwo pomieszać jedno z drugim. Należy więc wyjaśnić raz publicznie stanowisko Zw. Pensjonatów Koło w Orłowie. Zw. Pensj. Koło w Orłowie powstało dnia 7. 5. 37 r., w około którego zgrupowali się ludzie chcący pracować dla dobra pensjonatów na tle gospodarczym w obronie własnych interesów, nie zapominając jednak, że dobro narodu i własnego kraju należy stawiać na pierwszym miejscu, a nie dobro własnej kieszeni. Patrząc w przyszłość trwożyli się terazniejszosciami. Orłowo takie jakie się stało przez ostatnie 2 lata, podczas sezonu letniego pozostać nadal nie mogło. Uczynili więc wysiłek, zwalczając wszelkie przeszkody stawiane oficjalnie i nieoficjalnie przez grupę przy Tow. Przyj. Orłowa i uważając za najwyższe dobro dla sezonu letniego w Orłowie sprowadzenie młodzieży akademickiej i zorganizowanie dla niej kolonii letnich, mając niemal pewność, że młodzież doskonale ożywi Orłowo i uczyni pobyt nad wyraz miłym przez swą radosną wesołość, dla rzeszy rodaków, że przyciągnie za sobą większą ich ilość i — procentowo powiększy ich liczbę, co się też nadszpodziewanie udało, gdyż chrześcijan przyjechało znacznie więcej niż żydów a z tak- szej kuracyjnej zebrano o tysiąc złotych więcej niż zeszłego roku. Ponieważ nasza mniejszość przeważnie obecnie jedzie do Sopot, ze względu na nastroje jaki panuje w całej Polsce, dlatego wściekłość ogarnęła tych, którzy żerują na sezonie, chcąc przez lato majątek zrobić, najwięcej zaś tych, którzy po dwa albo i więcej (apetyt wra- sta) wydzierzawili pensjonaty. Żydy zawi- edli, czy może być coś straszniejszego dla ich przyjaciół, którzy walnie pomog- gli do takiego zażyźnienia Orłowa? Stąd więc w następstwie rozpaczły rozsyłanie do pism, w takiej formie upokarzającej nasz honor narodowy, zapewnień bezpieczeństwa i zaproszeń. Bardzo więc silnie podkre- ślam jeszcze raz, że sekcja pensjonatowa przy Stow. Przyjaciół Orłowa, to grupa, która płacze za „Żydowem” a Zw. Pensjo- natów Nadmorskich — Koło w Orłowie ma w herbie swoim tylko polskie Orłowo i do tego całą siłą nadal dążyć będzie drogą nie kompromisu, ale wytrwale i żmudnie, po ciernistej drodze.

Jaką jest ta droga, na dowód przesyłam Szan. Redakcji kopię anonim jak otrzyma- małam dnia 5. 7. Myślę, że więcej pisać nie trzeba.

Racz przyjąć, Panie Redaktorze, wyrazy prawdziwego poważania.

Zofia Zakrzewska.

(Odpis anonim otrzymał. Jest on naprawdę dowodem niesłychanych stosun- ków, jakie zakradły się do Orłowa. Na wy- czerpującym wyjaśnieniu p. Zakrzewskiej zamykam dyskusję w przykrej sprawie orłowskiej. — Redakcja „Dziennika Bydgo- skiego”).

Lot w Bydgoszczy, gdzie jest wykładowca.

Będąc zapałym turystą wodnym miał w życiu dwa wypadki na wodzie. M. in. podczas podróży kajakiem po Wiśle pod Warszawą wyrzucił się i został przy- kryty kajakiem. Przy pomocy kolegi udało mu się uratować z niebezpiecznej opresji. Odtąd (od 3 lat) zaczął kombinować, jakby zbudować kajak, gwarantujący bezpieczeń- stwo wioślarsza. Poszukiwania te zostały u- wiezione pomysłnym skutkiem.

Obecnie p. Ogonowski przystępuje do budowy pierwszych 10 reklamowych kaja- ków, co ułatwi mu premia pieniężna, uzy- skana na wystawie paryskiej. Wynalazek korzysta z bezpłatnego, półrocznego paten- tu międzynarodowego. Zapewne nowym wynalazkiem zainteresują się wytwórnie łodzi i przystąpią do szerszej produkcji no-wego typu kajaków.
J. Koł.

Regaty wszechpolskie o mistrzostwa Polski w Bydgoszczy.

W sobotę dnia 31 lipca i w niedzielę dnia 1 sierpnia rb. odbędą się w Bydgoszczy, na torze regatowym w Łęgnowie wielkie wszechpolskie regaty o mistrzostwa Polski. Do 24 biegów zgłosiło się kilkadziesiąt najlepszych osad z wszystkich ośrodków Pol- ski. Startować będą również to osady, które w dniu 25 bm. reprezentują barwy Rzeczy- pospolitej na meczu wioślarskim „Polska—Węgry” w Budapeszcie. Regaty zapowiadają się nadzwyczaj interesujące, wobec wyso- kiej klasy zawodników. Protektorat nad re- gatami raczył objąć łaskawie — jak w roku ubiegłym — Marszałek Polski Edward Śmi- gły-Rydz.

Dla artretyków.

Racjonalna kuracja ziołowa w połączeniu z kąpielami w soli i ługu cichocińskim może dać rezultaty lecznicze niewspółmier- nie większe, niż zastosowanie tych kuracji osobno.

Ponieważ zioła „Cholekinaza” H. Niemo- jewskiego, zarówno jak i sól cichocińska można dostać w każdej aptece lub drogerii, przeto nawet nie wyjeżdżając do uzdrowisk, można przeprowadzić bardzo skuteczną ku- rację przeciw-artretyczną.

Indywidualne uzupełnienia należy uzgo- dnić z lekarzem.

Ważne dla automobilistów.

Przerwy w komunikacji na drogach koło- wych.

Ministerstwo Komunikacji podaje do wiadomości dane o przerwaniu komunikacji na różnych odcinkach dróg kołowych.

W województwie poznańskim, pow. o- strowski, na drodze państwowej Kalisz—Ostrów—Rawicz z powodu budowy mostów na rzece Niedźwiedzia i na rzece Ołobok pod Czekanowem przerwana jest komunikacja do września. Objazd mostem objazdowym (po wybudowaniu) w pobliżu rozbieranego mo- stu na rzece Ołobok pod Czekanowem.

Na drodze państwowej Ostrów—Poznań z powodu budowy mostu na rzece Ołobok pod Szczygliczką na odcinku Ostrów—Franklinów przerwana wszelka komunikacja do września. Objazd umożliwiona drogą powia- tową Czekanów—Lewków—Michałków.

Dolegliwości jamy brzusznej

Bóle w dołku, niesmak, brak apetytu, od- bijanie, zgaga, szaro-żółta cera, oto kilka cech zaburzeń żołądkowo-kiszczkowych powstałych z przejedzenia, zatrucia alkoholem lub zepsutymi pokarmami. W tych wypad- kach stosujcie przy odpowiedniej diecie, zio- łą żołądkowo-kiszczkowe D-ra Breyera nr 3. Do nabycia wszędzie. Wytwórnia Polherba, Kraków—Podgórze.

Tani pobyt w Kapielisku Orłowo Morskie.

Na okres miesiąca września pokój z utrzymaniem dla jednej osoby w pierwszorzędnym pensjonacie tylko 5 do 7-miu złotych. Luksusowe łazienki, ciepłe i morskie kąpiele.

12196

Blizszych informacji udziela biuro Kapieliska - Orłowo Morskie, ul. Świerkowa, tel. 91-45.

Wielki sukces bydgoskiego wynalazcy. Kajak, który zapewnia bezpieczeństwo na wodzie nagrodzony na wystawie paryskiej brązowym medalem.

Bydgoszcz ma szczęście do wynalazców. Co pewien czas staje się głośnie jakiś wynalazek bydgoszczanina. Nie tak dawno pisano wiele o praktycznym wynalazku p. Mateusza Kołodziejczaka, który skonstruo- wał dopiępną ramkę do stałych biletów, chroniącą od jakichkolwiek nadużyć.

A teraz znowu mamy do zanotowania wynalazek bydgoszczanina, który już zjed- nał sobie oficjalne uznanie.

P. Ireneusz Ogonowski (ul. Wysoka 8, m. 6), z zawodu technik lotniczy, a z zami- łowania sportowiec, dokonał wynalazku kajaka, który prawie wyklucza wywro- tność i zapewnia całkowite bezpieczeństwo na wodzie.

Model swego kajaka posłał p. Ogonow- ski na międzynarodowe Targi do Pozna- nia, gdzie uzyskał dyplom uznania. Wyna- lazek został zakwalifikowany na Międzyn- arodową wystawę wynalazków do Pary- ża, gdzie jego twórca osiągnął wielki suk- ces, otrzymał bowiem brązowy medal jako jeden z czterech nagrodzonych Polaków.

Skoro na forum międzynarodowym wśród tysięcy eksponatów kajak konstruk- cji p. Ogonowskiego zdobył tak zaszczytne wyróżnienie, to musi posiadać walory po- żytecznej nowości.

I tak jest istotnie. Wywrotność kajaku p. Ogonowskiego została zmniejszona do minimum. Polega to na odpowiednim roz- dwojeniu rufy w kształcie jaskółczego ogona, przez co uzyskano trzy punkty sił wy- poru wody, dające trzy momenty w stosun-

ku do środka ciężkości i utrzymujące pla- szczyznę kajaka w równowadze.

Kajak stabilizowany nowego typu nie może żadną miarą utonąć, gdyż po zalaniu go wodą trzy komory wodoszczelne (jedna z przodu i dwie z tyłu) utrzymują go na powierzchni w równowadze. Zabezpiecza to kajak od obracania się dokoła swej osi podłużnej, jak to ma miejsce u normal- nych kajaków przy ratowaniu się załogi w wypadku wywrócenia się kajaka. Oczywi- ście, kajak p. Ogonowskiego jest nieczuły na fale, wytwarzane przez przepływający obok statek.

Rozdwojenie rufy posiada wielkie zalety. Przede wszystkim nadaje się do umiesz- czenia w tyle normalnego motoru w sto- sunku symetrycznym do kajaka. Trans- port kajaku jest też bardzo ułatwiony i pozwala toczyć kajak jak taczki przez za- łożenie w przodu specjalnego kółka. Wresz- cie pływanie za kajakiem dla treningu jest też ogromnie ułatwione.

Ponieważ p. Ogonowski skonstruował prototyp swego kajaka, mogliśmy obserwo- wać nowy wynalazek w praktycznym za- stosowaniu tj. podczas jazdy na Brdzie. Próba wypadła celująco. Kajak jest rzeczy- wiście bardzo bezpieczny. Można stanąć na nim zupełnie przy burcy i nie wywraca się. Można też wchodzić do kajaka wprost z wody, przy pływaniu — i tę próbę wy- trzymuje doskonale. Jest b. praktyczny, pa- kowny, nadaje się do dalekich wycieczek turystycznych. Sam wynalazca wybiera się nim obecnie na pływ do morza.

Praktyczne znaczenie wynalazku — du- że. Dzięki swej niewywrotności, kajak sta- bilizowany pozwoli młotom sportów wodnych korzystać w szerokiej mierze z przyjemnych i bezpiecznych wycieczek wodnych. Sport kajakowy zyska dzięki temu wielu nowych zwolenników, szczer- gólnie osób starszych, nieskłonnych do hazard- dowania życiem.

Sam wynalazca, p. Ireneusz Ogonowski, od młodości okazał zainteresowanie do wynalazków i zdolności wynalazcze. Po u- kończeniu gimnazjum w Łowiczu, a na- stępnie Państw. Szkoły Tech. Lot. w War- szawie objął przed 4 laty posadę w CWT

Kronika toruńska

Toruń, dnia 24 lipca 1937 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Kunegundy księżnej.
Jutro: Jakuba ap.
Wschód słońca o godzinie 4.07.
Zachód słońca o godzinie 20.05.

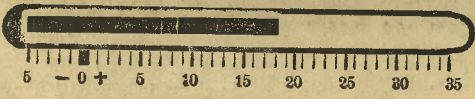
Stan pogody.

Pogoda zmienna i chłodniej.

W dalszym ciągu nad Polską intensywnie przepływa powietrze polarno-morskie, powodujące właściwy mu typ pogody: chłodno, silny porwisty wiatr i pętrzące się chmury kłębiaste, dające burze i przelotne opady. Temperaturę o godz. 14 zanotowano: 10 st. na Kasprowym Wierchu, 16 w Poznaniu, 17 w Toruniu, 18 w Bydgoszczy, 19 w Gdyni, 20 w Warszawie, Wilnie, Białymstoku i Grodnie, 21 w Dęblinie i Cieszynie, 22 w Łodzi i Brześciu n. B., 23 we Lwowie, 24 w Przemyślu, 25 w Tarnopolu i Lucku.

Termometr wskazywał dziś rano

Pogotowie straży pożarnej tel. 1244.

Telefon nr. 15-46 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego” w Toruniu.

Pogotowie ratunkowe tel. 1991.

Biblioteka T. C. L. (ul. Wysoka 16) otwarta codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 11 do 11,30 i od 16 do 19.

Nocny dyżur pełnią apteki:

„Pod Orłem” — Śródmieście.
Sw. Anny — Bydgoskie Przedmieście.
Pod Łabędziem — na Mokrem

REPERTUAR KIN:

Aria: „Bohaterowie Sjoiru” i „Toni z Wiednia”.
As: „Hotel Savoy”.
Mars: „Srebrna torpeda” i „Trudno jest zarobić”.
Świt: „X. 27”.

Z TEATRU ZIEMI POMORSKIEJ.

„Dama Kameliowa” z Stanisławą Mazarekówną.

W najbliższą sobotę i niedzielę, o godz. 20-tej, Teatr Ziemi Pomorskiej wystawia wysoce wartościową sztukę tak pod względem artystycznym, jak i literackim, pt. „Dama Kameliowa” Dumas’a.
Marzeniem każdej artystki jest grać rolę Małgorzaty, ale nie każda potrafi dać tak żywą i naturalną w każdej scenie postać, jak nasza ulubienica p. Stanisława Mazarekówna.

Obsadę tworzą czołowe siły Teatru Ziemi Pomorskiej w osobach pp.: dyr. Brackiego, Cybulskiego, Ilcewicza, Mierzejewskiego, Dąbrowskiego, Piekarskiego, Surzyńskiego, Sroczyńskiego, Skwierczyńskiego, Łukowskiej, Zbierzchowskiej, Korowicz, Cybulskiej i in.
Reżyseria p. Piekarskiego, stylowa oprawa dekoracyjna i kostiumowa p. Małkowskiego.
Ceny miejsc od gr 25 do zł 2,10.

„Złoty Wieniec” z Stanisławą Wysocką. Niedzielną popołudniówką.

Niedzielną popołudniówką w Teatrze Ziemi Pomorskiej wypełni przedstawienie doskonalej komedii filmowej, ilustrującej nam życie ludzi filmu pt. „Złoty Wieniec”, z gościnnym występem mistrzyni sceny polskiej, p. Stanisławy Wysockiej.
Pragnąc wszystkim przystępnie obejrzenie gry tak znakomitej artystki, Dyrekcja Teatru ustaliła ceny najniższe od gr 25 do zł 1,35.

Repertuar Teatru Ziemi Pomorskiej.

Sobota 24. 7. — Toruń — „Dama Kameliowa”, godz. 20-ta.
Niedziela 25. 7. — Toruń — „Złoty wieniec”, godz. 16-ta. — „Dama Kameliowa”, godz. 20-ta.

Wycieczka bydgoska w Toruniu i Ciechocinku.

Wspólna fotografia w ciechocińskim parku zdrojowym i przy pomniku Trauguta.

Wygodne i modne, srebrem polyskujące autobusy bydgoskiej spółki komunikacyjnej Tatarskiego i Zakrzewskiego, zabrały ub. niedzieli ponad 50 bydgoszczan na wycieczkę do Ciechocinka. Wycieczkę zorganizował zarząd cechu zegarmistrzów, złotników i jubilerów, za co mu się należy uznanie, gdyż była to podróż niezwykle pouczająca i urozmaicona, stosunkowo niedroga.

W drodze do Ciechocinka uczestnicy w godzinach dość wczesnych obejrzelili ciche miasteczko Słuzewo, a jako kontrast ożywiony Aleksandrów Kujawski, rojący się od przekupniów. W Ciechocinku udano się najpierw na mszę poranną do kościoła katolickiego, następnie na śniadanie do kawiarni w parku (jest to filia bydgoskiego „Kristatu” i toruńskiej „Italii” braci Haasów). Łazienki, teżnie — stojące od 115 lat, przed kilku laty zbudowany basen kąpielowy i zupełnie nową pijalnię, zdobną w 2½ metrowy norblinowski kielich, z którego wytryskują: Krystynka, Tereska i Anusia (wody lecznicze), zwiedzono w towarzystwie członków komisji zdrojowej, którzy gościom udzielali objaśnień. Niemile uderzyło bydgoszczan rozpięcie się wszędzie zubożonych żydów i nieomal doszłoby do awantury, tacy oni tu narzucający się. Mieszkańcy Ciechocinka są prawie wszyscy zależni od żydów, ponieważ kuracjusze polscy znajdują się w mniejszości. Są tutaj wykwinne lokale koncertowe, gdzie dla chrześcijan w ogóle nie ma stolików. Z zadowoleniem jednak stwierdzamy, że tam gdzie bydgoszczanie byli na smaczny obiedzie (u Różnowskiego „Pod Oleandrami”) nie pokazał się ani jeden krogulec, więc dopiero można było odetchnąć.
Drogę powrotną obrala wycieczka przez

Ołtocyń i Podgórz. W Podgórzu podziwiano z bliska wieżę radiową, robiąc „zakłady” co do jej domniemanej wysokości. Stawiając „u Gracjana” w Toruniu zatelefono wano do rozgłośni, która odpowiedziała, że wieża razem z podstawą jest 160-metrowa. Ci, którzy zakład przegrali, stawali wyborne pivo „Śmietankę Pomorską”, zaś pańom i dzieciom kupili toruńskich pierników.

W Toruniu zegarmistrzowie bydgoscy towarzysko zetknęli się z kolegami toruńskimi i spędzili w ich gronie miły wieczór. Omawiano przy tej sposobności wytyczne przyszłej współpracy rzemiosła bydgoskiego z rzemiosłem pomorskim.

Według informacji udzielonych przedstawicielowi naszego pisma przez dyrektora pomorskiej izby rzemieślniczej p. Biszofa, powiększone województwo pomorskie zyska około 10 tysięcy rzemieślników, w tym 3 i pół tysiąca rzemieślników-żydów. „Wspólny front” rzemiosła polskiego z doświadczeń na polu pracy społecznej bydgoszczanami, nie tylko jest wskazany, ale staje się palącą potrzebą!

Wywody słuszne p. Biszofa poparłi o-kolicznościowymi przemówieniami: prezes rzemiosła bydgoskiego p. Piotr Godek, starszy zegarmistrzów p. Henryk Kaszubowski i podstarszy toruński p. Grodzki.

Wyniki wycieczki „krajnozawczej”, jak widzimy — mogą być dla obu stron pożyteczne. Torunianie przy serdecznym zetknięciu się z bydgoszczanami puścili w niepamięć wzajemne urazy o siedzibę województwa. Redaktor Nowakowski (z „Dziennika Bydgoskiego”) zakończył spór toastem: „Kochajmy się” — parafrazując bez żalu: Przyszła koza do powroza.
Nasza Bydgoszcz — do Pomorza.

Wieczory teatralne.

„ZEMSTA NIETOPERZA”.

Operetka w 3 aktach R. Gene,
Muzyka J. Straussa.

Gościnny występ operetki poznańskiej
w Teatrze Ziemi Pomorskiej.

Operetka ta liczy sobie już sporo lat, ale jako o rodzaju żeńskim — lepiej tego nie pisać i nie zdradzać daty...; przeżyła ona mnóstwo przedstawień na całej kuli ziemskiej, a w Toruniu widzieliśmy ją w różnej szacie: w zimowej, wiosennej i letniej. Przyznać trzeba, że przetrzymuje wszystkie odmiany bez większych uszczerbków i skaz, a tajemnicą jej jest rzeczywi- sta wartość muzyczna wysokiej skali tak, że wiele teatrów powierza jej wykonanie artystom operowym podobnie jak „Piękna Helena” lub „Barona Cygańskiego”.

Tym razem przywiózł nam „Nietoperza”, nieco oskubane z pierza, zespół operetki poznańskiej. I o ile pod względem wykonania głosowego nie można znaleźć większych niedociągnięć, to jednak aktorsko przedstawienie nie stało na wysokości zadania. Przede wszystkim nie dopisała w roli Rozalindy p. Nina Tadrowska, obda-

rzona co prawda ładnym głosem, ale ze sceną nieobeznana; robiła wrażenie debiutantki (dykcja nieszczerólna). P. Wiśniewski również nie przedstawia się zbyt ciekawie, a p. Gruszczyński Jan znów zbyt morny. Natomiast błyszczała wprost p. Jadwiga Fontanówna, niespożyta pod względem temperamentu, usposobiona doskonale, wesoła, może być wzorem dla wszystkich subrettek w Polsce. P. Radziśław Peter bije głosowo wszystkich kolegów. Znać tutaj dobrą szkołę i niezmierną pracowitość. P. Józef Sendeki sprawiał się wybornie i jako reżyser i aktor, a bawił swym umiarkowanym roznacchem, dobrze zastosowanym do typu postaci.

Balet a raczej girls pięknie wyglądały, tańczyły żywo, składnie, z humorem — znać w tym rekę wytrawnego baletmistrza p. Maksymiliana Statkiewicza. Skromniej natomiast przedstawiała się obsada męska (naliczyłem aż dwóch).

Najtrudniejsze zadanie miał p. Stanisław Dziegielewski bardzo wnikliwy kapelmistrz z orkiestrą którą trzeba było zgrać naprędce i dobrać do poziomu zespołu.

Wszystko razem robiło jednak wrażenie dodatnie. Publiczność widocznie stęskniona za teatrem śpiewnym dopisała i bawiła się

świetnie, zwłaszcza na akcie II, oklaskując żywiłowo p. Fontanównę.
Przypuszczam, że i dalsze przedstawienia nie zawiadą pod względem frekwencji, lecz pamiętać przy tym należy, że od teatrów objazdowych nie można zbyt wiele wymagać, pamiętając zaś o tym, można się świetnie zabrać.

S. Riess.

„Dzień chorych” w parafii N. M. Panny.

W dniu swego patrona Stow. Pań Miłosierdzia urządzą przy kościele NMPanny „dzień chorych”. Po uroczystym nabożeństwie do chorych przemówił w gorących słowach ks. prałat dr Jank. Pienia religijne wykonał chór św. Cecylii.

Następnie panie miłosierdzia podejmowały na dziedzińcu kościelnym przystrojonym zieleńią i kwiatami chorych i biednych śniadaniem. Wzruszającym był widok, gdy podejmowani dziękowali za opiekę i pamięć.

Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincen- tego à Paulo wyraża serdeczne „Bóg zapłać” tym wszystkim, którzy w jakikolwiek bądź sposób przyczynili się do urządzenia „dnia chorych”.

Zakładanie telefonów na warunkach ulgowych.

Urząd telefoniczny powiadamia, że zakłada telefony nadal na warunkach ulgowych. Koszty założenia telefonu tam, gdzie istnieją przewody zapasowe, wynoszą dla aparatu ściennego 10 zł, biurkowego 15 zł. Abonament miesięczny telefonu 13 zł.

Śmietnik miejski...

Zarząd miejski informuje, iż śmietniko miejskie przy pl. S. Przybyszewskiego obok tzw. „Kępy Wiesego” zostało zniesione. Centralne śmietniko miejskie znajduje się przy ul. Żółkiewskiego, — dół Grossera.

Składanie śmieci na inne miejsca jest surowo wzbronione.

Z życia bokserów w Toruniu.

O odbyło się walne zebranie sekcji bok- serskiej WKS Gryf. Na zebraniu ustalono program na przyszłość. Już w dniu 8 sierpnia br. odbędą się zawody bok- serskie w Gdańsku z Polizei Sport Ver- einem, a dnia 14 sierpnia mecz bokser- ski z Sokolem w Poznaniu. Obecnie to- czą się pertraktacje z niemiecką druży- ną Heros Erfurt.

Program wyszkoleniowy zawodników ustalono w ten sposób, że od poniedział- ku rozpoczną się treningi 3 razy w ty- godniu. Jednocześnie będą się odbywały treningi dla juniorów i przygotowywa- nia do pierwszego kroku bokscerskiego oraz podziału zawodników na klasy A, B i C. Skład zarządu sekcji bokscerskiej Gryfu jest następujący: kpt. Bruzda ja- ko kierownik, skarbnik i sekretarz p. Kytta, gospodarz i zastępca Ługiewicz.

Baczność, rezerwiści!

W niedzielę dnia 25 bm. o godz. 11,30 odbędzie się w świetlicy przy ul. Podmurnej 78 zebranie informacyjne koła I Związku Rezerwistów. Obecność wszystkich człon- ków obowiązkowa.

Ważne dla rowerzystów nie posiadających kart rejestracyjnych.

W dniu wczorajszym policja nasza za- jąła 23 rowery tych właścicieli, którzy nie mają wykupionych kart rejestracyjnych na obecny sezon.

Niechaj będzie to ostrzeżenie dla tych, co rowery posiadają... bez kart rejestracyjnych. Lepiej już zaopatrzyć się niż płacić karę i mieć nieprzyjemności.

„Małżeństwo Loli”.

Teatr Domu Żołnierza w Toruniu wy- stawia dnia 25 lipca 1937 r. w sali kina „Mars” o godzinie 11 przed południem 3-aktową wesołą komedię Henryka Zbierzchowskiego pt.: „Małżeństwo Loli”.

Wejście dla publiczności cywilnej do- zwolone na balkon.

Reżyser: p. prof. Steczek. Kierownic- two: p. kpt. Romański.

Pierwsza setka kandydatów na wyjazd do Krynicy.

Ogromne zainteresowanie konkursem letniskowym „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO“.

Jak wszystkie nasze dotychczasowe konkursy, również i nasz ostatni konkurs letniskowy wywołał ogromne zainteresowanie wśród czytelników, a szczególnie czytelniczek „Dziennika Bydgoskiego“. Tak bez zartów, przede wszystkim pięć piękna szturmuje po prostu redakcję i każda z pań chciałaby spędzić miesiąc w Krynicy, w jednym z najpiękniejszych i luksusowych pensjonatów w „Szczerbcu“. Nagroda ta ufundowana przez wydawnictwo „Dziennika Bydgoskiego“ jest istotnie nadzwyczajna.

Już w pierwszym dniu wpłynęło do redakcji z Bydgoszczy i prowincji około 200 trafnych rozwiązań szarady. Kilku naszych

KLAWIOL wróg odcisków

czytelników, wyrażając swą radość z powodu urzędzenia nowego konkursu, poza trafnym rozwiązaniem szarady, nadeszła zarazem redakcji naszej szereg miłych słów. Wierszokleta p. **Tadeusz Pawlak** taki np. dodaje wierszyk:

„Hejże! rozwijaj się dalej „Dzienniku“,
Co stoisz mocno na polskości straży! —
Niech wrośnie nakład Twoich egzemplarzy
Jako te gwiazdy na niebie bez liku.

Nie od razu oczywiście, wobec wielkiej liczby nadesłanych rozwiązań, możemy podać wszystkie nazwiska, lecz kolejno je zamieścimy. Dziś zamieszczamy poniżej pierwszą setkę osób biorących udział w konkursie: 63 pań i 37 panów:

1. Tadeusz Pawlak, Sienkiewicza 56;
2. Danuta Chrzanowska, Długa 2;
3. Natalia Titenbrun, Kołtąta 26;
4. drowa Marta Ilowiecka, Gdańska 36;
5. Janina Bielecka, Plac Poznański 2;
6. Kazimiera Janowiczowa, Jagiellońska 28;
7. Stanisława Kaisejrowna, Żuławy 9;
8. Anastazja Kurasińska, Chwykowo 22;
9. Irena Sieberżówna, Kor-

deckiego 15;
10. Henryk Brzozowski, Orla 36;
11. Henryk Marchlewski, Lubelska 14;
12. Władysława Sulewska, Grodzka 5;
13. Marian Sikorski, Artyleryjska 10;
14. Barbara Baranowska, Grunwaldzka 207;
15. Bronisław Müller, Kościuski 31;
16. Sabina Zimoch, Niedźwiedzia 7;
17. Teresa Sarnowska, Konopna 4;
18. Witold Łukaszewicz, Chwykowo 13;
19. Wacław Domagała, Unii Lubelskiej 12;
20. Kazimierz Gruchała, Wełn. Rynek 10;
21. Joanna Janowska, 20 Stycznia 18;
22. Teofila Janowska, Babia Wieś 23;
23. Jeanetta Ewertowska, Siemiradzkiego 4;
24. Zofia Jarecka, Grudziądzka 3 Nowe n. Wisłą;
25. Waleria Duszyńska, Długosza 14;
26. Helena Grzelowa, Bocianowo 23;
27. Zbigniew Kwiatkowski, Toruńska 21;
28. Mieczysław Zaleski, Tucholska 15 Koronowo;
29. Ludwik Koszel, Pestalozzkiego 16;
30. Stanisław Hospodarewski Urząd pocztowy (Bydgoszcz 2);
31. Marcin Górski, Garbary 26;
32. Henryk Rutkowski, Seminaryjna 4;
33. Stefania Deblessem, Osada 22;
34. Elwin Sulewski, Poznańska 1;
35. Kazimiera Majewska, Pomorska 14;
36. Henryk Sadecki, Seminaryjna 4;
37. Renata Gołbiewska, 3-go Maja 11 Kartyzy Pom.;
38. Bronisława Smejowa, Marsz. Piłsudskiego 25 Chojnice;
39. Jadwiga Dańkowska, Kościelna 28 Barcin;
40. Maria Smejanka, Marsz. Piłsudskiego 25 Chojnice;
41. Jan Piorkowski, Lądowia 3 Chelmża;
42. Rajmund Dobrowski, Wileńska 12;
43. Helena Kierzkowska, Wł. Jagielle 17 Mogilno;
44. Franciszek Schröder, Słowackiego 7 Swiecie nad Wisłą;
45. Stanisław Bagiński, Kijowska 12;
46. Zofia Droesslerówna, Unisław-Cukrownia pow. Chełmno;
47. H. Trzcina, Plac Zamkowy 6 Tuchola (Pomorze);
48. Izidor Borzyszkowski, Zblewo (Pomorze);
49. Aldona Pawłowska, Marsz. Focha 2 Chelmno;
50. Mieczysław Ropel, Sobieskiego 1 Kartyzy (Pomorze);
51. Joanna Florczykowa, Poprzeczna 10 Gdynia;
52. Sylwester Parzybok, Lidzbark Ratusz;
53. Elżbieta

Jaroszyńska, Śląska 3;
54. Monika Grzechowiak, Czarnieckiego 12;
55. Janina Tesche, Gdańska 111;
56. Alfons Brzostowski, Brzoza, pow. Bydgoszcz;
57. Pelagia Radożyńska, Poznańska 1;
58. Mieczysław Polewicz, Pl. Pierackiego 7 Tczew;
59. Robert Kolka, Wzgórze Wolności 1 Kartyzy;
60. Czesława Zygarłowska, Korzenińskiego 9 Gdynia — Kamienna Góra;
61. Henryka Bemerówna, Rynek 1 Damasławek;
62. Helena Tryznianka, Śniadeckich 46;
63. Alina Klikowiczowa, Świętojańska 2;
64. Alfons Krause, Chwykowo 11;
65. Jan Galbiński, Jackowskiego 20;
66. Anna Gąszczak, Dworcowa 71;
67. Erwin Kwiatkowski, Długosza 6;
68. Jadwiga Jaroszwona, Chełmińska 24;
69. Marta Putz, Gdańska 55;
70. Zdzisław Grochowski, Zamojskiego 13;
71. Maurycy Huzarski, Słowackiego 1;
72. Adam Mager, Król. Jadwigi 35 Inowrocław;
73. Helena Sokwińska, Nowodworska 40;
74. Mieczysław Wielewicki, Kwiatowa 22 Grudziądz;
75. Irena Bilecka, Wileńska 8;
76. Monika Jarasz, Łazienna 1 Toruń;
77. Janusz Goliński, Sienkiewicza 1;
78. Maria Drzewiecka, Gdańska 64;
79. Sława Nazymaska, Gdańska 34;
80. Barbara Świętkówna, Pomorska 1;
81. L. Kitowska, Pomorska 1;
82. Leon Michalski, Lipowa 14;
83. Stanisław Śniegocki, Chrobrego 17;
84. Leon Cywiński, Kordeckiego 16;
85. Zofia Lewińska, Cieszkowskiego 9;
86. Wanda Ryszewska, Toruńska 6;
87. Maria Rollówna, Kordeckiego 26;
88. Konstancy Grzywna powa;
89. Leokadia Kołodziejczyk, Wiatrakowa 12;
90. Melita Nowakowska, Pestalozzkiego 9;
91. Wincenty Świętlik, Dąbrowskiego 33;
92. J. Drażkowski, Staszica 3;
93. Stefania Lamparska, H. Frankego 3;
94. Wanda Majkowska, Leśna 6;
95. Konrad Jesionowski, Średnia 21;
96. Jan Kwiatkowski, Gdańska 192;
97. Lucja Bułarczykówna, Mazowiecka 4;
98. Stanisław Hulsiewicz, Sowińskiego 2;
99. Jan Kozłak, Garbary 8;
100. Lucja Stachowiak, Garbary 8.

PROSZKI MIGRENO-NERVOBIN
ROGUTER zaskorwa
GRYPA, PRZEZIĘBIENIE BOLE GŁOWY, ZĘBOWIĘD
Kadaś oryginalnych, prostych tylko z ROSUTKIEM
13901

Czytelnicy nasi

mają głos:

Prawda o Orłowie.

Upierzynie proszę o łaskawe umieszczenie w swoim poczytnym piśmie tych kilku słów, które są następstwem artykułu „Na marginesie“, a następnie z dnia 14. 7. „Wyjaśnienie“. Nie pisałam na pierwszy artykuł, chociaż miałam ochotę odpowiedzieć, ale teraz to już czuję się w obowiązku, ponieważ w tym „Wyjaśnieniu“ jest gruba nieprawda, bo składanie winy na Związek Pensjonatów. Tymczasem prawdą jest najprawdziwszą, że przewodniczył prezes Stow. P. O. p. Nowacki i zebranie zwoływało Tow. Przyjaciół Orłowa, że zarząd Tow. P. O. absolutnie stracił kredyt i zaufanie u ogółu obywateli miejscowych, że chcą ratować swoje finanse stworzyło sekcję pensjonatów i tym sposobem rozbiła pracę Zw. Pensjonatów Nadmorskich koło w Orłowie i dezorientuje ogół, gdyż nikt nie rozumie, dlaczego istnieje sekcja i Zw. Pensjonatów i dlatego tak łatwo pomieszają jedno z drugim. Należy więc wyjaśnić raz publicznie stanowisko Zw. Pensjonatów Koło w Orłowie. Zw. Pensj. Koło w Orłowie powstało dnia 7. 5. 37 r. w okół którego zgrupowali się ludzie chcący pracować dla dobra pensjonatów na tle gospodarczym w obronie własnych interesów, nie zapominając jednak, że dobro narodu i własnego kraju należy stawiać na pierwszym miejscu, a nie dobro własnej kieszeni. Patrząc w przyszłość trwożyli się te różnice, Orłowo takie jakie się stało przez ostatnie 2 lata, podczas sezonu letniego pozostać nadal nie mogło. Uczynili więc wysiłek, przewalając wszelkie przeszkody stawiane oficjalnie i nieoficjalnie przez grupę przy Tow. Przyj. Orłowa i uważając za najwyższe dobro dla sezonu letniego w Orłowie sprowadzenie młodzieży akademickiej i zorganizowanie dla niej kolonii letnich, mając niemal pewność, że młodzież doskonale ożywi Orłowo i uczyni pobyt nad wyraz miłym przez swą radosną wesołość, dla rzeszy rodaków, że przyciągnie za sobą większą ich ilość i — procentowo powiększy ich liczbę, co się też nadspodziewanie udało, gdyż chrześcijan przyjechało znacznie więcej niż żydów a z taksy kuracyjnej zebrano o tysiąc złotych więcej niż zeszłego roku. Ponieważ nasza mniejszość przeważnie obecnie jedzie do Sopot, ze względu na nastroj jaki panuje w całej Polsce, dlatego wściekłość ogarnęła tych, którzy żerują na sezonie, chcąc przez lato majątek zrobić, najwięcej zaś tych, którzy po dwa albo i więcej (apetyt wrzasta) wydzierzawili pensjonaty. Żydz! zawiadli, czy może być coś straszniejszego dla ich przyjaciół, którzy wcale nie pomogli do takiego zażywania Orłowa? Stąd więc w następstwie rozpaczli rozsyłanie do pism, w takiej formie upokarzającej nasz honor narodowy, zapewnień bezpieczeństwa i zaproszeń. Bardzo więc silnie podkreślał jeszcze raz, że sekcja pensjonatów przy Stow. Przyjaciół Orłowa, to grupa, która płacze za „Żydowem“ a Zw. Pensjonatów Nadmorskich — Koło w Orłowie ma w herbie swoim tylko polskie Orłowo i do tego całą siłą nadal dążyć będzie drogą nie kompromisu, ale wytrwale i żmudnie, po ciernistej drodze.

Jaką jest ta droga, na dowód przesyłam Szan. Redakcji kopię anonimowi jaki otrzymałam dnia 5. 7. Myślę, że więcej pisać nie trzeba.

Raczej przyjąć, Panie Redaktorze, wyrazy prawdziwego poważania.

Zofia Zakrzewska.

(Odpis anonimowi otrzymaliśmy. Jest on naprawdę dowodem niesłyszanych stosunków, jakie zakradły się do Orłowa. Na wyčerpującym wyjaśnieniu p. Zakrzewskiej zamykam dyskusję w przykrej sprawie orłowskiej. — Redakcja „Dziennika Bydgoskiego“).

Lot w Bydgoszczy, gdzie jest wykładówka. Będąc zapalonym turystą wodnym miał w życiu dwa wypadki na wodzie. M. in. podczas podróży kajakiem po Wiśle pod Warszawą wyrzucił się i został przykryty kajakiem. Przy pomocy kolegi udało mu się uratować z niebezpiecznej objeś. Odtąd (od 3 lat) zaczął kombinować, jakby zbudować kajak, gwarantujący bezpieczeństwo wioślarza. Poszukiwania te zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem.

Obecnie p. Ogonowski przystępuje do budowy pierwszych 10 reklamowych kajaków, co ułatwi mu premia pieniężna, uzyskana na wystawie paryskiej. Wynalazek korzysta z bezpłatnego, półrocznego patentu międzynarodowego. Zapewne nowym wynalazkiem zainteresują się wytwórcie łodzi i przystąpią do szerszej produkcji nowego typu kajaków.

J. Kol.

Tani pobyt w Kapielisku Orłowo Morskie.

Na okres miesiąca września pokój z utrzymaniem dla jednej osoby w pierwszorzędnym pensjonacie tylko 3 do 7-miu złotych. Luksusowe łazienki, ciepłe i morskie kąpiele.

12196

Blizszych informacji udziela biuro Kapieliska - Orłowo Morskie, ul. Świerkowa, tel. 91-45.

Wielki sukces bydgoskiego wynalazcy.

Kajak, który zapewnia bezpieczeństwo na wodzie nagrodzony na wystawie paryskiej brązowym medalem.

Bydgoszcz ma szczęście do wynalazców. Co pewien czas staje się głośny jakiś wynalazek bydgoszczanina. Nie tak dawno pisano wiele o praktycznym wynalazku p. Mateusza Kołodziejczaka, który skonstruował dowcipną ramkę do stałych biletów, chroniącą od jakichkolwiek nadużyć.

A teraz znowu mamy do zanotowania wynalazek bydgoszczanina, który już zjednął sobie oficjalne uznanie.

P. Ireneusz Ogonowski (ul. Wysoka 8, m. 6), z zawodu technik lotniczy, a z zamiłowania sportowiec, dokonał wynalazku kajak, który prawie wyklucza wywrotność i zapewnia całkowite bezpieczeństwo na wodzie.

Model swego kajaką posłał p. Ogonowski na międzynarodowe Targi do Poznania, gdzie uzyskał dyplom uznania. Wynalazek został zakwalifikowany na Międzynarodową wystawę wynalazków do Paryża, gdzie jego twórca osiągnął wielki sukces, otrzymał bowiem brązowy medal jako jeden z czterech nagrodzonych Polaków.

Skoro na forum międzynarodowym wśród tysięcy eksponatów kajak konstrukcji p. Ogonowskiego zdobył tak zaszczytne wyróżnienie, to musi posiadać walory użytkowej nowości.

I tak jest istotnie. Wywrotność kajaką p. Ogonowskiego została zmniejszona do minimum. Polega to na odpowiednim rozdzieleniu rufy w kształcie jaskółczego ogona, przez co uzyskano trzy punkty siły wyporu wody, dające trzy momenty w stosun-

ku do środka ciężkości i utrzymujące płaszczyznę kajaką w równowadze.

Kajak stabilizowany nowego typu nie może żadną miarą utonąć, gdyż po zalaniu go wodą trzy komory wodoszczelne (jedna z przodu i dwie z tyłu) utrzymują go na powierzchni w równowadze. Zabezpiecza to kajak od obracania się dokoła swej osi podłużnej, jak to ma miejsce u normalnych kajaków przy ratowaniu się załogi w wypadku wywrócenia się kajaką. Oczywiście, kajak p. Ogonowskiego jest nieczuły na fale, wytwarzane przez przepływający obok statek.

Rozdwojenie rufy posiada wielkie zalety. Przede wszystkim nadaje się do umieszczenia w tyle normalnego motorka w stosunku symetrycznym do kajaką. Transport kajaką jest też bardzo ułatwiony i pozwala toczyć kajak jak taczkę przez założenie z przodu specjalnego kółka. Wreszcie pływanie za kajakiem dla treningu jest też ogromnie ułatwione.

Ponieważ p. Ogonowski skonstruował prototyp swego kajaką, mogliśmy obserwować nowy wynalazek w praktycznym zastosowaniu t.j. podczas jazdy na Brdzie. Próba wypadła celująco. Kajak jest rzeczywiście bardzo bezpieczny. Można stanąć na nim zupełnie przy burcy i nie wyrzaca się. Można też wchodzić do kajaką wprost z wody, przy pływaniu — i tę próbę wytrzymuje doskonale. Jest b. praktyczny, pakowny, nadaje się do dalekich wycieczek turystycznych. Sam wynalazca wybiera się nim obecnie na spływ do morza.

Praktyczne znaczenie wynalazku — duże. Dzięki swej niewyrotności, kajak stabilizowany pozwoli miłośnikom sportów wodnych korzystać w szerokiej mierze z przyjemnych i bezpiecznych wycieczek wodnych. Sport kajakowy zyska dzięki temu wielu nowych zwolenników, szczególnie osób starszych, niesklonnych do hazardowania życiem.

Sam wynalazca, p. Ireneusz Ogonowski, od młodości okazywał zainteresowanie do wynalazków i zdolności wynalazcze. Po ukończeniu gimnazjum w Łowiczu, a następnie Państw. Szkoły Tech. Lot. w Warszawie objął przed 4 laty posadę w CWT

Regaty wszechpolskie o mistrzostwa Polski w Bydgoszczy.

W sobotę dnia 31 lipca i w niedzielę dnia 1 sierpnia r. odbędzie się w Bydgoszczy, na torze regatowym w Łęgowie wielkie wszechpolskie regaty o mistrzostwa Polski. Do 24 biegów zgłosiło się kilkadziesiąt najlepszych osad z wszystkich ośrodków Polski. Startować będą również te osady, które w dniu 25 bm. reprezentują barwy Rzeczypospolitej na meczu wioślarskim „Polska—Węgry“ w Budapeszcie. Regaty zapowiadają się nadzwyczaj interesujące, wobec wysokiej klasy zawodników. Protektorat nad regatami raczył objąć łaskawie — jak w roku ubiegłym — Marszałek Polski Edward Śmigły-Rydz.

Dla artretyków.

Racjonalna kuracja ziołowa w połączeniu z kąpielami w soli i lugu ciechocińskim może dać rezultaty lecznicze niewspółmierne większe, niż zastosowanie tych kuracji osobno.

Ponieważ zioła „Cholekinaza“ H. Niemcewskiego, zarówno jak i sól ciechocińska można dostać w każdej aptece lub drogerii, przeto nawet nie wyjeżdżając do uzdrowisk, można przeprowadzić bardzo skuteczną kurację przeciw-artretyczną.

Indywidualne uzupełnienia należy uzgodnić z lekarzem.

Ważne dla automobilistów.

Przerwy w komunikacji na drogach kołowych.

Ministerstwo Komunikacji podaje do wiadomości dane o przerwanym komunikacji na różnych odcinkach dróg kołowych.

W województwie poznańskim, pow. ostrowski, na drodze państwowej **Kalisz—Ostrów—Rawicz** z powodu budowy mostów na rzece Niedźwiada i na rzece Ołobok pod Czekanowem przerwana jest komunikacja do września. Objazd mostem objazdowym (po wybudowaniu) w pobliżu rozbieranego mostu na rzece Ołobok pod Czekanowem.

Na drodze państwowej **Ostrów—Poznań** z powodu budowy mostu na rzece Ołobok pod Szczygliczką na odcinku Ostrów—Franklinów przerwana wszelka komunikacja do września. Objazd uciążliwą drogą powiatową Czekanów—Lewków—Michałków.

Dolegliwości jamy brzusznej

Bóle w dolku, niesmak, brak apetytu, odbijanie, zgaga, szaro-zółta cera, oto kilka cech zaburzeń żołądkowo-kiszczkowych powstałych z przejedzenia, zatrucia alkoholem lub zepsutymi pokarmami. W tych wypadkach stosujecie przy odpowiedniej diecie, zioła żołądkowo-kiszczkowe D-ra Breyera nr 3. Do nabycia wszędzie. Wytwórnia Polherba, Kraków—Podgórze.

Z Gdyni i Wybrzeża.

Gdynia, dnia 24 lipca 1937 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Kunegundy księżnej.
Jutro: Jakuba ap.
Wschód słońca o godzinie 4.07.
Zachód słońca o godzinie 20.05.

Stan pogody.

Pogoda zmienna i ochłodniej.

W dalszym ciągu nad Polską intensywnie przepływa powietrze polarno-morskie, powodujące właściwy mu typ pogody: chłodno, silny porywisty wiatr i piętrzące się chmury kłębiaste, dające burze i przelotne opady. Temperaturę o godz. 14 zanotowano: 10 st. na Kasprzym Wierchu, 16 w Poznaniu, 17 w Toruniu, 18 w Bydgoszczy, 19 w Gdyni, 20 w Warszawie, Wilnie, Białymstoku i Grodnie, 21 w Dęblinie i Cieszynie, 22 w Łodzi i Brześciu n. B., 23 we Lwowie, 24 w Przemyśle, 25 w Tarnopolu i Łucku.

Termometr wskazywał dziś rano

POGOTOWIA:

Lekarz dyżurny — tel. 12-40.

Miejskie Zakł. Elektryczne — tel. 29-67.

Telefon nr 14-60 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego” w Gdyni, Skwer Kościuszki 24 (nad cukiernią Fangrata).

Miejska Zaw. Straż Pożarna tel. 17-03.

Gabinet komendanta i kancelaria telefon 20-22.

REPERTUAR KIN:

BAJKA. Wyświetla film pt. „Bounty”. W rolach głównych Clark Gable, Charles Laughton i Franchet Tonec. Nadprogram: Tygodnik.

LIDO. Wstrząsający film szpiegowski „Lot straceńców”, w roli głównej Peter Lorre. Nadprogram najnowsze tygodniki i kolorówka.

„POLONIA”. Wielki podwójny program I: „Daniel Boone”, hymn na cześć prawdziwych zdobywców Ameryki. II: „Oliver Twist”, według Karola Dickensa z udziałem Dicke Moore.

MIRAŻ (Orłowo). Film polski „Kocha, lubi, szanuje” oraz tygodnik.

— **Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni, p. Stanisław Tor** rozpoczął miesięczny urlop wypoczynkowy. Zastępuje p. prezesa Tora wiceprezes dr Władysław Smoleń.

— **Gość francuski w Gdyni.** W piątek złożył wizytę w Urzędzie Morskim dyrektor oddziału towarzystwa Compagnie General Transatlantique w Algierze p. M. de Serigny wraz z małżonką, w towarzystwie kapitana ss. „Colombie”. Następnie goście francuscy zwiedzili samochodem port, miasto i okolicę w towarzystwie przedstawiciela Urzędu Morskiego, który udzielał wszelkich wyjaśnień. PP. Serigny odjechali dzisiaj na ss. „Colombie” do Leningradu.

Budownictwo w Gdyni.

W roku 1936 rozpoczęto w Gdyni budowę 474 domów o kubaturze łącznej 452.000 m sześc. Koszt budowy według kosztorysów wyniósł przeszło 12 milionów złotych.

Zakończono w roku 1936 budynków 442 o kubaturze 591.000 m sześc., koszt budowy wyniósł 10,5 milionów złotych.

W okresie od 1932 do 1936 — za pięć lat wykończono ogółem 1399 budynków o kubaturze 1.421.000 m sześc., koszt budowy wyniósł 39 milionów złotych.

Dzisiaj ważna konferencja w sprawie bazyliki i pomnika Wolności.

Dziś, w sobotę 24 lipca br. odbywa się w Gdyni konferencja w sprawie planu zabudowy nabrzeża od basenu Prezydenta R. P. po Kamienną Górę. Udział w konferencji biorą pp. **wicepremier Kwiatkowski**, minister spraw wojskowych **gen. Kasprzycki**, min. **Beck**, wiceminister przemysłu i handlu **Sokołowski**, wiceminister Bobkowski, **wojewoda pomorski Raczkiewicz**, admirał **Unrug**, komisarz rządu **Sokol**, komandor **Sokołowski** oraz inż. architektki komisarzatu rządu i biura planu regionalnego **Wybrzeża Morskiego**.

Na konferencji wygłoszone zostaną następujące referaty: przegląd ogólnego planu regionalnego wybrzeża, przegląd

i przyjęcie rozplanowania urbanistycznego i architektonicznego nabrzeża i dzielnicy reprezentacyjnej z uwzględnieniem **Bazyliki i Pomnika Wolności**, przegląd i przyjęcie planów **Domu Żeglarza** i typowego ośrodka żeglarskiego, oraz podział nabrzeża nad basenem jachtu między ośrodki żeglarskie.

Uczestnicy konferencji sprawdzą plany na nabrzeżu i z morza. Po południu uczestnicy konferencji zapoznają się z planem realizacji **Domu Żeglarza**, zwiedzają młodzieżowy **ośrodek jachtu morskiego w Jastarni**, umocnienia nabrzeża, budynki i studnię, mającą zaopatrzyć Jastarnię w wodę, **związką Juratę** i wieczorem powrócą do Gdyni.

„Festival” żydowskich firm warszawskich na gdyńskim dancingu.

„Cel uświęca środki” — powiedziała sobie dyrekcja dancingu „Bodega” w Gdyni i postanowiła urządzić niebyłą sensację, aby ściągnąć jak najliczniejszą publiczność. Urozmaiceniu poeby letnikiem możemy zasadniczo tylko przyklasnąć, lecz, gdy za pozorną rozrywką kryje się interes, trzeba faktem napiętnować i to z całą stanowczością. Otóż „Bodega” urządzając „Festival mody” połączony z wyborem „królowej mody” itp. „atrakcjami” zaprosiła z Warszawy „firmy dyktujące modę w stolicy”. Rzecz oczywista, że poza paru firmami chrześcijańskimi, dodatkowymi „na okrasę” udział wezmą żydowskie sklepy warszawskie i reprezentanci żydowscy zagraniczo-nalew-

kowskich wytwórni kosmetycznych itp. Gdy całe społeczeństwo miejscowe broń się przed rozpanoszeniem się żydowskiego kupiectwa na wybrzeżu, „Bodega” usiłuje je wprowadzić pod płaszczykiem „festivalu”. Jest to wysoce niesmaczne, a nawet nieprzyzwoite. Jak nas informują, dyrekcja „Bodegi” ma zamiar posunąć się nawet jeszcze dalej, a mianowicie udostępnić żydowskiemu firmom biorącym udział w „festivalu” **sprzedaż ich wyrobów**, co powinno się spotkać nie tylko ze zrozumiałym protestem całego miejscowego kupiectwa, lecz i z zainteresowaniem władz administracyjnych i skarbowych.

Bawmy się, bawmy się wesolo, lecz

nie pomagamy żydom w opanowaniu naszego rynku, który należy raczej starać się wszelkimi siłami oczyścić od żydowskiej zarazy.

Obuwie kupują wszyscy

z Bydgoszczy, Poznania, Torunia i Gdańska zamieszkali w Gdyni tylko w **CENTRALI OBUWIA** ul. Świętojańska 62. Właściciel Kazimierz Gabrielewicz

Proces byłego urzędnika Urzędu Morskiego.

W przyszłym tygodniu przed Sądem Okręgowym w Gdyni odbędzie się proces wytoczony przez prokuratora przeciw b. pracownikowi Urzędu Morskiego w Gdyni **Wyrzykowskiemu**. Wyrzykowski mając do czynienia z wypłatami robotnikom poborów i potrącaniem zajęć ciężających na poborach przywłaszczył sobie pewnego dnia kwotę przeszło 600 złotych, którą tegoż samego dnia w połowie przepił w gronie dobranych przyjaciół. Z resztą pozostałą po pijatyce Wyrzykowski usiłował przedostać się do Sopot, by tam próbować „odegrać” stracone pieniądze. Na granicy jednak pijanym jeszcze Wyrzykowskiemu zajęli się urzędnicy kontroli dewizowej, którzy przytrzymali defraudanta. Wyrzykowski został po wykryciu defraudacji wydalony z Urzędu Morskiego i osadzony w więzieniu wejherowskim. Proces Wyrzykowskiego będzie drugim z kolei procesem o defraudację popełnioną przez pracowników Urzędu Morskiego.

Podstuchany wywiad.

Im wyższa jest w hierarchii społecznej osoba, która udziela wywiadu, tym bardziej wartościowym staje się sam wywiad, jednak tym mniej szczerą będzie jego treść. Niewątpliwie ciekawszym jest dowiedzieć się co myśli o tym, czy innym zagadnieniu, czy wydarzeniu pan X, z którego zdaniem się trzeba liczyć. Lecz to co pan X myśli, tego nie zdradzi żadnemu dziennikarzewi, chyba... chyba, że dziennikarz potrafi czytać ludzkie myśli, wzgl. trafi na moment kiedy pan X prze staje być na chwilę osobistością oficjalną i ma tę pewność, że w wywiadzie nie będzie figurowało jego nazwisko.

O sposobności taką dość trudno, może kiedyś przy brydżu, lecz i wówczas są świadkowie-partnerzy, a to utrudnia szczerą rozmowę. Od czego mamy jednak letni sezon, kąpieliska morskie i plażę. Pan X, który przyjechał na urlop do Orłowa zostawił w stolicy prawie całą oficjalną część swej dostojności. To co pozostało, co odgranicza jeszcze pana X od zwykłych śmiertelników, co czyni go nieco ostryżym w wygłoszeniu opinii znika jednak jednocześnie z nienagannymi białymi spodniami, jedwabną koszulą i letnią marynarką, pozostawionymi w szatni lazienek orłowskich. Wszelkocmocny przypadek zdarzył, że pan X upatrzył sobie wygodne miejsce na piasku akurat przy moim legowisku. Pana X poznałem ze zdjęć, pojawiających się od czasu do czasu w naszej prasie. Modłę się teraz po cichu do wszelkocmocnego przypadku, aby wyświadczył mi drugą przysługę i pozwolił nawiązać rozmowę z panem X „po cywilnemu”. Jakoż, los był tego dnia dla mnie przychylny, pan X chce zapalić papierosa, lecz na próżno szuka zapalaka, okazja pierwszorzędna, aż tak bardzo pospolita. Za chwilę rozmawiamy swobodnie. Najprzód uwagę naszą przykuła piękna chusteczka plażowa i krótkie spodnie, należące do jakiegoś młodziutkiego, lecz naprawdę cudnie zbudowanej blondyneczki. Pan X przygląda się długą chwilę z miną prawdziwego znawcy. Wspólny w tym momencie obiekt zachwyty zbliża nas do siebie.

Zachwalali mi tak bardzo Juratę, cieszę się jednak, że wybrałem Orłowo, tu przynajmniej można być sobą. Zbyt wiele oficjalności, zbyt wiele „tonu” panowało w tym sezonie w Juracie. Pobyt Pana Prezydenta pociągnął za sobą całą elitę, a ta potrafi nawet z piasku morskiego zrobić salon dyplomatyczny.

Czy widział pan Prezydenta w Gdyni, pada pod moim adresem pytanie, — owszem, lecz niestety tylko z daleka. Wie pan, nie chcę krytykować programów naszych uroczystości, lecz znajduję w nich jeden defekt, przynajmniej w programie uroczystości morskich w Gdyni. W czasie wycieczek morskich, jakie odbywał Pan Prezydent z Juraty pomocni byli nasi marynarze. Jeden z nich w pewnej chwili musiał podstawić ramię Panu Prezydentowi przy wchodzeniu do łodzi. Momentu tego poczyłoby marynarz nie zapomni do końca życia. Napawa on go dumą i wzruszeniem. Na jego ramieniu spocząła przez chwilę dłoń Głowy Państwa! Za ten jeden moment, marynarz nasz gotów jest oddać nie tylko krew swoją, lecz całe życie. Nie ma końca opowiadaniom w gronie przyjaciół i kolegów o tym incydencie. Osoba Pana Prezydenta staje się całemu otoczeniu bliska, kochana, ojcowiska niemal.

Gdyby w czasie uroczystości morskich Pan Prezydent zeszedł choć na chwilę z pokładu okrętu, pozwolił się do zbliżyć kilkunastu przedstawicielom miejscowego społeczeństwa, uściślał dłoń i obdarzył jednym ze swych łagodnych, wszystko rozumiejących uśmiechów, ileż by dobrego działała dla konsolidacji społeczeństwa, o której tyle się mówi. Tych kilkunastu uszczęśliwionych obywateli pracowałoby bezwiednie lepiej od najlepszych agitatorów, szerząc miłość i przywiązanie do Głowy Państwa. Rozumie to król duński udający się bez świty na codzienne przejażdżki konne po mieście, rozumie to król angielski, czy Gustaw, król Szwecji, graczy ze zwykłymi śmiertelnikami w tenisa. Konieczność nawiązania bezpośredniej łączności ze społeczeństwem wyznają i Hitler i Mussolini.

U nas, niestety, gdy ktoś zostanie ministrem, już nie opuszcza salonki, Paccarda, czy innego Buicka. Dygnitarze nasi wpaują w masy przekonanie, że są oni pół-bogami, kimś niedostępnym zupełnie dla zwykłego śmiertelnika. Nie chcemy i nie możemy wymagać, by Pan Prezydent spacerował sobie sam jeden po Orłowie, Gdyni, czy Alejach Ujzdowskich. To byłoby nonsensem, lecz dobrze by było, gdyby dygnitarze nasi, kierownicy poszczególnych resortów, zeszli raz po raz ze swych piedestałów i odbyli wędrowkę nawet w towarzystwie kilku agentów, przez miasta, przez ciasne uliczki i zaułki, by zajrzeli do jednego, dru-

giego mieszkania robotniczego, inkognito, bez rozgłosu i uprzedzenia, a dopiero potem społeczeństwo by się dowiedziało z prasy, że pan minister N. osobiście interesuje się życiem i potrzebami szarych obywateli, które chce znać nie tylko z raportów urzędowych. Dowcipowano tyle o „latającym” premierze, a jednak wiele dobrze zrobili te niespodziewane wizyty...

Mówiliśmy o konsolidacji, zagajam urwaną rozmowę, co sądzi pan o zamachu bombowym? Zostałem nim naprawdę zaskoczony. Osoba pana pułkownika Koca wzbudza raczej współczucie w ciężkiej pracy, jakiej się podjął, lecz skąd nienawiść? Cieszę się szczerze, że zamach się nie udał, za drogie jest życie pułkownika Koca, by dzięki tak wielkiej ofierze wpaść na trop wrogiej agendy ukrycie podminowującej fundamenty naszego państwa...

Czemu jednak nie znalazł się zamachowiec, któryby podłożył bombę pod nasz pawilon paryski i jego projektodawców? Byłem na wystawie paryskiej wkrótce po otwarciu pawilonu polskiego. To co prasa o nim pisze nie jest przesada. W towarzystwie kolegów, z którymi zwiedzałem wystawę musiałem wypić później kilka butelek wina, by zapomnieć o upokarzającym wrażeniu, jakie odnieśliśmy z naszej wędrówki po wystawie i zwiedzeniu „polskiej kompromitacji”. Gdy wracałem do kraju przez Niemcy, zwiedziłem niejedno. Po bałaganie francuskim, wzorowy porządek w Trzeciej Rzeszy, a przede wszystkim praca, praca w pełnym tempie, praca celowa na każdym odcinku imponuje i niemal przytłacza. Senność panująca po przekroczeniu naszej granicy w zestawieniu z wrażeniami wyniesionymi z Niemiec jest przerażająca. Ucieklek co prędzej nad morze, by trochę zatrząść przykre uczucie naszej słabości. Gdynia nastroja mnie zawsze rażno, tu jeszcze znać pewien impet, tu jeszcze życie pulsuje, widać celowy wysiłek...

— Panie, czy pan nie jest przypadkiem dziennikarzem? — pada niespodziewane pytanie. — Już tu mnie kilkakrotnie napałowano o wywiad, odmówiłem, gdyż jestem na urlopie. Pan sam rozumie, że nie mogę, nie chcę mówić o rzeczach, które oficjalnie musiałbym przemilczeć.

Musiałem niestety odkryć me karty. Po chwili oburzenia, zgodziliśmy się jednak, że rozmowa toczyła się pomiędzy dwoma „cywilami”, którzy na moment zapomnieli o swym zawodzie. Dziennikarz jednak pod słuchał tę rozmowę i choć zachował inkognito pana X, zdobył „podstuchany wywiad”.

B. O. B.

Pierwsza setka kandydatów na wyjazd do Krynicy.

Ogromne zainteresowanie konkursem letniskowym „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO“.

Jak wszystkie nasze dotychczasowe konkursy, również i nasz ostatni konkurs letniskowy wywołał ogromne zainteresowanie wśród czytelników, a szczególnie czytelników „Dziennika Bydgoskiego”. Tak bez żartów, przede wszystkim piękna szturmuje po prostu redakcją i każda z pań chciałaby spędzić miesiąc w Krynicy, w jednym z najpiękniej położonych i luksusowych pensjonatów w „Szczerbcu”. Nagroda ta ufundowana przez wydawnictwo „Dziennika Bydgoskiego” jest istotnie nadzwyczajna.

Już w pierwszym dniu wpłynęło do redakcji z Bydgoszczy i prowincji **około 200** trafnych rozwiązań szarady. Kilku naszych

- deckiego 15; 10. Henryk Brzozowski, Orla 36; 11. Henryk Marchlewski, Lubelska 14; 12. Władysława Sulewska, Grodzka 5; 13. Marian Sikorski, Artyleryjska 10; 14. Barbara Baranowska, Grunwaldzka 207; 15. Bronisław Müller, Kościuszki 31; 16. Sabina Zimoch, Niedźwiedzia 7; 17. Teresa Sarnowska, Konopna 4; 18. Witold Łukaszewicz, Chwytwo 13; 19. Waclaw Domagała, Unii Lubelskiej 12; 20. Kazimierz Gruchała, Weim. Rynek 10; 21. Joanna Janowska, 20 Stycznia 18; 22. Teofila Janowska, Babia Wieś 23; 23. Jeanetta Ewertowska, Siemiradzkiego 4; 24. Zofia Jarecka, Grudziądzka 3 Nowe n. Wisłą; 25. Waleria Duszyńska, Długosza 14; 26. Helena Grzelowa, Bocianowo 23; 27. Zbigniew Kwiatkowski, Toruńska 21; 28. Mieczysław Zalewski, Tucholska 15 Koronowo; 29. Ludwik Koszel, Pestalozziego 16; 30. Stanisław Hospodarewski Urząd pocztowy (Bydgoszcz 2); 31. Marcin Górski, Garbary 26; 32. Henryk Rutkowski, Seminaryjna 4; 33. Stefania Deblessem, Osada 22; 34. Elwin Sulewski, Poznańska 1; 35. Kazimiera Majewska, Pomorska 14; 36. Henryk Sadecki, Seminaryjna 4; 37. Renata Gołębiowska, 3-go Maja 11 Kartuzy Pom.; 38. Bronisława Smejowa, Marsz. Piłsudskiego 25 Chojnice; 39. Jadwiga Dańkowska, Kościelna 28 Barcin; 40. Maria Smejanka, Marsz. Piłsudskiego 25 Chojnice; 41. Jan Piorkowski, Ładownia 3 Chełmża; 42. Rajmund Dobrowolski, Wileńska 12; 43. Helena Kierzkowska, Wł. Jagiełły 17 Mogilno; 44. Franciszek Schröder, Słowackiego 7 Świecie nad Wisłą; 45. Stanisław Bagiński, Kijowska 12; 46. Zofia Droesslerówna, Unisław-Cukrownia pow. Chełmno; 47. H. Trzczińska, Plac Zamkowy 6 Tuchola (Pomorze); 48. Izydor Borzyszkowski Zblewo (Pomorze); 49. Aldona Pawłowska, Marsz. Focha 2 Chełmno; 50. Mieczysław Ropel, Sobieskiego 1 Kartuzy (Pomorze); 51. Joanna Florczykowa, Poprzeczna 10 Gdynia; 52. Sylwester Parzybok, Lidzbark Ratusz; 53. Elżbieta

- Jaroszyńska, Śląska 3; 54. Monika Grzechowiak, Czarnieckiego 12; 55. Janina Tesche, Gdańska 111; 56. Alfons Brzostowski, Brzoza, pow. Bydgoszcz; 57. Pelagia Radzyńska, Poznańska 1; 58. Mieczysław Polewicz, Pl. Pierackiego 7 Tczew; 59. Robert Kolka, Wzgórze Wolności 1 Kartuzy; 60. Czesława Zygarińska, Korzenińskiego 9 Gdynia — Kamienna Góra; 61. Henryka Bemerówna, Rynek 1 Damasławek; 62. Helena Tryznianka, Śniadeckich 46; 63. Alina Kłikowiczowa, Świętojańska 2; 64. Alfons Krause, Chwytwo 11; 65. Jan Galbiński, Jackowskiego 20; 66. Anna Gączczak, Dworcowa 71; 67. Erwin Kwiatkowski, Długosza 6; 68. Jadwiga Jarosówna, Chełmińska 24; 69. Marta Putz, Gdańska 55; 70. Zdzisław Grochowski, Zamojskiego 13; 71. Maurycy Huzarski, Słowackiego 1; 72. Adam Mager, Król. Jadwigi 35 Inowrocław; 73. Helena Sokwińska, Nowodworska 40; 74. Mieczysław Wielewicz, Kwiatowa 22 Grudziądz; 75. Irena Bilecka, Wileńska 8; 76. Monika Jarasz, Łazienna 1 Toruń; 77. Janusz Goliński, Sienkiewicza 1; 78. Maria Drzewiecka, Gdańska 64; 79. Sława Nazym-ska, Gdańska 34; 80. Barbara Świątkówna, Pomorska 1; 81. L. Kitowska, Pomorska 1; 82. Leon Michalski, Lipowa 14; 83. Stanisław Śniegocki, Chrobrego 17; 84. Leon Cywiński, Kordeckiego 16; 85. Zofia Lewińska, Cieszkowskiego 9; 86. Wanda Ryszewska, Toruńska 6; 87. Maria Rólowna, Kordeckiego 26; 88. Konstancy Grzywna ppok; 89. Leokadia Kolodziejczyk, Wiatrakowa 12; 90. Melita Nowakowska, Pestalozziego 9; 91. Wincenty Świątkiewicz, Dąbrowskiego 33; 92. J. Drażkowski, Staszica 3; 93. Stefania Lamparska, H. Frankiego 3; 94. Wanda Majkowska, Leśna 6; 95. Fionrad Jesionowski, Średnia 21; 96. Jan Kwiatkowski, Gdańska 192; 97. Lucja Bułarczykówna, Mazowiecka 4; 98. Stanisław Husielewicz, Sowińskiego 2; 99. Jan Koźlak, Garbary 8; 100. Lucja Stachowiak, Garbary 8.

KLAWIOL wróg odcisków

czytelników, wyrażając swą radość z powodu urzędowania nowego konkursu, poza trafnym rozwiązaniem szarady, nadesłało zarazem redakcji naszej szereg miłych słów. Wierszokleta p. **Tadeusz Pawlak** taki np. dodaje wierszyk:

„Hejże! rozwijaj się dalej „Dzienniku”, Co stoisz mocno na polskość straż! — Niech wzrośnie nakład Twoich egzemplarzy Jako te gwiazdy na niebie bez liku.

Nie od razu oczywiście, wobec wielkiej liczby nadesłanych rozwiązań, możemy podać wszystkie nazwiska, lecz kolejno je zamieścimy. Dziś zamieszczamy poniżej pierwszą setkę osób biorących udział w konkursie; 63 pań i 37 panów:

- 1. Tadeusz Pawlak, Sienkiewicza 56; 2. Danuta Chrzanowska, Długa 2; 3. Natalia Titenbrun, Kołłataja 26; 4. drowa Marta Ilowiecka, Gdańska 36; 5. Janina Bielecka, Plac Poznański 2; 6. Kazimiera Janowiczowa, Jagiellońska 28; 7. Stanisława Kaise-równa, Żuławy 9; 8. Anastazja Kurasińska, Chwytwo 22; 9. Irena Sieberówna, Kor-

Regaty wszechpolskie o mistrzostwa Polski w Bydgoszczy.

W sobotę dnia 31 lipca i w niedzielę dnia 1 sierpnia r.b. odbędą się w Bydgoszczy, na torze regatowym w Łęgowie wielkie wszechpolskie regaty o mistrzostwa Polski. Do 24 biegów zgłosiło się kilkadziesiąt najlepszych osad z wszystkich ośrodków Polski. Startować będą również te osady, które w dniu 25 bm. reprezentują barwy Rzeczypospolitej na meczu wioślarskim „Polska—Węgry” w Budapeszcie. Regaty zapowiadają się nadzwyczaj interesujące, wobec wysokiej klasy zawodników. Protektorat nad regatami raczy objąć łaskawie — jak w roku ubiegłym — Marszałek Polski Edward Śmigły-Rydz.

Dla artretyków.

Racjonalna kuracja ziołowa w połączeniu z kąpielami w soli i ługu cichocińskim może dać rezultaty lecznicze niewspółmierne wówczas, niż zastosowanie tych kuracji osobno.

Ponieważ zioła „Cholekinaza” H. Niemojewskiego, zarówno jak i sól cichocińska można dostać w każdej aptece lub drogerii, przeto nawet nie wyjeżdżając do uzdrowisk, można przeprowadzić bardzo skuteczną kurację przeciw-artretyczną.

Indywidualne uzupełnienia należy uzgodnić z lekarzem.

Ważne dla automobilistów.

Przerwy w komunikacji na drogach kołowych.

Ministerstwo Komunikacji podaje do wiadomości dane o przerwaniu komunikacji na różnych odcinkach dróg kołowych.

W województwie poznańskim, pow. ostrowski, na drodze państwowej **Kalisz—Ostrów—Rawicz** z powodu budowy mostów na rzece Niedźwiada i na rzece Ołobok pod Czekanowem przerwana jest komunikacja do września. Objazd mostem objazdowym (po wybudowaniu) w pobliżu rozbieranego mostu na rzece Ołobok pod Czekanowem.

Na drodze państwowej **Ostrów—Poznań** z powodu budowy mostu na rzece Ołobok pod Szczygliczką na odcinku Ostrów—Franklinów przerwana wszelka komunikacja do września. Objazd umocnioną drogą powiatową Czekanów—Lewków—Michałków.

Dolegliwości jamy brzusznej

Bóle w dołku, niesmak, brak apetytu, odbijanie, zgaga, szaro-żółta cera, oto kilka cech zaburzeń żołądkowo-kiszczkowych powstałych z przejedzenia, zatrucia alkoholem lub zepsutymi pokarmami. W tych wypadkach stosujcie przy odpowiedniej diecie, zioła żołądkowo-kiszczkowe D-ra Brejera nr 3. Do nabycia wszędzie. Wytwórnia Polherba, Kraków—Podgórze.

Tani pobyt w Kąpielisku Orłowo Morskie.

Na okres miesiąca września pokoj z utrzymaniem dla jednej osoby w pierwszorzędnym pensjonacie tylko 5 do 7-mi złotych. Luksusowe łazienki, ciepłe i morskie kąpiele.

Blizszych informacji udziela biuro Kąpieliska - Orłowo Morskie, ul. Świerkowa, tel. 91-45.

Wielki sukces bydgoskiego wynalazcy.

Kajak, który zapewnia bezpieczeństwo na wodzie nagrodzony na wystawie paryskiej brązowym medalem.

Bydgoszcz ma szczęście do wynalazców. Co pewien czas staje się głośny jakiś wynalazek bydgoszczanina. Nie tak dawno pisano wiele o praktycznym wynalazku p. Mateusza Kolodziejczaka, który skonstruował wygodną ramkę do stałych biletów, chroniącą od jakichkolwiek nadużyć.

A teraz znowu mamy do zanotowania wynalazek bydgoszczanina, który już zjednał sobie oficjalne uznanie. **P. Ireneusz Ogonowski** (ul. Wysoka 8, m. 6), z zawodu technik lotniczy, a z zamiłowania sportowiec, dokonał **wynalazku kajak, który prawie wyklucza wywrócenie i zapewnia całkowite bezpieczeństwo na wodzie.**

Model swego kajak, postać p. Ogonowski na międzynarodowe Targi do Poznania, gdzie uzyskał dyplom uznania. Wynalazek został zakwalifikowany na **Międzynarodową wystawę wynalazków do Paryża**, gdzie jego twórca osiągnął wielki sukces, otrzymał bowiem **brązowy medal** jako jeden z czterech nagrodzonych Polaków.

Skoro na forum międzynarodowym wśród tysięcy eksponatów kajak konstrukcji p. Ogonowskiego zdobył tak zaszczytne wyróżnienie, to musi posiadać walory pozytywnej nowości.

ku do środka ciężkości i utrzymujące płaszczyznę kajak, w równowadze.

Kajak stabilizowany nowego typu nie może żadną miarą utonąć, gdyż po zalaniu go wodą trzy komory wodoszczelne (jedna z przodu i dwie z tyłu) utrzymują go na powierzchni w równowadze. Zabezpiecza to kajak od obracania się dokoła swej osi podłużnej, jak to ma miejsce u normalnych kajaków przy ratowaniu się załogi w wypadku wywrócenia się kajak. Oczywiście, kajak p. Ogonowskiego jest nieczuły na fale, wytwarzane przez przepływający obok statek.

Rozdwojenie rufy posiada wielkie zalety. Przede wszystkim nadaje się do umieszczenia w tyle normalnego motorka w stosunku symetrycznym do kajak. Transport kajak, który jest tak bardzo ułatwiony i pozwala toczyć kajak jak taczka przez założenie u przodu specjalnego kółka. Wreszcie pływanie za kajakiem dla treningu jest też ogromnie ułatwione.

Ponieważ p. Ogonowski skonstruował prototyp swego kajak, mogliśmy obserwować **nowy wynalazek w praktycznym zastosowaniu** tj. podczas jazdy na Brdzie. **Próba wypadła celująco.** Kajak jest rzeczywiście bardzo bezpieczny. Można stanąć na nim zupełnie przy burcy i nie wywraca się. Można też wchodzić do kajak, wprost z wody, przy pływaniu — i tę próbę wytrzymuje doskonale. Jest b. praktyczny, pakowny, nadaje się do dalekich wycieczek turystycznych. Sam wynalazca wybiera się nim obecnie na spływ do morza.

Praktyczne znaczenie wynalazku — duże. Dzięki swej niewywrótności, kajak stabilizowany pozwoli miłośnikom sportów wodnych korzystać w szerokiej mierze z przyjemnych i bezpiecznych wycieczek wodnych. Sport kajakowy zyska dzięki temu wielu nowych zwolenników, szczególnie osób starszych, nieskłonnych do hazardowania życiem.

Sam wynalazca, p. Ireneusz Ogonowski, od młodości okazywał zainteresowanie do wynalazków i zdolności wynalazcze. Po ukończeniu gimnazjum w Łowiczu, a następnie Państw. Szkoły Tech. Lot. w Warszawie objął przed 4 laty posadę w CWT

PROSZKI MIGRENO-NERVOSIN

KOGUTER *zastosowanie*

GRYPA, PRZEZIĘBIENIE BOLE GŁOWY, ZĘBOWITP.

Kopujecie oryginalnych proszków tylko z KOGUTEREM

13901

Czytelnicy nasi mają głos: **Prawda o Orłowie.**

Uprzejmie proszę o łaskawe umieszczenie w swoim poczytnym piśmie tych kilka słów, które są następstwem artykułu „Na marginesie”, a następnie z dnia 14. 7. „Wyjaśnienie”. Nie pisałam na pierwszy artykuł, chociaż miałam ochotę odpowiedzieć, ale teraz to już czuję się w obowiązku, ponieważ w tym „Wyjaśnieniu” jest **gruba nieprawda, bo składanie winy na Związek Pensjonatów**. Tymczasem prawdą jest najprawdziej, że **przewodniczył prezes Stow. P. O. p. Nowacki i zebranie zwoływało Tow. Przyjaciół Orłowa, że zarząd Tow. P. O. absolutnie stracił kredyt i zaufanie u ogółu obywateli miejscowych, że chcąc ratować swoje finanse stworzył sekcję pensjonatów i tym sposobem rozbił ją pracę Zw. Pensjonatów Nadmorskich koło w Orłowie i dezorientuje ogół**, gdyż nikt nie rozumie, dlaczego istnieje sekcja i Zw. Pensjonatów i dlatego tak łatwo pomieszają jedno z drugim. Należy więc wyjaśnić raz publicznie stanowisko Zw. Pensjonatów Koło w Orłowie. Zw. Pensj. Koło w Orłowie powstał dnia 7. 5. 37 r., w okół którego zgrupowali się ludzie chcący pracować dla dobra pensjonatów na tle gospodarczym w obronie własnych interesów, nie zapominając jednak, że **dobro narodu i własnego kraju należy stawiać na pierwszym miejscu, a nie dobro własnej kieszeni.** Patrząc w przyszłość trwożyli się teraźniejszością. Orłowo takie jakie się stało przez ostatnie 2 lata, podczas sezonu letniego pozostać nadal nie mogło. Uczynili więc wysiłek, zwalczając wszelkie przeszkody stawiane oficjalnie i nieoficjalnie przez grupę przy Tow. Przyj. Orłowa i uważając za najwyższe dobro dla sezonu letniego w Orłowie **sprowadzenie młodzieży akademickiej i zorganizowanie dla niej kolonij letnich**, mając niemal pewność, że młodzież doskonale ożywi Orłowo i uczyni pobyt nad wyraz miłym przez swą radosną wesołość dla reszty rodaków, że przyciągnie za sobą większą ich ilość i — **procentowo powiększy ich liczbę**, co się też **nadszpiewanie udało, gdyż chrześcijan przyjechało znacznie więcej niż żydów** a z taksy kuracyjnej zebrano o tysiąc złotych więcej niż zeszłego roku. Ponieważ nasza mniejszość przeważnie obecnie jedzie do Sopot, ze względu na nastroj jaki panuje w całej Polsce, dlatego wściekłość ogarnęła tych, którzy zerują na sezonie, chcąc przez lato majątek zrobić, najwięcej zaś tych, którzy po dwa albo i więcej (apetyt wra- sta) wydzierżawili pensjonaty. **Zydzi zawiedli, czy może być coś straszniejszego dla ich przyjaciół, którzy walczyli dopomogli do takiego zażyźnienia Orłowa?** Stąd więc w następstwie rozpaczy rozsyłanie do pism, w takiej formie upokarzającej nasz honor narodowy, zapewnień bezpieczeństwa i zaproszeń. Bardzo więc silnie podkreślam jeszcze raz, że sekcja pensjonatowa przy Stow. Przyjaciół Orłowa, to grupa, która płacze za „Zydowem” a **Zw. Pensjonatów Nadmorskich — Koło w Orłowie ma w herbie swoim tylko polskie Orłowo** i do tego całą siłą nadal dążyć będzie drogą niekompromisu, ale wytrwale i żmudnie, po ciernistej drodze.

Jaka jest ta droga, na dowód przesyłam Szan. Redakcji **kopię anonimu** jaki otrzymałam dnia 5. 7. Myślę, że więcej pisać nie trzeba.

Racz przyjąć, Panie Redaktorze, wyrazy prawdziwego poważania.

Zofia Zakrzewska.

(Odpis anonimu otrzymaliśmy. Jest on naprawdę dowodem niesłychanych stosunków, jakie zakradły się do Orłowa. Na wy-czerpującym wyjaśnieniu p. Zakrzewskiej **zamykam dyskusję** w przykrew sprawie orłowskiej. — Redakcja „Dziennika Bydgoskiego”).

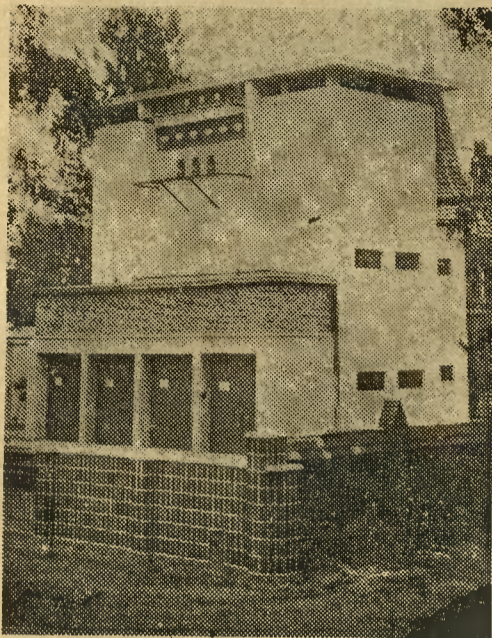
Lot w Bydgoszczy, gdzie jest wykładowca. Będąc zapalonym turystą wodnym miał w życiu dwa wypadki na wodzie. M. in. podczas podróży kajakiem po Wiśle pod Warszawą wywrócił się i został przy-kryty kajakiem. Przy pomocy kolegi udało mu się uratować z niebezpiecznej opresji. Otdąd (od 3 lat) począł kombinować, jakby zbudować kajak, gwarantujący bezpieczeń-stwo wioślacza. Poszukiwania te zostały u-wiecznione pomysłnym skutkiem. Obecnie p. Ogonowski przystępuje do budowy pierwszych 10 reklamowych kaja-ków, co ułatwi mu premia pieniężna, uzy-skana na wystawie paryskiej. Wynalazek korzysta z bezpłatnego, półrocznego paten-tu międzynarodowego. Zapewne nowym wynalazkiem zainteresują się wytwórnictwo i przystąpią do szerszej produkcji no-wego typu kajaków.

J. Koł.

Z cyklu: Nasze reportaże.

Skąd się bierze woda w kranie?

Nowa stacja pomp wodociągowych powstaje w Bydgoszczy.

Budynek transformatorni.

Kiedy pewien czarny Jumbo-Bambo przewidziany został do cywilizowanej Europy, największy jego podziw i zdumienie obok lokomotyw, samochodów i gramofonu wywołał **zwyuczajny kran**. Dziś Jumbo po trzykroć uderzył głową o podłogę na widok takiego cudu, że przekręca się kurek u kranu i woda leci „wprost ze ściany”.

To, co tak zaimponowało murzynowi, dla nas jest rzeczą zwykłą. Nie widzimy w kranie żadnego cudu. Po prostu wiemy, że są stacje wodociągów gdzieś tam za miastem, że my płacimy za mieszkanie z wodą i woda musi być. Raczej niezwykłością jest dla nas, gdy woda nie leci. Wtedy my lecimy do portiera i robimy burzę, co to za porządki w kamienicy.

A jednak, proszę państwa, to nie takie proste. Na to, abyśmy mieli wodę w mieszkaniu na każde przekręcenie kurka — musiał powstać olbrzymi mechanizm nowoczesnych wodociągów, musiano inwestować wiele tysięcy zł itd. itd.

Właśnie mamy okazję, by się pracą wodociągów bliżej zainteresować, bo oto w Bydgoszczy kosztujemy ponad 250.000 zł powstaje nowa stacja pomp wodociągowych.

Podczas tegorocznych upałów zdarzało się, że w wysoko położonych domach brakło wody. To dlatego — mówiąc po prostu, że nasza stara stacja nie nadążała za bajecznym rozrostem m. Bydgoszczy. Liczy sobie ta „starszuszka” już 37 lat, swoje się napracowała i zasługę na emeryturę. Kiedy nowa a silna jej siostrzyca ruszy — stara stacja będzie spełniała rolę rezerwy.

W CENTRALI WODNEJ.

Wiemy, że od września ub. r. buduje się nowa stacja. Dowiadujemy się też, że już na początku sierpnia nastąpi uruchomienie i poświęcenie nowej stacji. Trzeba się więc nią zainteresować.

Naczelnik wydziału IX Zarządu Miejskiego p. radca Tubielewicz udziela swego zezwolenia, udajemy się więc samochodem na miejsce robót, gdzie kierownik zakładów wodociągowych p. Czesław Lewiński z wielką uprzejmością udziela nam objaśnień.

Gmach nowej stacji prezentuje się wspaniale. Nowoczesny budynek zawiera nowoczesne maszyny. Prace już prawie wykonane i obecnie porządkuje się teren, przeprowadza prace malarskie itp. Właściwe dzieło skończone. Wkrótce odbędą się próby nowej centrali wodnej m. Bydgoszczy.

TRZY FAZY.

Poznajmy przede wszystkim cały system wodociągowy. A więc są trzy zasadnicze fazy: 1) Ujęcie wody, 2) maszynownia, 3) sieć miejska.

Skąd się bierze woda? Oczywiście ze studzien, tzw. **studzien ssawnych**. Po dwu stronach stacji ciągną się one w lesie długim szeregiem, połączonym systemem lewarów. Studzien tych jest 35. Do każdej dochodzi mała rura, która ssie wodę do zbiorowego lewaru, a ten z kolei przekazuje wodę dużej **studni zbiorowej**. Małe studnie w terenie przykryte są z zewnątrz żelaznymi pokrywkami. Mają 12—20 m głębokości. Woda, przenikając przez warstwy piasku i żwiru, **doskonale się oczyszcza**. Wybrano też specjalnie odpowiedni teren piaszczysty. Filtry są zbyt szczelne. Z dna studni woda wessana jest przez rury dzięki **zastosowaniu próżni**. Specjalne pompy ssą z lewarów powietrze i to jest cała tajemnica, która sprawia, że woda wędruje do góry i wlewa się do studni zbiorowej. Ta studnia — to niejako **sanktuarium stacji**, jej punkt centralny. Woda z szumem wle-

wa się do 13 m głębokiego zbiornika, zakrytego szczelną porywą. Z jednego lewaru woda się wylewa, a drugi ją już zabiera. To pracują pompy, które wciągają wodę do dwóch **przewodów tłocznych**, wiodących wzdłuż ul. Gdańskiej do miasta. Po drodze

wać przy pomocy prądu elektrycznego. To też obok hali maszyn wybudowano **transformatornię**, która równocześnie służy dla sieci elektrycznej na powiat bydgoski. Koszt utrzymania nowej stacji (zużycie prądu) będzie nieco większy, lecz za to

DO ITALII

28 dniowe wycieczki wypoczynkowe na najpiękniejszą plażę Viareggio.
4 sierpnia i 4 września. Cena zł. 455.—

Wycieczka turystyczna pociągiem specjalnym Wenecja — Arezzo — Rzym — Neapol — Capri — Florencia — Peruggia.
Od 2—16 września. Cena 370.— łącznie z paszportem.

SERCE EUROPY 29-dniowe wycieczki: Berlin — Paryż — Riviera — Rzym — Neapol — Capri — Florencia — Wenecja — Budapeszt.
3 sierpnia i 2 września. Cena zł 795.—

FRANCOPOL Poznań, Św. Marcin 58
Warszawa, Mazowiecka 9.

woda zasila całą wielką **sieć wodociągową**, liczącą sobie obecnie 90 km.

Reszta wody zbiera się w **wieży wodnej** na Wzgórzu Dąbrowskiego, w wielkim zbiorniku, który może pomieścić 1236 m³ wody.

KONTROLA WODY.

Na stacji istnieje specjalny przyrząd kontrolny, który wskazuje stan wody w zbiorniku na wieży wodnej. Aparat ten wypisuje krzywą spadku poziomu wody — w ciągu całej doby. Na przykład rano jest pełen zbiornik. Od godz. 8-mej do 12-tej krzywa opada, chociaż pracują wszystkie maszyny — to wynik nasilenia zużycia wody w tych godzinach.

Inne przyrządy rejestracyjne wskazują, ile wody przepływa przez lewary, ile idzie na miasto itp. Okazuje się, że Bydgoszcz zużywa 3 miliony m³ wody rocznie. Wypada to ponad 8.000 m³ dziennie, czyli około 100 litrów dziennie na jednego mieszkańca.

WIELKIE, ALE SŁABE.

Zwiedzamy „stara”, tj. obecnie czynną stację pomp. Imponująco wyglądają 3 **olbrzymie maszyny**. Są to trzy agregaty, składające się z pompy i motoru. Każdy taki agregat „przepycha” po 225 m³ wody na godzinę.

Kiedy z kolei udajemy się do nowej stacji, jesteśmy... rozczarowani. **Nowe maszyny są małe**. Wyglądają przy tych starych, jak niedorostki. A okazuje się, że jedna taka nowa pompa znacząco więcej, niż cała stara stacja, bo przetacza sama 720 m³ wody na godzinę. Prócz tej silaczki, są tam dwie inne po 360 m³. Jaki powód takiej dysproporcji?

Stare maszyny pędzone były gazem (względnie koksem), a nowe będą pracu-

koszt inwestycji jest niewielki, skoro się zważy, że wybudowanie stacji o takiej mocy na gaz — kosztowałyby ponad milion zł.

NA JAK DŁUGO STARCY NAM NOWA STACJA?

Jeżeli miasto będzie się rozrastało w tym tempie, jak obecnie, to na 15—20 lat. Potrzeba jednak wstawić jeden agregator (miejsce jest), a wówczas stacja starczy na dalsze 15—20 lat.

— A czy wody w studniach nie zabraknie? — pytamy.

— Możliwość czerpania wody ze studzien jest oczywiście ograniczona. Obecnie nawet w dniach wielkiego zużycia wystarcza wody, chociaż z biedą. To też w następnych latach trzeba będzie pomyśleć o **rozszerzeniu ujęcia wody**.

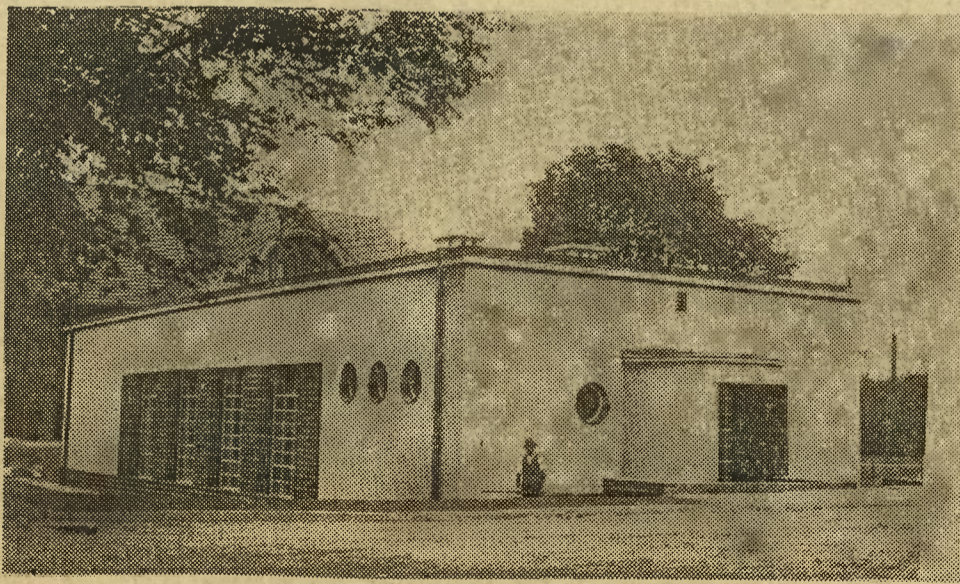
— Jeszcze jedno pytanie. Czy pompy ciągle pracują?

— Tak. **Dzień i noc bez przerwy**. W nocy pracują tylko dwie pompy, nieraz jedna. Zależy to od stanu wody w zbiorniku wieżowym. W godzinach wielkiego nasilenia pracują wszystkie trzy.

Wszystkie możliwe pytania zostały wyczerpane, to też żegnamy p. Lewińskiego dziękując mu za ciekawe informacje.

Pobieżnie poznaliśmy pracę wodociągów, przyjrzelśmy się kółkom olbrzymiej maszyny i wiemy teraz, że ten codzienny cud czerpania wody „wprost ze ściany” mamy do zawdzięczenia tak nam usługą, nowoczesnej technice. Wspominając o tysiącach złotych, inwestowanych w przedsiębiorstwo wodociągowe i o setkach ludzi, którzy poświęcili naszej wygodzie swą pracę — wypijmy najbliższą szklankę wody z należytym... szacunkiem.

J. Kol.

Nowa stacja pomp wodociągowych w Bydgoszczy.

MECZ TENISOWY W BYDGOSZCZY.

W niedzielę, dnia 25 bm. Bydgoski Klub Tenisowy gościć będzie tenisistów inowrocławskich (Inowrocław, Kl. Lawn-Ten.), z którymi rozegra rewanżowe spotkanie. Mecz, ze względu na doskonałą formę obu drużyn, budzi wielkie zainteresowanie. Początek gier o godz. 9.30—13.00 i od godz. 15.30 na kortach przy ulicy Nakielskiej (przystanek tramwajowy).

MECZE W PIŁKĘ NOŻNĄ NA BOISKU IM. SWIĄTY.

W niedzielę, dnia 25 bm. rozegrane zostaną następujące mecze: o godz. 15-ej I dr. Sokola I — I dr. KS Swit. O godz. 17-ej RKS Amator I dr. — Sokół V I dr. Powyższe spotkania zapowiadają się bardzo ciekawie. Wstęp 25 gr.

„Rzewne” pożegnanie Rudolfa Schmidta.

Donoszą nam: W czwartek, 15 bm. bydgoska Rodzina Kolejowa zebrała uroczyste długoletniego kierownika warsztatów kolejowych, głośniego p. Rudolfa Schmidta. Były przemówienia, śpiewy i deklamacje, a na koniec — obcałowienie. Najmocniej obcałowywał p. Schmidt swoich „najbliższych”, którzy mu wiele zawdzięczają, wzamian za co oddawali mu usługi, które dla innych miały opłakane skutki. To też towarzyszą mu na pożegnaniu żaloso westchnienia jednych, a radosne uczucia drugich. Nadto złożeńca tych, którzy za swoje przekonania i niezłomny charakter stracili chleb. Niezależna opinia publiczna żegna p. Rudolfa Schmidta nie tyle bez żalu, ile z uczuciem szczerego zadowolenia, że za pp. starostą Stefanickim i radcą Kalitą „wsiątki” znowu jeden z głośniejszych sanatorów. P. Schmidt będzie miał w Bydgoszczy na zawsze zapisaną kronikę z czasu wyborów bebewurowych. Nie przypuszczamy, żeby była dla niego zbyt pochlebna. Z Bydgoszczy wyjechał p. Schmidt do Warszawy z całą rodziną — wagonem saloonowym. Z poprzedniej posady w Łapach wyjechał na taczkach, na których go robotnicy usadowili. Ot różnica i znamię czasu. Król belgijski jeździ z zwyczajnym wagonem w przedziale pierwszej klasy, a w Polsce naczelnik warsztatów musi co najmniej mieć salonkę. I mówią, że bieda, a kolej ma niedobory. Minister Ulrych narzeka, a równocześnie w pomorskiej dyrekcji kolejowej zbudowano **czwartą salonkę**. Co do p. Schmidta to się w Bydgoszczy „zaasekurował” i posiada tu wcale ładną wille. Widocznie sądzi, że go Bydgoszcz chce koniecznie na starość przytulić. Możemy go zapewnić, że Bydgoszcz wcale jego widoku spragniona nie jest.

Samoobrona czy odwet?

Ujarmiliśmy wszystkie żywoły, uczyniliśmy z nich — jak to się często mówi — niewolników naszej woli. Czy tak jest rzeczywiście? Wątpliwym staje się takie twierdzenie, gdy obserwujemy tak często powtarzające się katastrofy żywiołowe. Czy jest to samoobrona, czy odwet przyrody? Raczej może nieudolność zarozumiałego człowieka wobec jej potęgi. Często drobne stworzonka umieją sobie lepiej radzić z przyrodą. Przypatrzmy się tylko jedwabnikowi, jak z liści morwowych wytwarza przedzę jedwabną, materiał, którego człowiek swoją techniką dotąd w tej jakości wytwarzać nie potrafił. Wielkim więc nazwać można sukcesem, że udało się wyzyskać bezpośrednio właściwości delikatnych włókien morwowych, stosując je do wyrobu aromantycznych zwińek Morwitan. Surowiec ten zapewnia dużą elastyczność i delikatność zwińkom Morwitan i potęguję ich samospalność, chroniącą palacza przed zabójczym tlenkiem węgla. Dużo pracy i wysiłku kosztowało, zanim człowiek doszedł do wykorzystania tego daru przyrody. Nie dziwnego więc, że tajemnica fabrykacji zwińek Morwitan jest ściśle strzeżona i prawnie chroniona.

Propagandowe skoki spadochronowe.

Zarząd obwodu miejskiego LOPP, za wiadomiami zainteresowanych, że celem zainicjowania szerokich rzesz społeczeństwa sportem spadochronowym organizuje w niedzielę, dnia 25 bm. od godz. 14.30 propagandowe skoki spadochronowe dostępne dla wszystkich. Wieża spadochronowa znajduje się na boisku sportowym Szkoły Podchorążych dla Podof. koło lasku Gdańskiego. Normalna opłata za skok dla dorosłych wynosi 50 gr, dla członków LOPP 30 gr, młodzież płaci 30 gr, a członkowie LOPP 15 gr. Zarząd obwodu miejskiego LOPP prosi o liczne przybycie.

Zbiórka w niedzielę 25 bm. bezpośrednio przy wieży spadochronowej.

Bilety klasy 3 nie upoważniają do przebywania w przedsiódkach kl. 2-iej

W związku z częstymi sporami o to, czy przedsiódki łączące dwa przedziały drugiej klasy w pociągach elektrycznych należy uważać za trzecią klasę, czy też za drugą, Ministerstwo Komunikacji wyjaśnia, iż można się w nich zatrzymywać jedynie za okazaniem biletów 2 klasy. Natomiast przedsiódki, łączące przedziały 3 kl. z przedziałami 2 kl. należy uważać za przedsiódki 3 klasy. W związku z tym podróżni proszeni są o zastosowanie się do ustalonego porządku, gdyż wsiadanie z biletami 3 klasy do przedsiódków 2 klasy nie tylko narusza przepisy o użyciu właściwej klasy, lecz również budzi protesty u podróżnych nabywających bilety 2 klasy.

— **Nowe gimnazjum męskie w Bydgoszczy.** Dla ułatwienia pracy Dyrekcji nowego gimnazjum postanowiono, aby zainteresowani rodzice natychmiast zgłosili się u sekretarza p. Schuberta, ul. Śląska 9 m. 1, z podaniem o przyjęciu wraz z zaświadczeniem złożonego egzaminu wstępnego do gimnazjum w terminie do dnia 27 bm.

Humor i anegdota.

PODEJRZANE.

— A więc zabraniam panu pić, palić i grać w karty.
 — Panie doktorze, czy tu czasem przede mną nie była moja żona?

DOSKONAŁA ŻONA.

— Czy to prawda, żeś się ożenił ze swoją gospodynią?
 — Prawda.
 — Dobrze ci z nią?
 — Świetnie. Powiadają ci, zachowuje się ciągle tak, jak gdyby się obawiała, że jej wymówię od pierwszego.

NOWOBOGACCY W LESIE.

— Popatrz-no, stara, co za las. Drzewa, jak słonie i ten zapach aro... aro... jak się to taka cholera nazywa... aha, wiem już i ten zapach arytmetyczny.

GDZE BIGAMIA?

Hrabia Pételka udał się do biura pośrednictwa małżeństw.
 — No, czy ma pani dla mnie już coś odpowiedniego?

— Owszem, panie hrabio... Mam dla pana hrabiego, można powiedzieć, cały bukiet. Ale szczególnie polecam do wyboru dwie Amerykanki... Obydwie chcą wyjść za mąż za arystokratę. Jedna jest wdową i posiada w majątku milion dolarów, druga jest sierotą i posiada pół miliona dolarów...
 — Doskonale! — odpowiada hrabia. — Biorę obydwie!..
 — Ależ, panie hrabio... Jaktó obydwie!..
 — Przecie to byłaby bigamia!..
 — Nonsens!.. Gdzie bigamia?... Z wdową żenię się, a tę sierotę adoptuję!

POMYLKA.

Spluwaczynski spotyka Flircikowskiego:
 — Skąd masz to podbite oko?
 — Skąd? Czy pamiętasz tą przystojną brunetkę, którą uważaliśmy za wdowę?
 — Pamiętam.
 — No to ona nie jest wdową...

AKCJA ODDŁUŻENIOWA.

Do bankiera N... podchodzi w kawiarni aktor S...
 — Drogi dyrektorze, niech mi pan pożyczycy trzy tysiące złotych!
 — Na co panu tyle pieniędzy?
 — Chcę spłacić moje długi i raz na zawsze mieć z nimi spokój!

POST FACTUM.

Mówią, że po pełnych emocjach chwilach wyboru i koronacji króla, obecnie cyganów ogarnął kociokwiek.

ŚRODEK NA BEZSENNOŚĆ.

— I cóż pan robi, aby się wyleczyć z bezsenności?
 — Mam zawsze pod ręką butelkę dobrej wódki.
 — Ach, czyż wódka ułatwia zasypianie?
 — Nie, ale uprzyjemnia godziny czuwania.

ZAMÓWIENIE.

Kelner przyjmuje zamówienia dwóch gości:
 — Proszę o befsztyk — zamawia pierwszy gość, a drugi dodaje:
 — Dla mnie smaczny befsztyk.
 — Raz befsztyk! Raz smaczny befsztyk!
 — rzuca kelner w okienko kuchni.

I MY BYLIŚMY MŁODZI.

— Czy nie należałoby temu młodemu człowiekowi, który jest u Zosi, powiedzieć, by sobie już poszedł... Minęła jedenasta...
 — Ludwiku, pamiętaj, że i my byliśmy młodzi...
 — Masz rację. Wyrzucę go natychmiast!

TROSKLIWA MAŁŻONKA.

— Zoneczko, czy przygotowałaś mi wszystko na bankiet?
 — Wszystko, kochanie! Frak, koszule, lakiery i krople na zastrzenie apetytu.

Działanie strzału startowego na biegaczy w Chicago.

SPORT

Polska prowadzi 1:0 z Włochami. Wittmann pokonał Quintavallę, a Hebda prowadzi z Palmierim.

Warszawa. W piątek rozpoczął się w Warszawie na centralnym korcie Legii mecz tenisowy Polska — Włochy o puchar środkowej Europy. Pierwszego dnia rozegrano tylko jeden mecz Wittman — Quintavalla, wygrany przez Wittmana po zażartej walce w czterech setach 2:6, 7:5, 13:11, 6:1. Drugi mecz Hebda — Palmieri został przerwany z powodu późnej pory przy stanie 6:1, 4:6, 7:5 dla Hebdy.

W pierwszym meczu Quintavalla okazał się młodym graczem o wspaniałym serwisie, doskonałym smeczem i wielkiej szybkości. Włoch przegrał jedynie wskutek swego nieopanowania. Wittman walczył niesłychanie ambitnie i był znacznie regularniejszy od Włocha.

Bardzo emocjonujący przebieg miał drugi mecz Hebda — Palmieri. W pierwszym secie, wygranym zdecydowanie przez Hebde, Polak gra bezbłędnie. Palmieri jest zupełnie bezsilny i seta oddaje prawie bez walki. Drugi set miał już zupełnie inny charakter. Walka toczy się o każdą piłkę. Na ogół Palmieri w tym secie był regularniejszy i lepszy od Hebdy. W ostatnim secie Hebda znowu przejmuje inicjatywę i seta rozstrzyga na swoją korzyść. Ze względu na spóźnioną porę, dokończenie spotkania odbędzie się dziś, w sobotę, o godz. 15. Po dokończeniu meczu Hebda — Palmieri odbędą się dwie gry podwójne.

Po pierwszym dniu Polska prowadzi 1:0.

Walasiewiczówna wyrównuje rekord światowy na 50 m. Start najszybszej kobiety świata w Toruniu.

Toruń, 24. 7. Na stadionie miejskim w Toruniu odbyły się w dniu wczorajszym propagandowe zawody lekkoatletyczne z udziałem najszybszej kobiety świata Polki Walasiewiczówny oraz najlepszych zawodniczek i zawodników Pomorza. Publiczności zgromadziło się ok. 2500. Zawodom przyglądał się p. wicewojewoda pomorski Szczepański.

Wyniki zawodów przedstawiają się następująco:
 50 m: 1) Walasiewiczówna w czasie 6,4 (rekord światowy wyrównany), 2) Książkiewiczówna — 7 sek., 3) Gawrońska.
 100 m — z wyrównaniem 8 m: 1) Walasiewiczówna 11,8 sek., 2) Książkiewiczówna 11,9 sek.
 100 m panów — z wyrównaniem 5 m: 1) Dunecki 11 sek., 2) Kurtz, 3) Kulecki.
 200 m panów — z wyrównaniem 10 m:

1) Dunecki 22,7 s., 2) Kurtz, 3) Stolkiewicz.
 500 m panów: 1) Szymański 16:02,2 sek., 2) Szyperski (KPW Pomorzanie) 16:03, 3) Polniński.
 Skok wzwyż: 1) Tolkmitówna (Grudź.) 137 cm, 2) Stawska (KPW Toruń) 135.
 Skok w dal: 1) Walasiewiczówna 5,78, 2) Książkiewiczówna 4,70.
 Dysk: Gackowska (Sokół Grudziądz) — 38,18 m (nowy rekord Pomorza), 2) Książkiewiczówna (KPW Toruń) 29,75.
 Na boisku zainstalowano mikrofon Polskiego Radia. Walasiewiczówna w udzielonym wywiadzie przed mikrofonem b. pochlebnie wyraziła się o naszej mistrzyni Książkiewiczównie, przy czym zaznaczyła, że osiągnęła ona niewątpliwie świetniejsze wyniki, gdyby... była wyższa o 10 cm. Organizacja zawodów dobra.

POMAGAJCIE ORGANIZMOWI ZWALCZYĆ CHOROBY STOSUJĄC ZIOŁA Dra BREYERA

PROGRAMY RADIOWE

Niedziela, 25 lipca

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI.

8,00: Sygnał czasu i pieśń „Nie opuszczaj nas”. 8,03: Dziennik poranny. 8,15: Audycja dla wsi. 9,00: Transmisja z obozu harcerskiego w Sierakowie (przez Poznań). 11,00: Orkiestra Marka Webera i soliści w repertuarze operetkowym (płyty). 11,57: Sygnał czasu. 12,03: Wśród jezior i rzek: Poranek muzyczny w wyk. Symf. Ork. Wileńskiej pod dyr. Cz. Lewickiego z udziałem O. Olginy (śpiew). 13,00: Przegląd kulturalny. 13,10: Koncert rozrywkowy w wyk. Zespołu J. Stejna z udziałem Chóru Orlanda. 14,40: Audycja dla dzieci. 15,00: Audycja dla wsi. 16,00: Tańce. Wykonawcy: Chór solistów przy Konserwatorium P. T. M. pod dyr. J. Kłaczkowskiego i Z. Szafrańowej — fort. (ze Lwowa). 16,30: Gra E. Fischer (płyty). 17,00: Powszechny Teatr Wyobraźni: słuchowisko „Koncert” — komedia A. Fredry. 17,30: Reportaż z życia. 18,00: Koncert rozrywkowy dla dzieci i młodzieży w wykonaniu Małej Orkiestry P. R. pod dyr. Zdz. Górzynskiego, L. Szczepańskiej (sopr.), Kondrana Baffy, B. Dardzińskiego (recytacje) i St. Witasa (tenor). Transmisja z Ogródu Ujazdowskiego w Warszawie. 18,55: Charbin dziś a przedwczoraj — felieton (ze Lwowa). 20,00: Trans. fragm. międzynarodowego meczu tenisowego Polska—Włochy, o puchar Środkowej Europy. 20,15: Letnia impresja (płyty). 20,35: Program na jutro. 20,40: Przegląd polityczny. 20,50: Dziennik wieczorny. 21,00: „Dziwy w Kaczanowie” — oryginalna komedia muzyczna (ze Lwowa). 21,40: Wiadomości sportowe ze wszystkich Rozgłośni P. R. 22,00: Recital skrzypcowy St. Frenkla. Przy fort. prof. L. Urstein. 22,30: Pieśni Roberta Schumanna — (śl. polskie G. Wolffa) w wyk. E. Szumpicha (tenor), przy fort. T. Ryder (z Łodzi). 22,50: Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, przegląd prasy i komunikat meteorologiczny.

PROGRAM LOKALNY.

Toruń. 8,35: Audycja dla wsi. 8,55: Program na jutro. 10,30: Orkiestra M. Webera i soliści w repertuarze operetkowym (płyty) z Warszawy. 11,00: Muzyka (płyty) z Warszawy. 13,00: „Z pomorskiej półki książkowej” — przegląd wydawnictw. 14,40: „Dzieci nad morzem”, felieton. 16,30: „Dolce far niente” w niedzielę popołudnie (płyty za płytą). 20,00: Recital śpiewaczy Anny Velledy-Roguskiej (ze studia w Bydgoszczy). Przy fortepianie Jerzy Sillich. 1. Dupare; Phidyale. 2. Korngold; Pieśń z op. „Zamary gród”. 3. Dworzak; Pieśń z op. „Rusałka”. 4. Ravel:

Zaczarowany flet. 5. Cl. Debussy: L'enfant prodigue. 6. P. Czajkowski: Kolysanka. 20,25 Gawęda warmińska. 21,40: Wiadomości sportowe ze wszystkich Rozgłośni P. R. 23,00: Koncert życzeń — radiosłuchacz ma głos.

ZAGRANICA.

Droitwich. 19,00: Muzyka kameralna. Hilversum I. 19,55: Koncert symfoniczny. Radio-Romania. 19,40: Muzyka rozrywkowa. Wiedeń. 19,40: Koncert orkiestrowy. Bruksela Franc. 20,00: Muzyka salonowa. Frankfurt. 20,00: Wesoły wieczór niedzielny. Królewiec. 20,00: Koncert orkiestrowy. Lipsk. 20,10: Koncert rozrywkowy. Luksemburg. 20,00: Muzyka lekka. Lahti. 21,25: Muzyka rozrywkowa. Sztuttgart. 21,00: Muzyka lekka i taneczna. Tallin. 21,05: Muzyka jazzowa. Wiedeń. 21,45: Koncert wieczorny. Deutschlandsender. 22,30: „Prosimy do tańca”. Hilversum I. 22,50: Muzyka taneczna. Tuluza. 22,20: Koncert rozrywkowy. Budapeszt. 23,00 Koncert. Kopenhaga. 23,00: Muzyka taneczna. Mediolan. 23,00: Muzyka taneczna. Radio-Paris. 23,00: Muzyka taneczna. Sztuttgart. 24,00: Koncert nocny.

Poniedziałek, 26 lipca

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI.

6,15: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”. 6,18: Gimnastyka. 6,38: Muzyka (płyty). 7,00: Dziennik poranny. 7,10: Muzyka (płyty). 11,57: Sygnał czasu. 12,03: Dziennik południowy. 12,15: Walczmy z chorobami zakaźnymi — pogad. dla gospodyń wiejskich. 12,25: Muzyka (płyty). 12,40: Od warsztatu do warsztatu: Polscy wiklinarze (ze Lwowa). 15,45: Wiadomości gospodarcze. 16,00: Jak się oswaja dzikie zwierzęta — pogadanka dla starszych dzieci. 16,15: Z mego ogródka — Pieśni w wyk. H. Zboińskiej-Ruszkowskiej. Akomp. W. Geiger (z Krakowa). 16,45: Mistrz wszelkich tajemnic — Paracelsus — felieton (z Poznania). 17,00: Koncert rozrywkowy w wyk. Małej Orkiestry P. R. pod dyr. Zdz. Górzynskiego. 17,50: Gruszkowa — pogadanka. 18,00: Program na jutro. 18,05: Melodie z amerykańskich filmów rewiowych (płyty). 18,50: Pogadanka aktualna. 19,00: Audycja strzelecka. 19,40: O znaczeniu pływania dla kobiet — pogadanka sportowa. 19,50: Wiadomości sportowe. 21,00 Wiązanka melodii R. Stolja (z Poznania). Wyk. Ork. Rozgłośni Poznańskiej pod dyr. F. Kowalika, W. Krzyżanowska-Zakowska (sopran), F. Kurowiakówna (mezzosopran), męski i żeński kwartet wokalny, J. Kreglewski — gwizd, J. Bieńkowski — tenor, W. Szpinger — kuplety. 20,45: Dziennik wieczor-

Mistrz świata w florecie.

Mistrzostwo szermiercze świata w florecie zdobył Włoch Marzi podczas turnieju, odbytego w Paryżu. Drużyna włoska zdobyła też drużynowe mistrzostwo świata w florecie, bijąc w finale Francję. Trzecie miejsce zajęła Austria, czwarte Niemcy.

DŁACZEGO BELGWIE WYCOFALI SIĘ Z „TOUR DE FRANCE”.

Paryż. Francuska prasa sportowa została poważnie zakłopotana z powodu pożałowania godnych zajęć w Bordeaux, które spowodowały wycofanie się z „Tour de France” wszystkich kolarzy belgijskich.

Początkiem zajęć było ukaranie faworyta biegu, Francuza Lapebie, przez komisarza sportowego biegu (narodowości belgijskiej), który karę nałożył w wyniku niedopuszczalnej pomocy, udzielanej temu zawodnikowi przez publiczność — w formie dożywiania w drodze i popychania na trudniejszych partiach trasy.

Kiedy ekipa francuska przybyła do Bordeaux, skąd pochodzi Lapebie, miejscowa publiczność poinformowana o ukarananiu tego zawodnika przez komisarza belgijskiego, obrzuciła kolarzy belgijskich kamieniami, zgniłymi pomidorami itd. Komisarza sportowego usiłowano niemal złinczować, a jednego z zawodników belgijskich policja uchroniła przed atakami publiczności.

Wobec tej sytuacji zarówno kolarze belgijscy, jak sprawodawcy belgijskich czasopism, postanowili wycofać się z biegu i w dniu 22 bm. wyjechali z Bordeaux koleją do Belgii.

PROGRAM LOKALNY.

Toruń. 12,15: Pogadanka dla gospodyń wiejskich, z Warszawy. 12,25: Muzyka (płyty). 13,00: Koncert rozrywkowy (płyty). 15,00: Pieśniarze Paryża (płyty). 15,40: Wiadomości z Pomorza. 18,00: Pogadanka aktualna. 18,10: Z utworów J. Haydna (płyty). 18,40: Program na jutro. 18,45: Wiadomości sportowe z Pomorza. 22,00: Recital fortepianowy Stanisława Niedzielskiego. 22,35: Fragmenty ze Suiity „Piękne dziewczę z Perth” (płyty) z Warszawy. 23,00: Tańczymy — płyta za płytą.

ZAGRANICA.

Hilversum I. 19,55: Koncert symfoniczny. Lipsk. 19,45: Wesoła aud. urlopowa. Monachium. 19,00: Wesoły wieczór tańca i romantyki. Sztokholm. 19,45: Muzyka rozrywkowa. Deutschlandsender. 20,10: Koncert kameralny. Lille. 20,30: Koncert symfoniczny. Londyn Reg. 20,45: Muzyka tan. Mediolan. 20,40: Muzyka rozrywkowa. Radio-Paris. 20,45: Koncert symfoniczny. Saarbruecken. 20,10: Muzyka taneczna. Bruksela Flam. 21,00: Koncert symfoniczny. Lipsk. 21,10: Koncert wieczorny. Luksemburg. 21,00: Koncert gólowy Mediolan. 21,00: Walce i marsze. Rzym. 21,00: Koncert symfoniczny. Budapeszt. 22,00: Koncert ork. op. Deutschlandsender. 22,30: „Nocna muzyka”. Kolonia. 22,30: Muzyka lekka i taneczna. Wiedeń. 22,20: Muzyka taneczna. Budapeszt. 23,25: Muzyka cygańska. Deutschlandsender. 23,00: Muzyka lekka i taneczna. Droitwich. 23,00: Muzyka taneczna. Kopenhaga. 23,00: Muzyka taneczna. Frankfurt. 24,00: Koncert nocny.

Ważniejsze audycje Rozgłośni Pomorskiej w Toruniu.

W poniedziałek o godz. 18,00 inż. Andrzej Mikiewicz opowie radiosłuchaczom o tegorocznych żniwach na Pomorzu. Pogadanka ta zorientuje radiosłuchaczy zarówno co do obfitości zbiorów jak również czynników, które wywarły wpływ na tegoroczne plony. **O godz. 22,00** wystąpi przed mikrofonem toruńskim znakomity pianista, bydgoszczanin Stanisław Niedzielski, znany ze swej wirtuozowskiej gry w kraju i zagranicą. Niewątpliwie niezwykle ta atrakcja ściągnie do głośników wszystkich wielbicieli utalentowanego pianisty. Na program recitalu złoży się: Karnawał — Roberta Schumanna i Manuela de Falla — Andaluzyja i Taniec ognia.

KINO REWIA

Po raz pierwszy w Bydgoszczy
Wielki imponujący
podwójny program!

W walce z caratem 4 1/2 muszkietierów

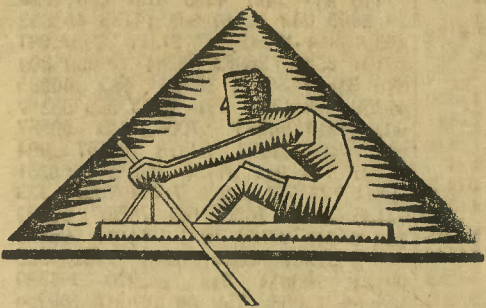
emocjonująca wizja walki caratem.

4 1/2 muszkietierów

aroywesola komedia wiedeńska

Szöke Szakall

Dodatek PAT' A.

Wszechpolskie REGATY

o mistrzostwo Polski w Bydgoszczy
31 lipca i 1 sierpnia 1937 r.
Tor regatowy w Łęgowie.

Grosz szczęścia

kolektury **Konstantego Rzannego w Bydgoszczy**, ul. Gdańska 25 (tel. 33-32) nigdy nie zawodzi a wyjątkowym szczęściem odznaczył się w 4 dniu ciągnięcia 2 klasy b. loterii. Jedyna wielka wygrana tego dnia w wysokości 20.000,— złotych (ogółem jest tylko 5 takich wygranych w całej drugiej klasie) przypadła losowi nr 129047 kolektury K. Rzannego. Jest to wyjątkowy triumf tej kolektury, która mimo skromnej ilości sprzedawanych losów dość często może się poszczycić wielkimi wygranymi.

Jest to jedna z tych wygranych, co do których nie ma najmniejszej wątpliwości, że los szczęśliwy sprzedany został w kolekturze bydgoskiej. Tak się szczęśliwie złożyło, że nawet wszyscy posiadacze szczęśliwych cwiartek są obywatelami naszego miasta.

Dodajemy, że jedną ze szczęśliwych cwiartek posiada pomocnik gastronomiczny jednej z pierwszych restauracji bydgoskich, drugą grono urzędników jednej z tut. firm handlowych, a dalsze dwie cwiartki są w posiadaniu znanych kupców bydgoskich.

Wyciecie szyby w oknie restauracji.

Do awantury doszło ostatniej nocy przed lokalem **Jakoblewa** na ul. Jezuickiej. Pewna pijana „córa Koryntu“ nogą uderzyła w wielką szybę okna wystawowego restauracji i rozbiła ją kompletnie. Skutkiem tego właściciel lokalu poniósł wielką szkodę.

— **Cześć zasłużył!** Przez gościnne podwoje domu państwa **Wojciechowskich** przy ulicy Pomorskiej przewinął się dnia 22 bm. kilkadziesiąt osób, które przybyły z życzeniami dla zaszczytnie znanej firmy i jej seniora-założyciela. Telegramy gratulacyjne nadeszły m. in. pan starosta **Suski**, p. wiceprezydent miasta **Spikowski** — w imieniu magistratu, ksiądz **dziekan Stepczyński** (znajdujący się w domu wypoczynkowym na Helu), zarząd **Izby Rzemieślniczej i inni** życzliwi. Po nabożeństwie odprawionym w kościele **Najsw. Serca Jezusowego** udały się delegacje do mieszkania państwa **Wojciechowskich**. Jako pierwszy przemówił tutaj w imieniu duchowieństwa **ks. mansonarz Rólski**. O zasługach budowniczego **p. Józefa Wojciechowskiego** dla sprawy polskiej w Bydgoszczy mówił **p. redaktor Jan Teska**, wspominając też o tym, że jubilat w 1907 r. kładł fundament w drukarni **„Dziennika Bydgoskiego“**, którego wydawnictwo równie wytrzymało 30 lat w znoej służbie. Członkowie zarządu **Związku Rzemieślników-Chrześcijan pp. Godek, Jakubowski i Kaszubowski** wręczyli **radcy Wojciechowskiemu** dyplom uznania. Piękne upominki złożyli **pp. Józefowicz i Woźniak** od cechu mistrzów murarskich, **p. K. Kujawski** — od bractwa kurkowego, **p. Budziński** — od przemysłowców. Państwo **Wojciechowscy** byli wzruszeni tytuł dowodami przyjaźni. Jubilat opowiedział zebrany, jak to „in illo tempore“ bywało. Po wybudowaniu przezeń szluzu miejskiej, regencja królewska chciała zlecić **p. Wojciechowskiemu** wzniesienie VII i VIII szluzu na kanale, stawiając za warunek, aby zmienił swoje nazwisko na „**Wenzel**“. Nagabywany odrzekł stanowczo, że nazwiska ani wiary swoich ojców się nie wypyrze za żadne skarby. Tacy twarzą są Pomorzanie.

— **Dom Spedycyjny firmy Wl. Poczekaj** przejął nowy właściciel **p. Alojzy Wolkowski** z Inowrocławia, absolwent Akademii Handlowej w Poznaniu. **P. Wolkowski** jest bratem właściciela największego przedsiębiorstwa spedycyjnego w Inowrocławiu. Na tej placówce współpracował przez 12 lat, daje to więc gwarancję jak najlepszego załatwienia wszelkich zleceń danych firmie. Dysponuje wielkim taborem konnym i specjalnymi samochodami szczególnie krytycznymi, wyszczelnionymi do zamiejscowych przepraw. Nowemu właścicielowi na nowej placówce „**Szczęście Boże!**“ (14614)

— **Polska Agencja Telegraficzna**, Oddział w Bydgoszczy, ul. Gdańska 22 zawiadania, że od dnia 23 bm. przyjmuje interesentów od godz. 9—15, zaś w soboty i dni przedświąteczne od godz. 9—14.

Święto ułanów bydgoskich.

Bydgoszcz kocha wszystkich żołnierzy, otacza szczerym uczuciem całą armię, ale ma też w sercu osobny kącik dla swoich, „białych“ ułanów — tych najwspanialszych spadkobierców tradycji polskiego rycerstwa.

Ułani — to słowo ma jakiś szczególny dźwięk w uszach każdego Polaka, tym bardziej, gdy jest reprezentowane przez tak świetny pod każdym względem pułk, jak ten, z którym Bydgoszcz od lat już miała sposobność się zżyć.

Ułani bydgoscy są chlubą Bydgoszczy. Okryli sławą swój sztandar w czasie wojny, w czasie pokoju przodują we wszystkich dziedzinach. To też w dorocznym święcie pułkowym ułanów bierze udział całe społeczeństwo bydgoskie, dzieląc z nimi ich radość. W święto ułanów Wlkp., które odbywa się dziś, w sobotę i jutro w niedzielę 25

bm., płyną ku nim najserdeczniejsze życzenia.

Bydgoski pułk ułanów wielkopolskich niech żyje!

Ułani są pod szczególną opieką społeczeństwa powiatu bydgoskiego. To też dar powiatu na Fundusz Obrony Narodowej zostanie w dniu święta złożony ułanom, również powiatowe koło Białego Krzyża wręczy im — radioaparata. Poza tym dzięki Białemu Krzyżowi w dwudniowych uroczystościach weźmie udział młodzież szkolna z **Koronowa**, która w imieniu młodzieży powiatu złoży wieniec na grobie poległych ułanów.

Młodzież szkolna z **Koronowa** przyjeżdża już dzisiaj i będzie zakwaterowana w schronisku **P. T. K.**

Tylko jeszcze przez kilka dni

w bieżącym miesiącu

można odnowić przedpłatę

za „Dziennik Bydgoski“ na miesiąc sierpień względnie sierpień i wrzesień.

Prenumeratę przyjmują listowi i urzędy pocztowe oraz wszystkie agentury „Dziennika Bydgoskiego“.

Kronika żałobna.

Ś. P. PROF. STANISŁAWA GROMADZKA.

Obecne wakacje zapiszą się czarną kartą w życiu bydgoskiego świata pedagogicznego. Niedawno optakaliśmy zgon wielkiego przyjaciel młodzieży ś. p. prof. **Włodzimierza Męcińskiego**, a dziś już nowy cios wyszczębił szeregi nauczycielskie.

Po długiej i ciężkiej chorobie dnia 22 bm. na skutek skrzepu poodparacyjnego rozstała się z tym światem ś. p. **Stanisława z Szabliskich Gromadzka**, profesor Państwowego Gimnazjum im. **Marszałka Piłsudskiego** w Bydgoszczy. Z głęboką kulturą wyniesioną z rodzinnego, kresowego domu i zachodnio-europejskim wykształceniem (Drezno, Paryż) łączyła ś. p. prof. **Gromadzka** serdeczne umiłowanie młodzieży i to właśnie było podstawą jej pracy wychowawczej. Dlatego też czy dawniej w Ostrowie wielkopolskim, czy ostatnio od lat 8 w Bydgoszczy, miała zawsze z sobą szczerze uczucia młodzieży, dla której z całym oddaniem Swe sterane siły poświęcała. Młodzieży służyła z nakazem serca nie tylko w szkole, jej troskliwej opiece dużo zawdzięczają drużyny harcerek: czwarta i piąta, dla których była prawdziwą matką.

Mimo ciężkiego trudu nauczycielskiego pracowała ohoźnie i wydawniczo w organizacjach społecznych, brała żywo, z entuzjazmem dla wszystkiego, co piękne, wynikające, udział w życiu kulturalnym i artystycznym miasta. Ś. p. prof. **Gromadzka** pozostawiła po sobie pamięć oddanej młodzieży wychowawczyni, dobrego, kryształowego charakteru, człowieka. Cześć jej drogiej, świetlanej pamięci!

— **Dyrekcja Państwowego Gimnazjum im. Marsz. Piłsudskiego** zawiadania młodzież oraz członków **Koła Rodzicielskiego**, że pogrzeb ś. p. prof. **Gromadzkiej Stanisławy** odbędzie się z kaplicy szpitala powiatowego (ul. **Pierackiego**) w poniedziałek, **dnia 26 bm. o godz. 16-ej**. Dyrekcja prosi o jak najliczniejszy udział w pogrzebie.

Zanieczyszczona Brda przykry sprawia widok.

Już od dłuższego czasu zauważyć można w godzinach przedpołudniowych i południowych brzydka pianę spływającą na powierzchni **Brdy**. Jaki to przykry widok dla każdego dumnego ze swej pięknej rzeki bydgoszczanina, co dopiero pomyśli sobie turysta przyjeżdżający do Bydgoszczy. Dawniej tego nie było, ażeby fabryki wszystkie nieczystości chemiczne odprowadzały do rzeki. Trzeba z tym raz na zawsze skończyć. Może zainteresują się tym odnośne władze i zwrócić zanieczyszczającym rzekę

uwagę, że rzeka nie jest ściekiem dla wszelkiego rodzaju brudu. Tym bardziej teraz w okresie zbliżającego się „tygodnia Bydgoszczy“ konieczne jest wydanie bezwzględnie zakazu odprowadzania nieczystości rzeką. **Brda** musi być czysta.

Butelką na policjanta.

Podczas wylegitymowania przez policjanta pewnego kupca-drogerzysty, który poza przepisnymi ustawą godzinami miał skład otwarty, wtrącił się niepotrzebnie właściciel przedsiębiorstwa przewozowego **Władysław Oźmiński** (Rycerska 5), obrażając w ordynarny sposób policjanta. Mimo, że starszy, zrównoważony policjant **p. Antoni Stachowiak** (Toruńska 84) zachowywał zupełny spokój, awanturnik później jeszcze butelką ugodził w czoło policjanta, na szczęście nie raniąc go poważnie. Gdy **Oźmiński** drugi jeszcze wymierzył chciał cios, policjant zręcznym ruchem ręki przeszkodził napastnikowi. Spisano protokół i sprawę skierowano do sądu. Za czynne znieważenie policjanta czeka **Oźmińskiego** surowa kara.

Premiery kinowe.

„ZALOGA“
(Kino „Kryształ“)

Zaloga to pilot i obserwator, stanowią jedno. Jeśli sympatyzują ze sobą, lecą w bój z uśmiechem, zwyciężają lub giną po bohaterku. To chcieli podkreślić Francuzi w swym filmie i pokazać romantyzm, cechujący twórczość filmowa. Niewiele, a nawet rzadko oglądamy ostatnio filmy francuskie, jednak te, które dostają się na polskie ekrany, zaliczyć należy do najlepszych pod względem treści i wykonania. Może ten film otworzy drogę dla innych, dla całej choć niewielkiej w ostatnich latach produkcji francuskiej. „Zaloga“ to krótki romans oficera pilota z żoną starszego od siebie kolegi, lecz tak ujęty, że nikt nie może tej parze kochających młodych ludzi nie zarzucić. Przeciwnie, wzruszają. Wzrusza do głębi los bohaterów wojennych i gra **Annabelli** oraz jej partnerów **Jean Murata, Velon** i innych. Reżyseria, bez uciekania się do efektów wojennych, przeprowadzona została po mistrzowskiu i to właśnie stanowi najwyższy bodaj walor tego obrazu. Pomimo okresu wakacyjnego „Zaloga“ u nas już na premierze przeszła z sukcesem. Nadprogram tygodnik oraz wierzenia i bogi wschodnich ludów.

NIEDZIELA SPORTOWA W BYDGOSZCZY.

W niedzielę, 25 bm. odbędą się w Bydgoszczy następujące imprezy sportowe:

Godz. 8.30 otwarcie przystani wioślarskiej WKS przy ul. Tamka.

Godz. 10.00: mecz juniorów **KS Polonia** i **WKS Gryf** o mistrz. Pomorza na Stadionie Miejskim.

Godz. 17.00: mecz o wejście do **A klasy** Pomorza między **KS Ciszewski** i **KS Brda** na Stadionie Miejskim.

Sprawy sokole.

UWAGA SZACHIŚCI SOKOŁA I.

Dziś, w sobotę (a nie jak podano poprzednio w poniedziałek) o **godz. 19.30 w Sokolinu**, odbędzie się **mecz szachowy** przeciw drużynie repr. Korpusu Podoficerskiego pułku „murwanego“. Mecz odbędzie się na **15 szachownicach**. Upraszam się członków o liczne przybycie. Sympatycy mile widziani.

Sokół I, piłkarze.

W niedzielę 25 bm. odbędzie się mecz towarzyski w piłkę nożną pomiędzy **Sokół I — KS „Swit“** i o **godz. 15-tej** na boisku im. **Świt** w Zbiórka I druż. o **godz. 14.30** na boisku.

Życia Towarzystw.

Niedziela, 25 lipca.

Godz. 8.00: Tow. Czeładzi Kat. przystępuje w **Farze** do wspólnej Komunii św.

— **OPW. „Gwiazda“.** Wycieczka do **Prądów**. Wyjazd przy końcowym przystanku tramwajowym linii **C.**

—

Sekcja Uczennic Handlowych przy Zw. Prac. Kup. podaje o wycieczce krajoznawczej do **Znina i Biskupina** w niedzielę **dnia 8 sierpnia**. Koszty przejazdu **zł. 2.50**, zgłoszenia przyjmuje się w sekretariacie przy ul. **Marsz. Focha** nr **12** w **godz. wiecz.** od **7—8**.

Koło A. S. H. urzęda **dnia 24 bm.** wesoly wieczór połączoney z tańcami w sekretariacie **Koła**. Sympatycy mile widziani. **Początek** o **godz. 20-tej**.

BYDGOSKA GIEŁDA

ZBOŻOWO-TOWAROWA z dnia 23. VII. 37 r.

Zboża

Żyto nowe 15 ton 20,75-21,00-21,00; żyto nowe 45 ton 21,00; żyto nowe 30 ton 20,00; żyto nowe 20 ton 00,00; pszenica 26,75—27,00 owies 23,50—24,00; jęcz. zimowy 19,50—20,00; jęcz. 114—115 f. h. 18,50—19,00.

Przetwory młynarskie.

Nowe standardy: Mąka żytnia gat. I 0—70%, wł. w 32,00—00,00; mąka żytnia 0—82% 21,50—00,00; mąka żytnia razowa 0—95%, wł. w 28,00—00,00; Mąka żytnia gatunek I 0—65% 34,50—35,00; Nowe standardy: Mąka pszena gatunek I 0—65% 34,50—35,00; mąka pszena gat. II 65—70% 34,50—35,00; mąka pszena gat. III 70—75% 34,50—35,00; mąka pszena gat. IV 75—85% 34,50—35,00; Mąka pszena razowa 0—95% 24,00—25,00; Mąka pszena wywozowa (dla W. M. Gdańska) 42,50—43,50; Otręby żytnie wymiary 16,50—17,50; Otręby pszenne mąki 16,75—17,00; Otręby pszen. średnie 16,75—17,00; Otręby pszen. grube 17,25—17,50; Otręby pszen. jemcz. 17,25—17,50; Kasza jęczm. kraj. wł. w 35,00—36,00; kasza jęczm. pęczak wł. w 35,00—36,00, kasza jęczm. perłowa wł. w 47,00—48,00.

Artykuły strączkowe.

Groch **Wiktoria** 22,00—24,00; groch **Polgera** 22,00—24,00; groch polny 0,00—0,00; wyka 00,00—00,00; peluska 00,00—00,00; łubin niebieski 16,25—16,30; łubin żółty 16,50—17,00; seradela 00,00—00,00

Nasiona.

Rzepak zimowy bez worka 44,00—45,00; rzepak zimowy bez worka 41,00—42,00; mak niebieski 60,00—62,00; siemę iniane 00,00—00,00; gorczyca 35,00—38,00; koniczyzna 60,00—62,00; koniczyzna 00,00—00,00; koniczyzna biała 00,00—00,00; koniczyzna czarna 00,00—00,00; koniczyzna czarna 97% 00,00—00,00.

Artykuły pastwne.

Makuch iniany 22,75—23,25; makuch rzepakowy 17,25—17,75; makuch słonecznicowy 40,40; 00,00—00,00; sruć soja 23,00—23,50; wtyłki suszone 0,00—0,00; ziemniaki pomorskie 0,00—0,00; ziemniaki nadtopione 0,00—0,00; ziemniaki t. st. 0,00—0,00; plaki ziemniaczane 00,00—00,00; siemka żytnia luzem 0,00—0,00; siemka żytnia prasowana 4,00—4,50; siemka nadtopiona luzem 6,25—6,75; siemka nadtopiona prasowana 7,00—7,50

Ogólne usposobienie spokojne.

Ile płacono na targu?

W dniu 24. b. m. płacono ceny następujące: masło wiejskie kg. 2,62; masło mleczarskie 8,00—8,20; jaja 1,00—1,10; twaróg 0,60—0,00; pomidory kg. 0,40—0,00; kalafior 0,15—0,30; cebula 0,20; ogórki 0,10; galarepa 0,15; jabłka 0,40—0,00; gruszkki 0,40—0,60; wiśnie 0,50—0,00; marchew 0,15; ziemniaki 0,09—0,12; za drób: kurczęta 0,80—1,50; kury 1,50 do 2,50; kaczki 2,00—3,00; gęsi 3,00—4,00; indyki 3,00—4,00; gólabki para 0,80—0,00; mięso: kotlet wieprzowy kg 2,00; boczek 1,70; wolowe bez kości 1,40; z kości 1,20; skopowe 1,40; od łopatk 1,20; cielęcina 1,10—1,20; słonina 1,80; smalec 2,50; smalec wędz. 0,00; sadio 2,10; ryby: kg. sandacek 0,00—0,00; karasie 1,80—2,00; liny 1,80—2,00; węgorze 2,00—2,40; węgorze wędz. 0,00—0,00; płotki, 0,00—0,60; leszcze 1,20—1,60; szupaki 2,00; do 2,40; karpie 0,00—2,60; okonie 1,20—1,80; raki kopa 4,00—10,00.

Bank Polski płacił w dniu 24. 7. 1937 r.

dolary amerykańskie	5,27
dolary kanadyjskie	5,26
fundy szterlingów	26,24
franki szwajcarskie	121,03
franki francuskie	19,70
belgi belgijskie	88,90
liry włoskie	22,30
floreń holenderskie	291,50
korony czeskie	17,50
szylingi austriackie	98,50
marki niemieckie	139,50

Tabela loterii

4-ty dzień ciągnięcia 2-e klasy 39-ej Loterii Państw.

I i II ciągnięcie Główne wygrane

Stają dzienna wygrana 5.000 padła na nr. 10447

10.000 zł.: 37558 39481
2.000z l.: 139611
1.000 zł.: 81773 96356 113839 124605

500 zł.: 16683 89373 158758
400 zł.: 10215 40644 52444
80240 82612 89053 96118 97121
135766 137425 160356 169581
170536

250 zł.: 3697 18925 29267 44088
46689 86272 89653 109337 113867
121294 123009 124468 131592
135488 147724 166110 167607
179469 190039 193328

Po 200 zł.: 4721 8925 18519
18609 25750 34568 42454 45706
53111 81041 84055 113007 113937
114643 116219 116809 127433
146912 173981 180324 190103

Wygrane po 150 zł.

87 668 736 993 100296 438 2283
367 3394 466 4718 5042 476 753
6568 7282 849 8338 9092 301 10801
11500 12018 141 365 13280 601
14224 15241 642 767 16165

20183 783 22141 23126 350
24442 25803 27129 55 227 82 643
29080 374 30272 332 660 31281 573
930 32592 702 997 34953 36752 64
805 37081 165 398

38554 720 876 911 39300 999 40021
123 619 41030 470 42290 95 324 534
638 783 44131 84 431 45917 46324
47149 384 423 48394 436 582 986 49505
896 50159 67 312 32 871 990 54039 70
567 55299 704 56609 57238 58207
59075 226 536 60650 63 61040 156 337
62053 137 236 417 723 61 63416 31
53 607 64495 740 65306 520 67032
126 68159 459 69 475 70862 972 78
71893 72920 73022 446 906 74098 202
424 725 32 75643

98076 78381 729 54 80298 621
81277 372 978 82379 83047 969
84142 398 852 73 85242 428 86308
786 868 923 87418 839 88085 645
89093 97 141 329 92408 846 902
93866 94568 868 95668 783 55 96
099 249 744 97600 98174 527 897
99489 730 100540 101126 853
102092 767 103016 482 669 104055
208 576 606 950 105093 307 582
683 106227 542 108770 109251
110262 446 111199 913 112091 410
18 113151 594
114166 958 116725 117647
118301 423 503 119571 793 120116

432 121381 769 122235 124761
125806 126549 703 916 127715 855
128716 129058 375 636 703 81 809
130668 131109 595 767 132023 93
100 799 887 922 133199 226 53 421
134157 135342 63 813 137316 584
148345 139077 107 140998 142156
143272 144158 431 864 146252 916
147092 206 607 148921 149234 300
523 78 602 150393 427 742 151173
662

153238 956 154171 410 524 155103
712 884 157335 606 827 158225 489
662 159270 400 565 843 161062 70
162573 173217 766 164112 435 853 90
165101 166133 167980 168741 69235
725 170050 231 666 932 171805 172754
918 173622 825 96 174301 821 175154
378 785 176017 177415 679 998
178209 655 179098 833 180055 161 446
5 50 570 181476 182390 561 183436
643 996 184272 936 186318 187112
188025 685 189669 792 985 190500
191037 627 192572 193731 802 194139
752.

Wygrane po 50 zł.

1 71 273 426 682 853 1133 97 505
872 2032 211 3385 759 888 4356 713
81 5116 87 984 6227 59 90 601 833
7192 313 578 8088 91 116 372 79 828
9211 350 457 576 629 791 987

10042 77 601 870 11202 12263 80
528 787 995 13502 54 690 721 14141
421 528 647 757 818 922 15199 314
436 88 16142 34 750 17287 690 18462
20372 808 21058 380 798 874 999

22014 240 618 737 28574 798 962
24004 939 25057 227 94 440 27442
28342 509 91 29011 831 30459 95
31131 366 878 32099 770 864 33417
858 34642 720 36174 688 37552

38011 886 39423 853 40070 82 256
404 567 41309 715 94 42404 43059 429
800 587 44457 540 653 954 45578
46175 399 852 47092 905 48100 71 371
76 462 95 688 811 95 901 49813 50086
223 644 775 51603 894 52745 887 53218
335 432 752 950 54748 55564 774

56137 514 615 863 934 57037 177 820
58286 93 477 671 830 900 59446 63
69162 724 800 61018 286 554 928
62030 268 413 502 63319 683 64100
373 83 577 680 777 65223 325 435 938
60 74 66419 676 68083 112 21 289 919
69731 70273 387 436 651 71039 51 225
72196 281 73407 757 842 74 74112 206
842

76185 306 554 700 861 77079 200
459 73 520 79115 752 80774 862
988 81382 553 82085 232 500 83072
264 599 811 31 84462 85697 942
87053 141 474 655 88082 194 556
89403 719 90 769 91226 513 657
701 934 92161 408 639 750 95
93864 94105 358 452 71 95330 661
828 96846 79 97725 32 98823 976
99124 444 634 740 100675 762 815
101737 869 952 102109 70 471 538

837 57 964 103438 602 951 84
104035 105157 685 106220 343 541
600 756 107484 108447 801 42
109426 545 697 110070 511 34 764
823 33 91 101009 80 613 112253
524 113464 627

114080 115224 412 625 851
116531 716 117813 118508 119267
457 616 952 120307 571 86 121002
370 640 122597 123334 124010 29
458 125768 126062 328 486 558 690
793 869 127313 432 612 965 128728
129152 395 414 549 710 34 130230
131112 387 769 132210 17 565
134002 100 60 319 48 90 135757
136380 557 92 93 137356 758 833
138458 652 139039 905 140202 308
761 141058 142429 821 143006 529
750 836 144555 145542 146534
147753 822 148623 732 149035 300
502 608 781 997 150244 665 801
97 960 151052 380

152801 792 958 153098 284 154074
172 156446 86 157404 670 1589410
159473 943 160174 452 635 776
161744 162110 512 163263 752 164046
165053 213 591 166793 815 166793 85
167047 168467 533 845 168467 845
169394 442 938 170181 278 171522
172433 629 174035 480 175317 634
176125 645 178128 535 179374 665
180724 181161 746 70 182210 861
183571 803 184791 185053 234 186091
187346 495 505 617 992 189052 243
85 677 956 190032 585 191436 623 836
926 192715 881 997 193975 194058 398
425 89 569 664 937.

III ciągnięcie

Wygrane po 150 zł.

1070 3249 5772 803 55 10022 288
990 12025 407 14847 15693 791 18442
19213 75 20223 21883 23503 629
24006 63 29945 30722 311457 32617
36037 303 37579 91 38320 45 696
39528 40447 41052 43708 976 47960
51403 903 55408 739 56482 57594
58504 59250 619 914 60049 120 598
61162 657 63426 67210 493 69175
215 718 70385 737 764 71023 73323
95 846 74019 421 75407 548 76530
77851 553 846 78251 590 80655
86593 879 84451 88036 73 89652
90147 349 92981 94372 678 95693
805 976 97921 98603

100572 866 101107 544 103298
104825 105477 106072 725 108885
109789 110273 618 112878
116930 117020 119383 525 120502
121738 123535 262 124614 125439
126358 127308 944 128355 129015
130528 920 133243 63 634 135520
137393 482 581 138190 846 140732
141006 144533 145798 148066 584
517 149048 890 150810 151269
152456 153025 154532 807 156058 60
411 698 924 157008 422 506 158001
69 529 798 161820 162359 882 164300
165395 166493 168458 169601 868
170129 171490 749 815 26 172284
303 175393 834 55 946 50 177575
178699 179172 720 180264 181208
182245 184088 458 186553 188381

189348 949 190366 193185 194226
117

Wygrane po 50 zł.

311 415 822 1980 96 3612 799 4156
8562 784 10006 11013 56 278 12590
743 13244 311 15017 973 16652 17350
18095 496 521 19769 20725 21841
23746 24042 495 659 27357 479
29841 30739 31018 389 629 32466 855
33491 34594 35153 36151 442 37421
760 38920 39346 40019 478 41087
42625 44621 45023 47499 48804

51100 304 917 52826 53894 54446
55836 53249 57651 67 59855 60582
62 61253 981 6208 335 504 63048 604
970 64045 571 65517 67671 68688
69233 841 71173 808976 72989
73609 74628 928 75099 407 76045
77539 63 761 78552 943 79466 80327
82270 550 839 93 83198 84968 85706
83690 87104 204 305 79 91039 854
94856 96262 493 848 97060 409 52
734 99064 346 840

100410 101237 798 102087 389 517
20 103870 104324 432 875 105263
87 107223 425 936 108376 84 109256
387 110217 455 112503 664 75
113078 675 114830 63 116675 763
117014 118368 119063 122523 12540
90 26235 837 127049 318 407 277
128535 130070 422 533 131447 903
133882 907 134117 299 841 136863
137115 75 138831 923 139601 141438
142 328 508 145979 147339 148343
529 619 149745

156818 151224 153312 877 154162
155235 156786 857 158581 159332
160410 849 161386 931 162060 469
163270 511 753 164074 762 165481
166095 190 889 169142 318 170419
628 998 171307 172452 173669 174994
175567 8989 176584 717 69 177434
178905 180624 182578 895 183217
184195 379 185699 166463 187201
587 618 188152 739 189146 65 190533
199218 193275 194453

IV ciągnięcie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł.
padła na nr. 129047

10.000 zł. na nr. 35925
5.000 zł. na nr. 20051 43943 145944
2.000 zł. na nr. 70607
1.000 zł. na nr. 42815 71421 139308 192876

500 zł. na nr. 53292 93073 96384
100452 153794 177254 184712

400 zł. na nr. nr. 38012 42637
6436 72303 80254 86197 121287
156510 156973 162953

250 zł. na nr. nr. 11795 20442 27941
39255 56491 76893 89954 105926
107489 127050 135184 144599 147156
178235 18531)

200 zł. na nr. nr. 411 10885 11505
18811 22319 26155 33355 40727 56116
64685 68074 78682 82112 86887 113028
119044 121271 139984 141560 150496
153581 160827 167579 167947 170556
172937 180416 185620 194057

Wygrane po 150 zł.

110 411 2421 4250 5191 456 6258
79 8335 642 10270 806 14133 45 352
405 15814 19541 787 21377 22458 941
23107 25814 26982 28284 29059 309
619 31443 36614 38224 485 40585
41358 897 47128 461 51136 525 53397
603 54214 56633 57005 343 59537
60137 464 61323 62318 64157 994
65007 724 941 67138 786 941 68251
69611 727 79135 258 71727 73053 373
74165 75274 76254 621 78287 79052
858 51643 83366 741 84191 86322
90645 91207 92004 93243 94228 565
99194 100614 714 102920 104239
105969 106056 759 68 107067 108259
500 110866 111579 637 57 758 112802
113070 114180 342 116882 117890
912 64 118405 120095 122769 123954
124532 69 125632 126762 962 129581
133223 134380 135691 137852 138242
140000 141358 142005 144047 145504
148822 938 150008 151200 152004 526
158222 934 154384 660 155303 156663
157090 435 158484 745 160219 161652
855 164882 165115 235 167133 643
171434 172527 890 837 93 173908 44
174661 175334 632 176406 183158 411
67 633 783 184224 598 799 185417
187008 471 189330 191096 148 193848
989

Wygrane po 50 zł.

909 1141 216 846 3603 4736 4838
5087 5574 732 6117 543 780 7226 519
8307 10367 11867 12044 79 924 13702
04 14052 192 419 15811 16907 20699
22170 37 23071 189 487 27636 28297
29015 462 30053 229 34 342 31193
747 32325 716 34464 777 932 35640
854 37172 824 979 38110 622 797
40126 243 435 41124 42822 96 43262
45058 46382 47953 48102 207 53 390
702 923 50371 502 52184 810 53780
56338 954 57063 297 59362 59352
60381 61521 62188 489 63741 64245
65421 600 856 66984 67441 805 68472
502 69466 73875 74195 410 924 75274
947 76220 90 77143 78089 401 79449
80256 801 82187 83365 400 84280
85951 86046 67 878 87142 518 91 713
88989 91190 342 92031 427 94215
95009 96225 694 97252 98691 845
99044 438 100488 971 101602 102313
656 104832 907 82 106807 29 108031
320 416 109462 110028 112396 941
114301 776 865 116317 117560 118831
119909 120274 121169 277 124633 788
894 126596 870 129224 131527 814
133636 135050 137747 140317 986
141986 143230 94 144057 397 146092
792 147492 148869 150735 151901
152250 843 154088 344 156247 167263
305 159043 277 161042 305 500 986
162945 164142 266 165473 617 865
167207 168140 170250 307 497 598
171041 65 194 457 172582 917 174628
919 176099 370 177344 774 826
178767 808 179494 180255 181175 625
182637 183720 184481 578 185376
953 186317 879 52 962 77 187194
188820 189472 740 190920 191092 529
192100 193178 336 523 194474 688

Dalszą wielką wygraną (14589)

20.000 zł na nr 129047
przyniósł w 4 dniu ciągnięcia kl. II. „Grosz Szczeciński” szczęśliwej kolektury

K. RZANNY
w Bydgoszczy, Gdańska 25 - Telefon 33-32

WYGRANE II-ej klasy 39-ej Loterii

zł. **20.000** na Nr **143499**

zł. **20.000** na Nr **108687**

już padły w znanej ze szczęścia kolekturze

J. WOLANOW Warszawa, Marszałkowska 154
Konto P. K. O. 18.814. (14552)

Ostatnie wiadomości.

Bruksela, 24. 7. (PAT). W poniedziałek przybędzie do Brukseli król Karol rumuński, który spokrewniony jest z królem Leopoldem. Wy

Sen. Sieroszewski walczy z kościołem.

Oby mu kościół nie był jeszcze kiedyś potrzebny...

Zyd ofiarą porachunków osobistych.

We wczorajszy piątek wieczorem o godz. 9 na Starym Rynku niewien osobnik ugodził 42-letniego kupca żydowskiego Szlamę Lejowicza (Zaułek 21) jakimś tępym narzędziem w głowę tak, że Lejowicz zmuszony był szukać pomocy lekarskiej w Lecznicy Miejskiej. Jak słyhać, żyd padł ofiarą porachunków na tle osobistym.

Kobiety bydgoskie na samolot.

Zarządy kół kobiecych LOPP komunikują, że na skutek otrzymanego zezwolenia Starostwa Grodzkiego organizują w niedzielę, 25 bm. zbiórkę pieniędzy do puszek na zakupienie samolotu szkolnego mającego nosić imię naszego grodu.

Zjednoczone zarządy kół kobiecych L. O. P. apelują do społeczeństwa naszego miasta o złożenie choć drobnej ofiary, przyczyniając się tym samym do szybszego zrealizowania planu, by jeszcze w tym roku mógł wznieść się na naszą równinę samolot fundacji społeczeństwa bydgoskiego.

Uwaga, filateliści!

Z okazji „Tygodnia Bydgoszczy”, który odbędzie się w czasie od 31 lipca do 8 sierpnia br. urząd pocztowy Bydgoszczy 1 będzie używał w czasie od 25 lipca do 8 sierpnia br. do stemplowania przesyłek listowych specjalnego datownika propagandowego z napisem: „Tydzień Bydgoszczy — Byd-

goszcz zaprasza”. Filateliści, pragnący uzyskać odcisk tego datownika, mogą przesyłać listy i kartki z umieszczonymi na nich adresami i opłacone według taryfy, przewidzianej dla tego rodzaju przesyłek w kopertach zaadresowanych do urzędu pocztowego Bydgoszcz 1 z naklejonymi na nich znaczkami opłaty, odpowiadającej wadze listu. Listy i kartki po ostemplowaniu ich datownikiem propagandowym prześle urząd pocztowy Bydgoszcz 1 niezwłocznie do miejsca przeznaczenia.

Zagranicznych w Warszawie wystąpiło w jego obronie.

Wobec tego, że ochotnicy otrzymują z miejsca obywatelstwo hiszpańskie, interwencja dyplomatyczna wydaje się zbędną.

„Tivoli” przehodzi w polskie ręce.

Grudziądz. Jak się dowiadujemy, najobszerniejszy w Grudziądzu lokal „Tivoli” wraz z ogrodem, przedzierzawiony został przez dotychczasową właścicielkę Niemkę p. Engel, obywatelowi polskiemu, który czyni już przygotowania do otwarcia. Nowy dzierżawca zamierza podobno w najbliższym czasie nabyć „Tivoli” na własność. Wiadomość o objęciu „Tivoli” przez Polaka wita społeczeństwo grudziądzkie z szczerym zadowoleniem.

ZMARLI:

- S. p. Franciszek Chojnacki, pracownik szpitala Ubezpieczalni Społecznej w Poznaniu.
- S. p. Teodor Cesarz, lat 73, radca miejski, emer. rektor szkoły powszechnej w Starogardzie.
- Sp. Siostra Zofia Kowalska, lat 67, przełożona szpitala NMP w Wejherowie.
- Sp. Jan Ceglecki, lat 75, mistrz krawiecki w Wąbrzeźnie.
- Sp. Antoni Szczypliński, członek klubu sportowego „Chojniczanka” — zmarł w Poznaniu.
- Sp. Stefan Bełżyński, em. prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.

WINCENY MIKOŁAJCZAK, Koncesjonowane Przedsiębiorstwo Autobusowe, Gniezno, al. Wrzesińska 10. Telefon 150.

Rozkład jazdy autobusów na liniach:

1) Bydgoszcz — Żnin — Gniezno																
800	11 ²⁵	13 ²⁰	16 ²⁰	18 ²⁰	20 ¹⁵	23 ³⁰	Bydgoszcz	7 ⁴⁵	10 ⁴⁰	11 ⁴⁵	14 ²⁰	16 ¹⁵	19 ⁴⁰			
8 ²⁵	11 ³⁰	13 ⁴⁵	16 ⁴⁵	18 ⁴⁵	20 ⁴⁰	23 ³⁵	Rynarzewo	7 ²⁰	10 ¹⁵	11 ²⁰	13 ⁵⁵	15 ⁵⁰	19 ¹⁵			
8 ⁴⁰	12 ⁰⁵	14 ⁰⁰	17 ⁰⁰	19 ⁰⁰	20 ⁵⁵	0 ¹⁰	Szubin	7 ⁰⁵	10 ⁰⁵	11 ⁰⁵	13 ⁴⁰	15 ⁴⁰	19 ⁰⁰			
9 ³⁰	12 ⁴⁵	14 ⁴⁰	17 ⁴⁰	19 ⁴⁰	21 ³⁵	0 ⁵⁰	Znin	6 ²⁵	9 ¹⁵	10 ²⁵	13 ⁰⁰	15 ⁰⁰	18 ²⁰			
6 ⁵⁵	9 ²⁵	12 ³⁰	17 ⁴⁵	—	—	—	Znin	—	9 ⁰⁵	—	12 ⁵⁵	14 ⁵⁵	18 ¹⁵			
6 ⁴⁹	9 ⁴⁰	13 ⁰⁵	18 ⁰⁰	—	—	—	Gasawa	—	8 ⁵⁰	—	12 ⁴⁰	14 ³⁵	18 ⁰⁵			
6 ⁵⁵	9 ⁵⁵	13 ²⁰	18 ¹⁵	—	—	—	Rogowo	—	8 ³⁵	—	12 ²⁵	14 ²⁰	17 ⁴⁰			
7 ⁴⁰	10 ³⁵	14 ⁰⁰	18 ⁵⁵	—	—	—	Gniezno	—	7 ⁵⁰	—	11 ⁴⁰	13 ⁴⁰	17 ⁰⁰			

Zwiedzajcie osadę biskupińską — dojazd do Gasawy!

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu sprzedaż z przetargu

Łódź motorowa

Łódź ta, służąca do przewozu osób (23 osób) jest obecnie magazynowana w parowozowni Saspe. Bliższych szczegółów udzieli naczelnik parowozowni Saspe, (W. M. Gdańsk) gdzie również po poprzednim porozumieniu się można łódź oglądać. Reflektanci zechcą złożyć oferty listowne, lub do skrzynki ofertowej znajdującej się w przedsiemku gmachu Dyrekcji w Toruniu. Cenę za łódź podać w złotych loco magazynu. Termin składania ofert upływa z dniem 2-go września godz. 10-ta. Otwarcie ofert nastąpi tego samego dnia o godzinie 11-ej w pokoju 314. W razie przyjęcia warunków kupna zawartych w ofercie przez Dyrekcję, kupujący winien niezwłocznie po zawiadomieniu o przyjęciu, wpłacić oferowaną sumę do kasy głównej w Toruniu. Kupujący winien w ciągu 14 dni od daty wpłacenia sumy za łódź zabrać ją z dotychczasowego miejsca postoju, w przeciwnym razie Dyrekcja zastrzeżenie sobie zwrot składowego w wysokości 1% wartości sumy oferowanej za każdy dzień.

Ważne ogłoszenia:

- Samochód**
ciężarowy stan dobry, nowe ogumienie sprzedam na dogodnych warunkach lub zamiennie na osobowy nowego typu „Autostop”, Toruń, Plac Bankowy. 14568
- Piekarnia**
bardzo tanio do oddania na wiosce bez konkurencyjna. Oferty pod „Piekarnia 900”. 14541
- Piekarnia** 14559
cukiernia, piec rurkowy, oraz dwupokojowe, meble korzystnie sprzedam. Po wód wyjazd. Gostomiński, Inowrocław, Mikołaja 30
- Plac budowlany**
Dąbrowskiego 19. 14590
- Sliwki**
„Mirabeli” do zapraw. Bielany 6-2, róg Jackowskiego. 14512
- Bilard**
automatyczny używany i nowy, hokej, urządzenie składowe, pianino, różne meble ze spadku poleca korzystnie „Sala Licytacyjna” Gdańska 42. 7965
- Waga** 7941
stołowa. Chrobrego 5-4.
- Jabłka**
opaołe każda ilość kupię. Hermański, fabryka cukierków, Bydgoszcz, Garbary 17. 7947
- Koper**
świeży w każdej ilości kupię Fabryka konserw Antoni Piliński Trybunalska 2 tel. 3407. 14531
- Kupię** 7957
dom czynszowy przy wpłacie 10,000—17,000 zł. Adres wskaże Dziennik Bydg.
- Spredam**
manez parokony i mleczną krowę Kartuska 29, Swider. 14529
- Ławy**
stolarskie, płyty cynkowe. Langiewicz 3, fabryka mebli. 7970
- Kolonialke**
na ruchliwej ulicy z powodu wyjazdu korzystnie sprzedam. Zgłoszenia pod „S. 1900”. 14543

Obwieszczenie o licytacji ruchomości. Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, IV rewiru, Antoni Bączyński, mający kancelarię w Bydgoszczy ul. Pomorska Nr 11, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 28 lipca 1937 r. o godz. 10,00 w Bydgoszczy, ul. Wileńska Nr 4, odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Antoniego i Heleny Walkowskich, składających się z mebli, 2 dywanów, 3 małych dywaników, 4 obrazów, 4 lamp elektr., 5 obrazków, 2 obrusów, 1 wazonu kryształowego, radioaparatu, zastawy na bufet, garnituru do kawy, 2 lamp elektr. nocnych maszyny do szycia, encyklopedii i dzieł naukowych lekarskich, oszacowanych na łączną sumę zł 4.030. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym. **Bydgoszcz, dnia 3 lipca 1937 r.** Komornik (—) Bączyński 14602)

Obwieszczenie o licytacji ruchomości. Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy III. rewiru Stefan Czarnecki, mający kancelarię w Bydgoszczy ul. Dworcowa nr 76. na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 27 lipca 1937 r. o godz. 11-ej w Bydgoszczy, Wełniany Rynek nr 5, odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Anny Sichting, składających się z urządzenia składowego, 3 regałów, komody, gablotki oszklonej, maszyny do krojenia sera, stolika do wody sodowej wraz z aparatem do soków, 2 kontuarów, lodówki, podstawy do papieru, wagi i kasy „National”. oszacowanych na łączną sumę zł 800. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym. **Bydgoszcz, dnia 7 lipca 1937 r.** (—) St. Czarnecki, Komornik. 14580

Obwieszczenie o licytacji ruchomości. Komornik Sądu Grodzkiego w Łabieszynie Józef Chrzanowski mający kancelarię w Łabieszynie, ul. 11 Stycznia Nr 25 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 29 lipca 1937 r. o godz. 10,30 w Szerokim Kamieniu odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Frerera Herberta z Szerokiego Kamienia pow. Szubin składających się z 50 ctr. żyta w stogu oszacowanych na łączną sumę zł 600. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym. **Łabiszyn, dnia 23 lipca 1937 r.** Komornik (—) Chrzanowski. 14601)

OGŁOSZENIE. Z dniem 25 lipca 1937 r. zaprowadza się tytułem próby aż do odwołania następujące zmiany w ruchu autobusów miejskich:
Linia 1. Od Dworca PKP. w kierunku ul. Gdańskiej wozy kursować będą ul. Zygmunta Augusta — koło Ekspedycji Towarowej — ul. Rycerska — Żółkiewskiego — Hetmańska — Świętojańska — Gdańska do Północnej, w drodze powrotnej od ul. Północnej — Gdańska — Świętojańska — Hetmańska — Sobieskiego — Warszawska do Dworca PKP. Wozy kursować będą co 30 min.
Linia 2. Od Pl. Kościelickich — ul. Bernardyńska — Toruńska — Sporna — do Fordońskiej (w pobliżu stacji kol. Bydgoszcz-Wschód) i z powrotem. Wozy kursować będą co 20 min.
Linia 3. Uruchamia się nową linię od ul. Brzozowej — Kujawska przez Zbożowy Rynek — Wały Jagiellońskie — Nowy Rynek — ul. Podgórna — Orła — Piękna — Szubińska do ul. Żwirki i Wigury i z powrotem. Wozy kursować będą co 30 min.
Począwszy od 25 lipca 1937 r. obowiązującą będzie cena biletów za przejazd według nowej taryfy, uwzględniającej między innymi opłaty strefowe. **Zarząd Miejski w Bydgoszczy Tramwaje i Autobusy.** 14581)

Czytacie „Dziennik Bydgoski”!

POLECENIA

Reperacje
wszelkiej garderoby męskiej i damskiej jako też wykonania miarowe usku-tecznia fachowo i tanio Zakład Krawiecki, ulica Chrobrego 7, m. 4. (6362)

Meble
solidne kupisz najtaniej tylko w **składzie fabrycznym T. Kasprowicz, ul. Długa 34.** 9227

Trwała
ondulacja pierwszorzędne wykonanie ceny przystępne wykonuje Błaszczyk Dworcowa 49. (7939)

SPRZEDAŻE

- Rower**
damski, męski, nowe, tania. Gdańska 93/1. 7966
- Dom**
śródmieście z składami wpłata 35 000 sprzedam. Of. „Gospodarz 2” Dziennik. 14584
- Wóz**
piekarski. używany, 2 bojty na sprzedaż. Oferty filia „B. G.”. 7945
- Kiosk**
gazety, zaprowadzony tania sprzedam. Gdańska nr 11. 7962
- Wózek**
dziecięcy. Grunwaldzka 105-14. 7956
- Pasy**
zapędowe, magiel, maszyny (Singera) rowery, dywany. „Okazja” Pomorska 7. 7953
- Rowery**
nowe zł 90. Grunwaldzka nr 45. 14578
- Masywna**
szopę 5x3 m. sprzedam. Gołębia 16. 14508

Karuzel

- Karuzel**
sprzedam. Oferty filia Dziennika „Karuzel” 7935
- Rower** 7937
sprzedam. Petersona 12/3.
- Restaurację**
z domem mieszkalnym na sprzedaż wpłatę 15,000. Rycerska 15. 7945
- Samochód** 14537
osobowy korzystnie sprzedam lub zamiennie na ciężarówkę. Zgłoszenia Zbożowy Rynek 1, Piotrowski.
- Pianino** 7967
nowe tanio. Gdańska 93/1
- Wóz**
na gumach sprzedam tanio. Sieradzka 7. 14514
- Spredam**
manez parokony i mleczną krowę Kartuska 29, Swider. 14529
- Ławy**
stolarskie, płyty cynkowe. Langiewicz 3, fabryka mebli. 7970
- Kolonialke**
na ruchliwej ulicy z powodu wyjazdu korzystnie sprzedam. Zgłoszenia pod „S. 1900”. 14543

NAUKA

- Kucharka**
gospodyni restauracyjna pierwszorzędną siłą poszukuje zaraz. Restauracja do Grajana, Toruń, ul. Szczyt-na 2. 14569
- Poszukuję**
od zaraz ucznia. Zgłosz. piśm. (zyciorys), tylko zamiejscowych. Kazimierz Kujawski, Bydgoszcz, Kordeckiego 34. 14591
- Uczeń** 14526
piekarski od zaraz Jasna 23
- Zawijaczki**
do cukierków w pracowane potrzebne. Garbary nr 17. 7949
- NAUKA**
- Korepetytor**
potrzebny do przygotowania do egzaminu I gimn. Gdańska 60-3. 7970
- POSADY POSZUKUJA**
- Urządnie** 14509
urzędnik z długoletnią praktyką poszukuje posady. Oferty pod „J. K.”
- Drogerzysta**
lat 30, dobry fachowiec, poszukuje posady. Łaskawe oferty: Filia Dziennika — „Wszelstronny”. 7964
- LETNISKA**
- Letnisko**
pokoje, utrzymaniem - bez. Wiadomość kiosk, Opławiec. 14506
- DZIERZAWY**
- Wydzierżawie**
140 morg przy Bydgoszczy w Opławcu 24. 14586
- Skład**
mieszkaniami do wynajęcia. Lubelska 18. 14504
- Pól**
składu odstąpię w najlepszym położeniu Bydgoszczy, nadające się biawaty, konfekcje lub obuwia. Oferty do Dziennik pod „Duży”. 14540
- Skład**
z pokojem lub bez. Kossaka róg Kruczej. 7951

KUPNA

- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**
- Ważne ogłoszenia:**

Skład
nadający się na każdą branżę do wynajęcia. Pomorska 53. (7936)

MIESZKANIA WOLNE
3 pokojowe mieszkanie do wynajęcia. Małachowskiego 27. (7958)

Mieszkanie
dwupokojowe balkon. Adres Dziennik. 14528

3 pokojowe
komfortowe mieszkanie w willi, gdański las od zaraz do wynajęcia. Wiadomość Sniadeckich 59/9. 7946

2 pokoje
kuchnią, rok z góry. Śląska 46, portier. 14587

4 pokoje
z ogrzew. centr. do wynajęcia. Sobieskiego 6. 7952

Mieszkanie 7963
3 i kuchnią od sierpnia. Gospodarz, Pierackiego 48.

2-3 pokoi
śródmieściu, oddam na biuta lub hurtownie. Of. „Długa” Dziennik. 14585

3 pokoje
kuchnią do wynajęcia. Promenada 25-3. 7959

4 pokoje
wygody. Pomorska 52, gospodarz. 7942

Mieszkanie
3 pokojowe wolne. Dworcowa 48. 7940

Pięciopokojowe
mieszkanie słoneczne wygody od sierpnia do wynajęcia. Zgłoszenia Gdańska 64-3. 7944

MIESZKANIA SZUKA

4-5
pokoi na mieszkanie i biuro poszukuje. Zgłosz. „Biuro” filia. 7961

POKOJE WOLNE
Pokój
umcblowany, Toruńska 49, m. 3. 14505

Umeblowany
tanio. Orzeszkowej 27. 14507

Słoneczny
wygodami centrum, telefon 1772. 7950

Umeblowany
niekrepujący. Pomorska 32-4. 7968

Pokój
elegancki słoneczny. Kościuski 4-6. 14510

Pokój
frontowy. Cieszkowskiego 8-6. 7955

Pokój 7960
ładnie umeblowany, panom. Pomorska 52-2.

MATRYMONIALNE

Kto
nastęrczy pannę wyngradzam 260 zł. Dziennik „22”. 14578

POLECENIA

Bar Okocimski
Gdańska 81, telefon 1841.
Z wiadomiam Szanownych gości, że przeprowadzam w moim lokalu gruntowny remont od 26. 7. — 30. b. m. Bar mimo remontu jest czynny. Z poważaniem Gospodarz. (14536)

Fotografie
legitymacyjne 1 zł. „Wio!”
Sw. Trójcy 21. (14491)

Meble

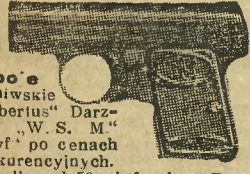
kupisz zawsze najtaniej
tylko u (2812)
Bernarda Nowaka
Bydgoszcz, Długa 10.
Uwaga na imię Bernard.

Futro

z własnego jak i z do-
starzonego towaru
wykonuje (7919)

Chrześcijańska Pracownia Futer
Edward Peschel
i Donat Szpakowski
dypl. mistrz kuśnierski
Bydgoszcz, Dworcowa 64 I p.

Zegarki
nowe, reperacje najtaniej
Chmielewski, Dworcowa
nr 41. (7934)

Naboje
myśliwskie „Hubertus” Dar-
bór „W.S.M.”
„Gey” po cenach
konkurencyjnych.
Wysyłka od 50 zł franko. Broń
myśliwska i przybory korzystnie.
„Hubertus”
ul. Grodzka 8, tel. 3652.
(róg Mostowej), (14492)
Naprawa broni Kupna okazynie.

Garderobe
umacnia czyszczeniem, re-
peracja jak najtaniej „Eko-
nomia” Dra Emila Warmin-
skiego 10, m. 6. 14615

SPRZEDAŻE

Gospodarstwo
46 mórg pszennej ziemi id-
ealnie położone przy szo-
sie, koło Pruszczu Pom. za-
budowania masywne, nad-
kompletny inwentarz, dwa
stawy rybne, całe żniwo,
młocarnię motorową sprze-
dam. Adres Dziennik. (14143)

Letniskowe 7883
parcele obok Smukały prze-
piękną polozenie wśród la-
sów, obok Brdy 20 gr. m².
Pelnomocnik Gorgolewski,
Sniadeckich 24, tel. 1919.

Fryzjerstwo
centrum Bydgoszczy,
wszelkie aparaty, tanio
sprzedam, dogodne wa-
runki Oferty pod „Fryz-
jerstwo” do Biura Ogło-
szeń, Dworcowa 54. (14495)

Skład
żelaza z powodu przejęcia
innego przedsiębiorstwa
sprzedam. Oferty Dziennik
Bydgoski pod „Skład
żelaza”. (14483)

Zakład (14430)
fryzjerski w dużej wsi
kościelnej, wyjeżdżając ta-
nio sprzedam. Adres wska-
że Bydgoszcz, Plac Pia-
stowski 19, Petrykowski.

Parcelę (14486)
924 m. kw. sprzedam Mar-
ciana Orłowity 8 Wilczak.

Dom
piętrowy sprzedam Kujaw-
ska 16. 14501

Kolonialkę
sprzedam. Wiadomość
Dziennik. (14515)

Plac
budowlany 1500 m² przy
ul. Grunwaldzkiej sprze-
dam. Wiadomość Okole,
Młyńska 4. (14576)

Dom
nowy, ogród okazynie
sprzedam. Nakielska 29,
skład. (14550)

Skład
kolonialny nabiałem zaraz
tanio sprzedam. Zgłosze-
nia: Pietras, Gniezno,
3 Maja 18. (14606)

Zakład
fryzjerski, dobrze prospe-
rujący w najbogatszej
dzielnicy Torunia na
sprzedaż. Cena 2000 zł.
Oferty pod „B” Dziennik
Bydgoski, Toruń. (14567)

Gospodarstwo
(Pomorze) dziesięciohekt-
tarowe, pszenno-buraczane,
dwumorgowy sad, za-
budowania murowane,
13 500. Warszawa, Złota
37-46, Jachimowicz. (14556)

Okazyjnie (14474)
sprzedam mało używany
elektrolux na prąd stały.
Fischer, Raclawicka 1.

Magiel (14473)
sprzedam tanio. Jary 10.

Drzewo (14502)
opatowe trociny do wę-
dzenia. Sowińskiego 20.

Sprzedam
motor 7,5 KM. 220/380
wolt; prąd zmienny, Sie-
mens Schukert 950 obr.
Motor 1 KM 220 wolt prąd
stały 1800 obr. Magneto
Król. Jadwigi 27, telefon
nr 1825. (7922)

Gdynia (14566)
okazja, skład nabiału i de-
likatesów najlepszy punkt,
z powodu wyjazdu za gra-
nicę sprzedam gotówką
8,500,—. Oferty Dziennik
Bydgoski „Okazja”

Sprzedam
tub zamienną wille w Or-
łowie z placem 1200 m²
dochód mies. 700 zł na
majątek ziemski, około
400 mórg. Oferty Dziennik
Bydgoski „Majątek”. (14565)

Kiosk
z powodu wyjazdu tanio.
Adres wskaże Dziennik
Bydgoski. (14609)

Leżący
kocioł z rurami płomiennymi
6 atm, na sprzedaż.
Gdańska 99, m. 1a. (14619)

Plac
narożnikowy, ulica Kos-
saka Grobla. (14610)

Rower (14544)
ul. Sienkiewicza 33—7.

Maszyna
Singer, wanna kąpielowa
emaljowa. Poznańska 7,
portier. (14521)

Podlicznik
110 volt, radio 110 volt
sprzedam. Czartoryskie-
go 10/4. (14516)

1 kompl.
żniwiarkę i 2 plugi w do-
brym stanie sprzedam.
Wiadomość Okole, Młyn-
ska 4. (14577)

Jadalki (14549)
sprzedaż Poznańska 21.

Powózka (14573)
lekka jedno konna korzy-
stnie sprzedam. Glinki 17.

Maszynę
robienia masła, 15 litro-
wą, gnotownik owocowy,
kosiarkę. Mińska 14, tel.
3989. (14583)

Maszyny
do ram owalnych. Ks.
Skorupki 40. (14547)

Plac
przy Stromej 33. Ks. Sko-
rupki 40. (14546)

Stodoła (14545)
14x20. Ks. Skorupki 40.

Rower
damski i męski 45 zł.
Kujawska 4. (14607)

Sprzedam!
wóz 2 1/2 c. tanio. Wiejska
41. (14596)

Samochód
w bardzo dobrym stanie
sprzedam Essex, 46 tys.
km., tel. 21-70. (14613)

Kozy (14597)
sprzedam. Na Wzgórzu 44

Rower (14600)
damski i męski sprzedam.
Schubert, Kujawska 5.

Psę
wyżła rocznego sprzedam.
Pawlak, Chełmno, Hallera
13. (14618)

Wózek
dziecięcy sprzedam. Cho-
loniewskiego 37—3. (14535)

Pianino
marki W. Hartmann Berlin
do sprzedania. Spedytor
W. Wodtke, ul. Gdańska 76,
tel. 3015. 14536

KUPNA

Kupuje (14480)
wszelkie nowe, używane
rzeczy, ubrania, płaszcze,
obuwie, biżuterię, obrazy,
meble, kwity lombardowe
i t. p. — sprzedaje tanio
Dom Komisowy, Batorego 6.

Kupie
dom niewykończony lub
plac. Oferty „Kupie”. (14489)

Skład
żelaza lub sprzętów ku-
rzych kupię. Oferty
Dziennik Bydg. „Skład” (14436)

Gospodarstwo
kupię blisko wody. Zgło-
szenia Dziennik. „Rolnic-
two”. (14500)

RÓŻNE

Powazna
spółdzielnia poszukuje
członka zarządu z gwa-
rancją lub z większą go-
tówką. Zgłoszenia pod
„Toruń 5000.” do Dzien-
nika Bydgoskiego. (14533)

Stoperki
(szwaczki) potrzebne, mogą
się zgłosić do fabryki o-
buwian „Standart” w Byd-
goszczy, Malborska nr 1
w godzinach od 9—12 ej
przed poł. w biurze. (14488)

1 podróżujący
na rozwożenie wyrobów
kawowych z gotówką
1000 zł poszukuje od za-
raz. Zgłosz. pod „Z. 100”
(14532)

Chłopiec
do posyłek potrzebny. Po-
znańska 7. (14604)

Biegła (14412)
ekspedientka potrzebna
zaraz. Odpisy świadectw
nadsyłać: Teodor Stre-
mel, mistrz rzeźnicki, To-
ruń, Mickiewicza nr 114.

Uczeń (14527)
z wykształceniem 6 kl.
gimnazjalnych (lub rów-
norzędne), znajomość je-
zyka niemieckiego, uczi-
wy od zaraz potrzebny.
Ewentualnie przyjmę uc-
nia będącego na drugim,
trzecim roku praktyki
chcącej uczęszczać do
Szkoły Drogerijnej. Zgło-
szenia z życiorysem. Dro-
g., „Flora”, Gdańska 35.

Panie
mogą się zgłosić przy
stałej pensji do pracy
propagandowej. Panie or-
ganizatorki na specjal-
nych warunkach. Przy-
jęcia poniedziałek od
13—15, Zduny 3. (14570)

Stużąc
zaraz potrzebna. Sw. Ant.
z Padwy 16. (14622)

Gdy...
przedsiębiorca akcje reklamową prowadzi
w obrębie nowych rozszerzonych granic
WIELKIEGO POMORZA,
uwagę swoją skierowuje przede wszystkim na naj-
większe pod względem obszaru, ilości mieszkań-
ców i znaczenia gospodarczego, miasto jakim bez-
sprzecznie jest
BYDGOSZCZ
Gdy temu samemu przedsiębiorcy przedłożą
szereg wydawnictw i czasopism, na łamach których
mogłoby ogłaszać, wybór jego pada na największą
gazetę Pomorza,
„DZIENNIK BYDGOSKI”.

Przedstawiciele
poszczególnych miast po-
szukuje Polska Fabryka
Zarówek, Warszawa,
Chłodna 14. (14554)

Pomocnik
młodszy rutynowany do
składu żelaza od zaraz.
Zgł. Oddział Gdynia
„Solidny”. (14564)

Chłopca
uczniwego do posyłek po-
szukuje Edw. Kozłowski,
Zegarmistrz i Jubiler Gdań-
ska 3. 14503

Kioski
250 zł potrzebne. Sienkie-
wicza 20, Hoffmann. (7910)

Chłopca
uczniwego do posyłek po-
szukuje Edw. Kozłowski,
Zegarmistrz i Jubiler Gdań-
ska 3. 14503

Warsztaty (14548)
na siłę. Sienkiewicza 43.

Potrzebny
ekspedient do lat 30 za-
mieszkały w m. przy rodzi-
cach do składu kolonialnego.
Oferty z podaniem wy-
nagrodzenia składać do
Dziennika Bydgoskiego pod
„Ekspedient” 14511

Administracje
domu poszukuje emery-
towany P. P. Oferty do
Dziennika Bydgoskiego pod
„Zabezpieczenie”.
(14605)

Stużąc
z gotowaniem, uczniwa
potrzebna, Gdańska 22,
Wuj-Tom. (14620)

Piekarni
przepisowej poszukuje ce-
lem dzierżawy, miejscowość
obojetna, z podaniem wa-
runków. Zgłoszenia do A-
gentury Dzien. Bydg. Tezew
„A. J.” (14435)

Fryzjer (14522)
damski-męski, wodna, od
15.8. Grodecki, Grodzka 12.

Handlowiec
inteligentny, branży kol-
onialno-wódczanej oraz
porcelany, szkła, (palenie
kawy, rozbieranie dzieży-
zny) zmieni posadę. Miej-
scowość obojetna. Łask.
oferty Dzien. Bydg. od-
dział Toruń „15 lat prak-
tyki”. (14571)

Czeladnik
stolarski potrzebny. Kar-
packa 1. (14572)

Kołodziej
zna stolarstwo ciesielstwo,
poszukuje posady, mają-
tku lub przedsiębiorstwa
miejscowość obojetna. Of.
Dzien. Bydg. „17”. 14557

Dzielnicy (14561)
ekspedient do jej lwiabi,
bawelny i konfekcji po-
trzebny od 1. 9. Oferty
fotografią podaniem pen-
sji N. Kapuscinski, Gdy-
nia, Świętojańska 42.

Zastępstwo
poważnej firmy przyjmę,
złożyć kaucję. Oferty „Ku-
piec”. 14472

Kaucję
dam, poszukuję posady, pra-
cy. Oferty „Inteligentny
upiec”. 14441

Poszukuje (14594)
bufetu na rachunek. Zgło-
szenia pod „Kaucja B.”

DZIERŻAWY

Wydzierżawie
gospodarstwo 90 mórg,
blisko Bydgoszczy. Wia-
domość w Dzienniku Byd-
goskim. (14475)

Skład
do wynajęcia. Gospodarz
Ks. Skorupki 42. (14476)

Skład (14595)
z mieszkaniem urządzeniem
tanio do wynaj. Długa 60.

Skład
z mieszkaniem śród-
mieście na galerię **po-
szukuje** od 1. IX. Oferty
przyjmuje „Bazar Heliski”
Hel. (14169)

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr

3 pokoje:
Kordeckiego 13—2.

kuchnia, frontowa, Dwor-
cowa 8.

3 wzgl. 4 pokoje:
I p. komf. Staro Szkolna 8/5

3, 4, 5 pokojowe:
bezdzieln. Jagiellońska 28.

4 pokoje:
I p. wygod, Nakielska 71.

5 pokojowe:
odremont, 20 Stycznia 10.
I p. odr. Świętojańska 2l.

6 pokojowe:
wszelki komf. Dworcowa 9

Mieszkanie
4 pokoje zaraz do wynaj-
ęcia. Gospodarz, Sw.
Jańska 16. (14359)

3 pokoje
kuchnia Płocka 12. (7903)

3 pokoje
kuchnia. Długa 78. (14477)

2 pokoje
z kuchnią. Cicha 69, Bie-
lawki. 7904

6 pokoi
słoneczne, komfortowe, o-
kolicą parków do wynaj-
ęcia. Telefon 21-75. 7899

2 pokoje
kuchnia wygodami. Ogiń-
skiego 18, przy kościele
Ks. Misjonarzy. (14487)

Pokój
kuchnia, suterena, bezdziet-
nym. Nowodworska 34. 7907

Czteropokojowe
komfortowe, willa, osiedle
leśne. Sosnowa 1. (7925)

Pokój
7931
z kuchnią dla bezdzietnych
w nowym domu, Bukowiń-
ska 1, małe Bartodzieje.

4 pokojowe
kuchnia, 50 zł, dla urzędni-
ka, Łokietka 5 m. 3. 14498

Pokój
kuchnia. Sw. Jerzego 16
(Jary). (14538)

2 pokoje
kuchnia. Bielicka 19. (14519)

3 pokoje 14592
kuchnią mieszkanie lub pra-
cownia zaraz do wynajęcia
Grzeskowiak, Długa 57.

Pokój
kuchnia do wynajęcia.
Ujejskiego 32. (14608)

Pokój (14599)
duży kuchnia. Orla 12.

Mieszkanie
2 pokoje, stajnia, szopka przy
Gdańskiej wolne. Wia-
domość: Herm. Frankiego 1,
I piętro (biuro). 14611

Pokój
kuchnia, czysz płatny
10 ewtl. pół oddam. Ad-
res filia. (14617)

5 pokojowe
mieszkanie, łazienka, bal-
kon 1. 8, do wynajęcia.
Promenada 17. (7943)

POKOJE WOLNE

Pokój (7933)
umeblowany, łazienka,
ogrzewanie centralne, do
wynajęcia Jagiellońska 2/20

Ładny
umeblowany pokój dla
jednej lub dwóch. Grun-
waldzka 38 m. 6. (7932)

Umeblowany
ewtl. małżeństwo, kuch-
nia. Piotrowskiego 6—9.
(14520)

Frontowy
słoneczny pokój. Kościusz-
ki nr 9—2. (14518)

MIESZKANIA SZUKA
4 pokojowe
przynależnościami, sło-
neczne, dobrej okolicy dla
bezdzielnego małżeństwa.
Oferty pod „Staly platin”
do filii. (7929)

Bezdzielnicy (14574)
2 pokoje kuchnia. Oferty
Dziennik pod „Staly”.

Mieszkanie
3—4 pokojowe poszukuje
emeryt, śródmieście. Oferty
pod „W. A.”. (14621)

RÓŻNE
Proszę (14560)
wskazać miejscowość w
której potrzebny sluzarz-
mechanik. Nessel, Gru-
dziaż, Chełmińska 23.

Jasnowidz
Le w a n d o przepowiada
zdumiewająco, u dzieła
wszelkich porad żyzio-
wych. Przyjmuję od zło-
tego. Mostowa 3/5. (7938)

Filatelista
Kurier do nabycia w księ-
garniach lub administracji
Cieszkowskiego 13. 7971

Koncesje
na wódkę poszukuje resta-
uracja Nakielska 2. 14479

Pozostawiony
tramwaju Okole, zwój do-
wodów buchalteryjnych
owiniętych w gazetę,
zwrócić Herm. Frankego
7, m. 2, wynagrodzę. (7897)

Ostrzeżenia!
Za długi mej żony Marty
nie odpowiadam. Jerzy
Sikorski. (14499)

POŻYCZKI
5.000 zł (7892)
na spłatę hipoteki poszu-
kuje. Oferty filia „5,000 zł”.

Kto (14517)
z pań pożyczcy samotne-
mu 1000 zł za zabezpie-
czeniem hipotecznym pro-
cent na wykończeniu do-
mu, może dożywnie gos-
podarzyć. Oferty pod
„Żywiec” Dziennik.

3—3,500
na I hipotekę poszukuje.
Oferty pod „Hip.” Dzien-
nika. (14551)

LETNISKA
Letnisko
pod Bydgoszcz, piękna
okolica, las, woda, pokoje
z utrzymaniem lub z uży-
walnością kuchni do wy-
najęcia. Prądy 18, willa
„Toska”. (7913)

MATRYMONIALNE
Rączkę
szlachetnej rodaczki, za-
bezpieczonej, bardzo do-
brego charakteru, spokoj-
nej, kochającej tylko jed-
nego, fotografia, — prosi
przystojny, 171, roman-
tyk, samotny, 34. „Inży-
nier leśny Polska” Dzien-
nik Bydgoski. (14445)

Dzielnicy
rzemieślnik po wojsku
nie bezrobotny, ożeni się
panią, która pomoże w osią-
gnięciu stałej posady. Oferty
do Dziennika Bydgo-
skiego pod „240”. (14432)

Kupiec (14562)
lat 31, posiadający własny
dobrze zaprowadzony sklep,
z braku znajomości zapozna
towarzyszkę życia, panie z
miłym charakterem, ośkoł-
wiek gotówka dla wspólnie-
go dobra złożą łaskawe
oferty fotografią Gdynia,
Dziennik Bydgoski „H. G.”.

POLECENIA

Rowery
wózki dziecięce. Wielki wybór, niskie ceny. — **Wasielewski**, Dworcowa 41. (12922)

Trwała ondulacja pierwszorzędne wykonanie, aparatami, elektrycznym i parowym **poleca** Zakład Fryzjerski dla Pań i Panów. **Roman Formanowski**, Bydgoszcz, ul. Mostowa 12, tel. 3856. 13360

Farby

oraz wszelkie przybory malarskie w najlepszych gatunkach po cenach konkurencyjnych poleca B. Kiedrowski, Drogeria i skład farb, Długa 53. (14178)

Biszkopty

(13155) ludowe są pożywe i tanie. Sztuka jeden grosz, polewane 2/2 grosza. Zadać w składach spożywczych.

Koldry — Pierze

puch, pościele, inletry, poduszki dekoracyjne. **Józefa Zwierzycza**, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 9. (13567)

Podłogę

suchą w wszystkich rozmiarach dostarcza szybko i tanio (11133) **Ogrodowa 2** tel. 1340 **Śląska 9** tel. 1359.

Nogi

(11082) do leżanek 4 szt. 3 cale 1,00 zł, wieszaki, kamry, tarczki, toczenie w drzewie. **Fabryka Wyrobów Drzewnych**. Sowińskiego nr. 20

Kapielowe

kostiumy, swetry, kamizelki, bluzki, puloverki, oraz wełny do robót ręcznych poleca pracownia trykotarska Bukowskiej, **Sniadeckich 2**. Nadrabiam pończochy, nabieram oczka, wszelkie reperacje. (14497)

Ocet

do zapraw po najnowszych cenach poleca Specjalny skład octu musztardy i olejów w jadalni. **Jan Stellmach**, **Teofila Magdzińskiego 1**. (13147)

MEBLE

gwarantowane, solidnego wykonania z własnych warsztatów poleca (12293)

Dom Mebli

Ignacy D. Grajner Bydgoszcz, Dworcowa 21.

SPRZEDAŻE

Sprzedam dom nowy, ogrodem. **Wejherowska 5**. (14468)

Willi ogrodem, **Nakielska 133**, końcowy przystanek tramwajowy. (14470)

Parcele (14187) na sprzedaż. **Ruska 21**.

Sprzedam nieruchomości z dużym ogrodem owocowym, ul. **Toruńska 130**. (8817)

Dom piętrowy dochodowy, morga ogrodu w tym 3 place. **Filarecka 9**. (14471)

Sprzedam dom czynszowy, parcellę. Właściciel, **Promenada 5 m. 8, od 5-6**. (7893)

Sprzedam tanio 3 nowe muszle fajansowe do umywalni i klozetów. Wiadomość: **Dorosieński, Sniadeckich 39, godz. 17-18**. 7926

Sprzedam nowy dom z dachówką, niewykończony, z materiałem i plac budowlany wprost od gospodarza **Toruńska 294**. (14300)

Dom czynszowy nowy, wolny od podatku, duży sad, zabudowania gospodarcze i podwórce, położone naprzeciw dworca, wpłata 20.000. — Dom ze składem, nadający się na piekarnię, wpłaty 10000. Nieruchomość w centrum miasta, wielkie podwórce, stajnie, wpłaty 20.000 sprzedam Miejska Komunalna Kasa Oszczędności Swiecie. (14437)

Nowy dom piętrowy na sprzedaż, okolice nowego szpitala. Wiadomość w Dzienniku. (7917)

Okazyjnie (14024) dom z ogrodem owocowym tanio sprzedam. **Poznańska 24, dzwonek 3**.

Rower damski, męski. Okazja. **Sobieskiego 9, mieszkanie 6**. (7793)

Rzeźnictwo z urządzeniem i ubikacją sprzedam. **Gospodarz Kujawska 102**. (14377)

Sklep (14286) spożywczy dobrze prosperujący przy głównej ulicy sprzedam, powodu wyjazdu. Oferty **Gdynia Dziennik Bydgoski**, „Spożywczy”.

Sprzedam korzystnie dom mieszkalny z ogrodem, 12 ubikacji. **Antonina Reetz, Wąbrzeźno, Polna 3**. (14398)

Piekarnia (14442) dobrze prosper. jest wyst. na sprzedaż licyt. **dnia 15. IX. br. za 12700 zł**, skład. się z 2 domów mieszkalnych z 7 mieszkaniami po 2 i 3 pokoje, wielkie oficyny piek. i chlewoy w Sępólnie Kr. ul. **Sądowa 3**. Bliższych informacji udzieli komornik **Węgrzyn, Sępólno**.

Domek składem, placem budowlany 2.800. **Bydgoszcz, Ziemska**. (14395)

Restauracja wraz z urządzeniem i odstępianiem koncesji w najlepszym punkcie Bydgoszczy, dobrze prosperująca, z powodu choroby na sprzedaż. **Wytównia Chemiczna, Gdanska 91**. (14433)

Drogeria w centrum Poznania do nabycia. Zgłoszenia „Par” **Poznań pod „56.298”**. (14450)

Kiosk sprzedam dobrze prosperujący. Oferty **Dziennik pod „Kiosk”**. (14463)

Sprzedam Polski Fiat 508 I seria, limuzyna 4 osobowa w dobrym stanie. Zgłoszenia **Dziennik Bydgoski „508 W.”** (14458)

Skład centrum miasta na obuwie do oddania, chleb zapewniony. Of. pod „Obuwia” **Dziennik**. (14446)

Wobec powiększenia przedsiębiorstwa **sprzedaje się parową maszynę** Wolfa 75 P.S. w bardzo dobrym stanie. Obejrzeć można w ruchu. **Gutsze Jabłonowo Pomorskie, młyn parowy**. (14447)

Oberża 45 mórg pszennej. Kościół, stacja, sprzedam, zamienię. **Gałka, Golub**. (14419)

Duże beczki od smalcu sprzedam. **Ad. Kolwita 25, telefon 2173**. (7864)

Gater przewoźny Blum w g o 650 m/m, stan pierwszorzędny sprzedam tanio. Zgłoszenia „730” **Adm. Dziennika**. (14410)

Pompe (14431) kompl. do wody tanio sprzedam. **Malborska 8**.

Aparat fotograficzny 9 x 12 okazyjnie sprzedam. **Leszczyńskiego 46/5**. (14466)

Łódka na sprzedaż. **Wiatrakowa 17-4**. (14485)

Sprzedam (7900) Radioparat („Kosmos”), żelazne łóżko i szafa do rzeczy, oglądanie od godz. 5-7. **Śląska 44, m. 2**.

Sypialnie tanio na sprzedaż. **Stolarnia, 3 Maja 6**. (7914)

Piec 7898 piekarski Bydgoszczy, budow Witte-Radziński, sprzedam okazjnie. Oferty filia **Dziennika „Rozbiórka pieca”**

Pianino używane bardzo dobre sprzedam 750. **Kraszewskiego 10, Okole**. (14420)

KUPNA

Wiśnie oraz inne owoce, w każdej ilości kupujemy. **B-cja Tysler, Bydgoszcz, Warmińskiego 9, Fabryka cukrów i czekolady**. (13852)

Kupujemy każdą ilość cynku na stop. **Wytównia Okuć Plac Piastowski 9**. (7699)

Ca 30 mtr. (14464) rur wodociagowych możliwie ocynkowanych śred. 1 1/4 — 1 1/2 cala w dobrym stanie kupię. **Pullwitt, Nowy Rynek 8, m. 2**.

Kupię plac budowlany około 4000 m² za gazownią miejską, ul. **Promenada wzdłuż po stronie Brdy** lub przy torze kolejowym wśródmieściu. Zgłoszenia pod „80” z podaniem ceny i położenia terenu. (14438)

POSADY WOLNE

Zastępców do komisowej sprzedaży pokupnych **Wydawnictwo poszukujemy**. Oferty **Dziennik Bydgoski „Najmiejast W.”** (14393)

Fryzjerka biegła na żelazkowej, wodną całkowitą utrzymaniem potrzebna. **Epding, Chelmino, Rynek**. (14314)

Fryzjerka biegła w żelazkowej, wodnej i manicurze potrzebna **gradzka 32**. (14376)

Podróżujący zaprowadzony w terenie **Pomorza i Wielkopolski w branży cukierniczej** czekoladowej z gwarancją bankową 2500 złotych potrzebny. **Gaede, Poznań, Sw. Wojciecha 29**. (14416)

Ekspedientka potrzebna zaraz. **Bacon, Kujawska 7**. (14460)

Dozorca (14448) palacz centralnego ogrzewania z kaucją 6.000 zł do Warszawy poszukujemy. Pensijska 120 zł mies. — życie, mieszkanie, światło, opał, dochody z usługi kawalerskich pokojów. Oferty pod „Wydawnictwo” do Powszechnego Biura Ogłoszeń, **Warszawa, Marszałkowska 132**.

Marszantka samodzielna, pilna z ekspedycją, niemieckim potrzebna. Podanie warunków przy wolnym stole i stacji, fotografia, odpisy świadectw. **W. Jurkiewicz, Żnin**. (14418)

Dekoratora - ekspedienta dzielnego poszukuję od 1 lub 15. 8. br. oraz 2 młodszych ekspedientów, władających językiem niemieckim. Własnoręcznie pisane oferty z odpisami świadectw, fotografia oraz z podaniem wysokości pensji skierować do firmy **Antoni Grajkowski, Starogard Pom. Magazyn białawotów i konfekcji**. (14373)

Ekspedientki branży obuwiczej przystojnej, z małą kaucją do większego przedsiębiorstwa. Oferty z fotografią filia **Dzien. „Prima”**. (7889)

Ekspedient sumienny i pracowity do większego przedsiębiorstwa przemysłowego od zaraz potrzebny. Oferty z odpisami świadectw i życiorysem pod „Stała posada” do Biura Ogłoszeń, **Dworcowa 54**. (14494)

Bufetowy z kaucją i kucharką pierwszorzędna sła do hotelu i restauracji zaraz potrzebni. Zgłoszenia **Hotel Lengning Długa 37**. (14481)

Biegła ekspedientka potrzebna zaraz. Odpisy świadectw nadsyłać: **Teodor Stremler, Toruń, Mickiewicza nr 114**. (14412)

Poszukuję z nowym rokiem szkolnym starszą nauczycielkę domową z prawem nauczania 1, 2 i 5 wstępnej klasy szkoły powszechnej dla 4 dzieci. Dokładna znajomość języka niemieckiego, reszta języków nie pożądana, muzyczna. Do zgłoszenia proszę podać wysokość pensji z pełnym utrzymaniem, odpisy świadectw z dołączeniem fotografii. **Nehring, Bierzgliin, pow. Września (Pozn.)**. (7882)

Marszantkę (7870) samodzielną na stałą posadę poszukuje **F. Wakarecy, Bydgoszcz, Dworcowa 8/2**.

Szofer rzeźnik solidny, sumienny zaraz może się zgłosić **Masarnia Łódzka Gdynia Świętojańska 98**. (14414)

Uczeń potrzebny. **Zakład tokarski, Sw. Jańska 8**. (7888)

Fryzjer potrzebny na stałe. **Pomorska 23**. 7909

Uczeń od zaraz potrzebny. **Franciszek Paszkiewicz, mistrz fryzjerski — Osiek n. Not. pow. Wyrzyski**. (7908)

Angielkę do dziecka. **Bittner, Jagiellońska 45**. (7924)

Dziewczyna inteligentna do wszystkiego potrzebna. **Piotrowskiego 19/II m. 4** (7894)

Poszukuję od zaraz młodszego cukiernika oraz do obsługi gości. **Cukiernia Rogowski, Nowe Miasto Lubawskie, Pomorze**. (7896)

Uczennica (7928) do bufetu potrzebna. **Kawiarnia Ziemiańska, Pomorska 5**. Córki gospodarskie wyuczone dobrego gotowania. **Kawiarnia Ziemiańska, Pomorska 5**.

Potrzebny cieśla lub stolarz. **Świętojańska 1**. (14461)

POSADY POSZUKUJĄ

Kelnera. Związek Zawodowy, ulica **Długa 24, tel. 2479** poleca najlepszych pracowników, fachowców, przyjmujących gwarancje moralną i materialną. (2086)

Przedstawicielstwo inkasenta, składnice itp z kaucją do 10.000 zł i referencjami, branżą obejmującą także kupiec z branży bławatnej — obuwniczej. Zgłoszenia do Dziennika pod „Przedstawicielstwo”. (13808)

Dzielnicy (14457) kupiec przyjmie przedstawicielstwo, wstawi własny samochód do dyspozycji. **Zgłoszenia Dziennik Bydgoski pod „Kaucja 1000 K”**.

Trio podwójne instrumenty wolne od 1 sierpnia. **Agencja Dziennika Bydgoskiego Tezew**. (14369)

Panienska uczciwa poszukuje posady do bufetu. Łaskawe zgłoszenia filia **Dziennika „Panienska”**. 7890

Starsza panna, cośkolwiek gotówki, szuka posady u starszego pana, ożenek i nie wykłuczony. Oferty filia **Dziennika Bydgoskiego pod „45-50”**. (7906)

Dziewczyna starsza sumienna religijna poszukuje posady od 1. 8., 20-letnia praktyka do wszelkich prac domowych, gotowanie. Dobre świadectwa. **Ugory 33, m. 5**. (14394)

DZIERŻAWY

Duży skład w centrum miasta **Tezew**, z dużymi bocznymi ubikacjami i piwnicą, nadający się do każdego celu, ewentualnie z mieszkaniem od zaraz do wydzierżawienia. **F. Schünemann, Tezew, Plac Br. Pierackiego 22**. (14368)

Poszukuję pokój próżny, dobrym domu, dzielnic. Oferty filia „Spokojna”. (7912)

Poszukuję próżnego pokoju z osobnym wejściem. **Plac 1/2 roku z góry**. Oferty filia pod „Próżny”. (7891)

POKOJE WOLNE

Pokój umeblowany. **Piotra Skarży 12, m. 2**. (7918)

Pokój (7921) umeblowany do wynajęcia. **Cieszkowskiego 9-6**.

Pokój (7885) umeblowany dla poważnej osoby. **Kołątaja 3 m. 4**.

Do wynajęcia dwa pokoje bez mebli. **Gdńska 107, m. 3**. (7927)

Bobuś i Bob

stali się najlepszymi przyjaciółmi — i nie dziwnego: przy pomocy kamery BOB 4,5 x 6 cm. Zeiss Ikon bardzo łatwo jest wykonać dobre zdjęcia. Prosta obsługa, szybka gotowość do zdjęć dzięki sprężonemu mechanizmowi i dwupunktowemu nastawieniu, ekonomiczny rozmiar 4,5 x 6 cm. — oto zalety tej taniej kamery sprężynowej Zeiss IKON.

Używajcie błon Zeiss Ikon!

Sprzedaj przez większe składy aparatów fotograficznych

Katalogi wysyła

Generałna Reprezentacja Dom Techniczno-Handlowy

J. Segalowicz

Warszawa, ul. **Moniuszki 2a**.

14455)

Garbarnię (14317) kompletną, maszynami, tanio wydzierżawi **Fritz, Grudziądz, Legionów 68**.

Piekarnię wydzierżawi gospodarz. **Sw. Jańska 16**. (14358)

Wydzierżawie 3 pokoje kuchnią, 5 mórg ziemi pewnym płatnikowi. **Bydgoszcz, Prądy 17**. (14469)

MIESZKANIA SZUKA

2 pokoje lub więcej z kuchnią potrzebne na **Toruńskiej, Kujawskiej** lub w pobliżu. Zgłoszenia Rodzina **Leśnika, Fordońska 110**. (7840)

Mieszkanie trzypokojowe komfortowe poszukuje zaraz urzędnik kolejowy. Oferty filia „Czynsz pewny”. (14297)

Bezdzielnicy (7884) 2 pokoje kuchnią. Zgłoszenia filia „2 pokoje”.

Trzypokojowego komfortowego, piętro, okolica koszar aryl. Of. filia **„Kapitan”**. (7923)

3-4 pokoje z łazienką od 1-go września poszukuje. Zgł. do filii **„Urzędnik pewny”**. (7916)

Bezdzielnicy Emeryt szuka 2 lub 3 pokoje możliwe wygodny. Chętnie obejmie administrację. Oferty pod „Sumienny B.” (14490)

1 pokój (14467) z kuchnią szuka bezdzienne małżeństwo, płaci rok z góry. Oferty do Dziennika pod „P. F. mieszkanie”.

POKOJU POSZUKUJĄ

Poszukuję pokój próżny, dobrym domu, dzielnic. Oferty filia „Spokojna”. (7912)

Poszukuję próżnego pokoju z osobnym wejściem. **Plac 1/2 roku z góry**. Oferty filia pod „Próżny”. (7891)

POKOJE WOLNE

Pokój umeblowany. **Piotra Skarży 12, m. 2**. (7918)

Pokój (7921) umeblowany do wynajęcia. **Cieszkowskiego 9-6**.

Pokój (7885) umeblowany dla poważnej osoby. **Kołątaja 3 m. 4**.

Do wynajęcia dwa pokoje bez mebli. **Gdńska 107, m. 3**. (7927)

Niekrepujący

Świętojańska 19-7. (7915)

RÓŻNE

Grafolog Król. **Jadwigi 13-6** przeprowadza zdumiewające trafnie. (14396)

Pluskwy

i wszelkie robactwo tepi radykalnie (14179) **Benzolii** Do nabycia w drogerii **B. Kiedrowskiego, Długa 53**.

Podgórz-

Toruń, sklep, 2 duże okna wystawowe, nadaje się na 2 brzoze, mieszkanie wolne. **Prochnow Podgórz, Pułaskiego 55**. (14319)

Chiromantka

Roma, Zbożowy Rynek 10, m. 2. (14303)

Wdowa

bezdzielnicy, przystojna, solidna, posiadająca 15.000 oczekuje propozycji. Of. filia **Dziennika pod „42”**.

Oddam

3 dzieci w własność do dobrej rodziny. Oferty pod „7. 9. 13”. (14462)

POŻYCZKI

Prawnik

młody poszukuje pożyczki 2.000 — 3.000 na otwarcie kancelarii adwokackiej. Ożenek możliwy. Oferty **Dziennik Bydgoski pod „Prawnik”**. (14429)

LETNISKA

Przeplęknę

letnisko, majątność Piła, **Bory Tucholskie**. Pierwszorzędna kuchnia, wędkowanie, łódź, siatkówka, dancing. **Szczegóły Bydgoszcz, Zduny 1/6**. (14353)

Letników

przyjmuje niem. majątność nad pięknym lasem i łańcuchem uroczysz jezior. Piękny park — plaża, wędkowanie — łódkowanie. Zgłoszenia do **Dziennika Bydgoszcz pod „Piękne”**. (14018)

W Orłowie

piękne pokoje widokiem na morze, 2 minuty od plaży, poleca od 3-— zł z utrzymaniem 8,— zł od osoby willa **Sabinka, Gdynia Orłowo, Swiatowida 15, tel. 92-59**. (13639)

Nad morzem

W czwartek, dnia 22 lipca 1937 r. o godz. 22-giej zmarła po krótkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, nasza droga koleżanka i troskliwa wychowawczyni ś. p.

Stanisława Gromadzka

nauczycielka Państw. Gimn. im. Marszałka Piłsudskiego w Bydgoszczy.

O bolesnej stracie zawiadamiają pogrążeni w żałobie

Rada Pedagogiczna, Koło Rodzicielskie i Młodzież.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 26 b. m. o godzinie 16-tej z kaplicy Szpitala Powiatowego (ul. Pierackiego). (14539)

Meble

solidne najtaniej⁸⁰¹⁰
Centrala Mebli
Długa 42.

Łożyska kulkowe
blachę cynkową
dostarcza (14496)
„TECHNOMETAL”
J. Knote i M. Koczyński
Bydgoszcz, ul. Dworcowa 47
Tel. 28-83

Wróćtem

Dr med. K. Szymanowski
Specjalista chorób ocznych
Bydgoszcz, Gdańska 5 — tel. 1924
godz. przyjęć 9—11 i 3—5. 14534

Nowa siła i energia
daje masaż znanym i doskonałym środkiem domowym

DO NABYCIA W APTEKACH I DROGIERIACH

12656

W czwartek, dnia 22 lipca r. powołał Pan Bóg do grona Swych aniołków naszego 9 miesięcznego najdroższego synka, bratczyka, wnuczka, siostrzeńca i bratanika ś. p.

Januszka Pinkowska

o czym zawiadamiają w nieutulonym smutku ciężko strapieni
Bydgoszcz, dnia 23-lipca 1937 r.

Rodzice i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 25 bm. o godz. 4.30 po południu z domu żałoby przy ul. Szczecińskiej 7 na cmentarz parafii Serca Jezusowego. (14439)

PRYW. DOKSZTAŁCAJĄCE KURSY

„WIEDZA”

KRAKOW, ULICA PIERACKIEGO NR 14

przygotowujące na lekcjach zbiorowych w Krakowie, oraz w drodze korespondencji zapomocą zupełnie nowe opracowane skryptów, programów i miesięcznych tematów, przyjmują wpisy na nowy rok szk. 1937/8 na:

- Kurs maturalny gimnazjum starego typu,
- Kurs średni do egz. z 4-ech kl. gimn. nowego ustroju,
- Kurs niższy z zakresu I i II kl. gimn. nowego ustroju,
- Kurs 7-mio kl. szkoły powszechnej. (10313)

Przyszłość Twą Widzi

Najsłynniejszy jasnowidz psycho-grafolog, uznany przez Związek Międzynarodowy Metapsychików, Mistrz Wiedzy Tajemnej WOMOUTH obdarzony fenomenalnym darem jasnowidzenia w transie medialnym. Powie Ci czy masz i kiedy-szczęście w grze loteryjnej, oraz wybierze według obliczeń daty urodzenia Twojej planety, zupełnie bezpłatnie, szczęśliwy numer losu, który pod gwarancją musi być wygrany. Niezależnym, jednak mającym szczęście w grze loteryjnej wyłóż ze swoich pieniędzy 10 zł na los, aby przekonać o prawdziwości wygranej. Dowodem tego są w moim posiadaniu setki listów podziękowań, od osób które wskazane przezemnie losy wygrały po 100.000, 50.000, 20.000 i 10.000 zł. Na żądanie przepowiadam przeszłość i przyszłość, opracowuję horoskopy i analizy grafologiczne. Rady i wskazówki, dając możność zdobycia trwałej miłości pożądanego osoby. Nie zwlekaj, pisz jeszcze dziś, nie nie ryzykując a skorzystasz wiele. Podać czytelnie imię i nazwisko datę urodzenia, załączyć 1 zł znaczki poczt. na koszty pocztowo-kanc., bez załączenia znaczków odpowiesz nie nastąpi. (18152)
Adres: Jasnowidz WOMOUTH, Kraków, Lenartowicza 11/6.

Dnia 23 lipca br. zmarł w Bogu po długich cierpieniach opatrzony Sakramentami św. mój drogi mąż, nasz kochany ojciec, teść, dziadek, brat i wujek ś. p.

Walenty Topolinski

przeżyłszy lat 76, o czym donosi w smutku pogrążona Rodzina.
Koronowo, dnia 24 lipca 1937 r. (14484)
Pogrzeb odbędzie się w niedzielę 25 lipca 1937 r. o godz. 16.30 z domu żałoby ul. Krzyżowa

Zakład ortopedyczny
Bydgoszcz
Śniadeckich nr. 29, m. 1
M. Kiciński i Syn
wykonuje
Protezy rąk i nóg (25666)
Przyrządy ułatwiające chód i prostujące krzywe stopy.
Gorsety ortopedyczne
Pasy brzuszne i rapturowa.

Wykładają najwybitniejsze siły fachowe.

Piłki sportowe wszelkiego rodzaju

Bydgoska Fabryka Pasów i Artyk. Sportowych Sp.zo.p.
Bydgoszcz, Hetmańska 30. Telefon Nr 1700. 6927

Zboże Nasiona Pasza (8964)
Nawozy sztuczne—Wegiel oferuje

Schmidt & Schemke

Bydgoszcz
Biuro: ul. Gdańska 24 Magazyn: ul. Nad Portem 4
tel. 14-11 — 13-11 tel. 12-11.

Ś. p.

Maria Porczyńska

była obywatelka ziemi wołyńskiej
zasnęła w Bogu 22 lipca 1937 r. po długiej chorobie, opatrzona Sakramentami św. w wieku lat 84.
Pogrzeb odbędzie się 25 lipca z kościoła na cmentarzu farnym o godz. 5-tej, o czym zawiadamia Rodzina. 7911)

Szanownej Klienteli Firmy Spedycyjnej

„WL. POCZEKAJ”

podaje do łaskawej wiadomości, iż z dniem 15 lipca br. przejąłem to przedsiębiorstwo i będę je nadal pod tą samą firmą prowadzić.

Wykonuje wszelkiego rodzaju spedycję, transporty mebli w miejscu specjalnymi wozami meblowymi oraz zamiejscowe — autem szczerlinie krytym o ładowności 6 pokoi. Mam do dyspozycji dobrze wyszkolony personel techniczny przy pomocy którego będę zlecenia Szanownej Klienteli załatwiał fachowo, sumiennie i terminowo.

Z poważaniem
Dom Ekspedycyjno-Transportowy
Wł. Poczekał wł. A. Wołkowski
Bydgoszcz, ulica Pomorska 62, telefon 30-65. (14588)

POSADZKOWE I MEBLOWE
LINOLEUM DYWANY i CHODNIKI
po cenach zniżonych poleca (14452)

TAPETY CERATY

Otto Klann

DWORCOWA 15 Tel. 3828.

Dnia 26 lipca 1937 r. sprzedana zostanie w przetargu przymusowym nieruchomości w obszarze 3989 m², składająca się z domu mieszkalnego

fabryki (kwazarni kapusty) i innymi zabudowaniami w Chelmie Pomorze. Dobra egzystencja! Surowiec pierwszorzędny oraz zbyt zapewniony. Cena 24.000 zł. Wpłata 5.000 zł — reszta bardzo dogodne warunki. Wiadomość:

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Chelmno. (13942)

Skladnica z biurem do wynajęcia. (14471)

Farbiarnia Kopp

Sw. Trójcy 6.

Original Rekord

Rower najwyższej jakości

trwały elegancki o lekku biegu

Sprzedaż hurtowa: Hurt. Rowerów Willy Jahr, Bydgoszcz
X Do nabycia w składach branzowych. X
13174

PLACHTY ŻNIWNE poleca K. Radoszewski i Ska
Fabryka worków i planów
12177 INOWROCLAW, Piłsudskiego 6-7. tel. 390.

SA JUTA POZNAŃ

PLACHTY ŻNIWNE

worki, sienniki, plandeki, przędzy, tkaniny poleca tanio i solidnie (14207)

„JUTA” Sp. Akc. Poznań
ul. Fredry 1, telefon 22-45, 29-38.

Aplikant

30 miesięcy praktyki, poszukuje patrona (14459)
w siedzibie Sądu Okręgowego i inne miejscowości niewykluczone. Informacje Dziennik Bydgoski.

Willa z garażem w surowym stanie na sprzedaż w osiedlu leśnym przy szosie Gdańskiej. Piękny projekt — solidna budowa. (7778)
Karski, Promenada 67.

Administracja domów i finansowanie realności

Przy moim przedsiębiorstwie prowadzę również oddział administracji domów i przyjmuję dalsze domy na Górny Śląsk pod dogodnymi warunkami do zarządzania i finansowania. Interesem mogę służyć najlepszymi referencjami i gwarancją bankową. (14454)

Leon Wolf, Katowice
ulica Moniuszki 10. Tel. 332-94.

Naszyc Szan. Czytelników

prosimy uprzejmie przy zamówieniach oraz zakupach jakoteż przy nadawaniu ofert na ogłoszenia podane w naszym piśmie, powoływać się zawsze na „Dziennik Bydgoski”

OLEJE SAMOCHODOWE.

ZASTĘPSTWO 14553
na woj. Poznańskie i Pomorskie ewent. ze składem konsygnacyjnym do oddania. Wyczerpujące oferty z podaniem zabezpieczenia sub „LYC” do Tow. Rekl. Międzynarodowej, Warszawa, Marszałkowska 124.

Repertuar kin bydgoskich:

KRYSTAL: „Załoga”. W roli gł.: Annabella i Jean Murat. Nadprogram.

APOLLO: „Błękitna parada” z Ginger Rogers i Fredem Astaire oraz nadprogram.

MARYSIENKA: „Kariera panny Joanny” i „Matura” i nadprogram.

REWIA: „W walce z Caratem” i „4 1/2 muszkieterów”, arcywesoła komedia wiedeńska. W roli gł.: Szöke-Szakall.

BALTYK: „Kły i pazury” oraz nadprogram.

MEBLE solidne, kupisz najkorzystniej wprost z fabryki

E. Bronikowski i Syn
Właśc.: Franciszek Bronikowski
Bydgoszcz, ul. Nakielska 135 Telefon 31-58
(końcowy przystanek tramwaju linii Wilczak) (6036)

Zarządczyni - wychowawczyni

sumienna, religijna, wykształcona, władająca językami niemieckim, francuskim i angielskim, mogąca zastąpić matkę dzieciom w wieku od 8—15 lat, mająca zamiłowanie do porządku, w wieku do lat 45, zaraz potrzebna.

Zgłoszenia z podaniem życiorysu oraz fotografią npraszam kierować pod „Przemysławiec” do Agencji Reklamy Prasowej, Dworcowa 54. (14493)

Gdy postaniec ma wolny dzień.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-linowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł. Na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. i łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 1/2% niżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za wiadomości z Gdyni i wybrzeża odpowiedzialny: Witold Wasilewski w Gdyni, za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu; za wszystkie inne działy: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.